BIBLIOTEKARZ ZACHODNIOPOMORSKI

Cecylia Judek
Ewa Gos – bibliotekarka, bibliografka, pedagog, działaczka społeczna
STR. 5

Monika Kowalska-Wenz
Piątka dla bibliotekarza
STR. 19

Przemysław Nowaczek, Radosław Delida
System gromadzenia i analizy statystyk bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego
STR. 46

3–4 (170)
2021
Kwartalnik
ISSN 0406-1578
Indeks 35263

BIBLIOTHEKEN IN MECKLENBURG-VORPOMMERN

Frank Pille STR. 22

BIBLIOTEKARZ ZACHODNIOPOMORSKI

KWARTALNIK PL ISSN 0406-1578 INDEKS 35263

KSIĄŻNICA POMORSKA
IM. STANISŁAWA STASZICA
W SZCZECINIE

ZACHODNIOPOMORSKIE
POROZUMIENIE BIBLIOTEK

KOSZALIŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
IM. JOACHIMA LELEWELA
W KOSZALINIE

STOWARZYSZENIE
BIBLIOTEKARZY POLSKICH
Okręg Zachodniopomorski

ROCZNIK LXII
NR 3-4 (170)
SZCZECIN 2021

Spis treści

ARTYKUŁY

Cecylia Judek
Ewa Gos – bibliotekarka, bibliografka, pedagog, działaczka społeczna 5

Monika Kowalska-Wenz
Piątka dla bibliotekarza 19

Frank Pille
Bibliotheken in Mecklenburg-Vorpommern.....22

Danuta Stawińska
Szpargały 42

Przemysław Nowaczek, Radosław Delida
System gromadzenia i analizy statystyk bibliotek publicznych
województwa zachodniopomorskiego 46

Anna Jończak
Wpływ pandemii na wykorzystanie elektronicznych źródeł informacji
w Czytelni Czasopism Książnicy Pomorskiej 58

SPRAWOZDANIA

Marcin Rumiński
Księgozbiór z dużym drukiem 61

Marcin Rumiński
W Książnicy się robi teatr 63

Krystyna Rocławska-Gołębiowska
Tydzień Bibliotek w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie..... 69

SYLWETKI

Władysław Michnal
Dr Bolesław Szargut – autor prac socjologicznych i historycznych
o regionie zachodniopomorskim.....74

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Cecylia Judek, Alicja Rogowska
Rozalia Mostek (1938–2021) 80
Pani Róża Mostek (1938–2021) – wspomnienie 81

RECENZJE I OMÓWIENIA

Edyta Sztylc
Victroria Hislop „Wyspa”. Recenzja 84

PO GODZINACH

Jolanta Miękus
Oda do e-booka 86
Anna Puchała
Kto? Norwid! 87
Edyta Sztylc
Dość 91

KRONIKA

Anna Kotowska, Małgorzata Maciejewska, Przemysław Nowaczek, Małgorzata Zychowicz
Kronika (lipiec – grudzień) 93

Cecylia Judek
Książnica Pomorska

EWA GOS – BIBLIOTEKARKA, BIBLIOGRAFKA, PEDAGOG, DZIAŁACZKA SPOŁECZNA[1]

Dzieciństwo i młodość

Ewa Maria Gos urodziła się w 24 października 1936 roku w Poznaniu jako córka Blanki Pauliny (z domu Woźniak) i Henryka Apolinarego Gosów. Babcią Blanki Woźniakówny, czyli prababcią pani Ewy ze strony mamy, była – jak opowiadała mi pani Ewa – pochodząca z Kaszub (ze wsi Kłączno) Wika Czarnowska, która wyszła za mąż za Ignacego Woźniaka. Jednym z dzieci Ignacego i Wiki był Jan Woźniak, będący w przyszłości ojcem Blanki, mamy Ewy Gos, a potem – dziadkiem Ewy. Jan Woźniak był nauczycielem w Czerniejewie koło Rogoźna w zaborze pruskim. Jego wybranką była Ludwika Mieszalska, z którą miał gromadkę dzieci. Oprócz Blanki urodziły się jeszcze córki Maria Joanna, Monika, Gwidona, Judyta oraz syn Franciszek. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, rodzina Woźniaków przeniosła się do Poznania. Franciszek Woźniak, po studiach w Tuluzie, jako inżynier pracował w okresie międzywojennym na lotniskach w Katowicach i Warszawie. Po zakończeniu drugiej wojny światowej wrócił do Wielkopolski i podjął pracę w branży spożywczej[2]. Jedna z sióstr Blanki zginęła w wypadku – według rodzinnego przekazu najechał na nią samochód gen. Józefa Hallera. Siostra o imieniu Gwidona (ur. 1900, nosząca po ślubie nazwisko Sopkiewicz) zginęła w Ravensbrücku w 1944 roku. Jej mąż już wcześniej został osadzony i zamordowany w Dachau[3]. Mama pani Ewy, Blanka Woźniak (1912–2010) ukończyła

1 Artykuł jest rozszerzoną wersją referatu wygłoszonego podczas V Sympozjum *Ludzie książki Pomorza Zachodniego* (Książnica Pomorska, 15 maja 2017). Dziękuję pani Ewie Gos za rozmowy w jej mieszkaniu. Jestem wdzięczna też dr. Władysławowi Michnalowi za uwagi i uzupełnienia.

2 Franciszek Woźniak przez jakiś czas pracował w zakładach przetwórstwa pomidorów, o czym napisał wspomnienia zatytułowane *Pomidory* (w: *Pamiętniki inżynierów*, red. K. Bidakowski, M. Iłowiecki, T. Wójcik, Warszawa 1966, s. 966–1017).

3 Według informacji Ewy Gos, jej ciotka (siostra mamy) Gwidona Sopkiewicz (1900–1944) uciekła wraz z rodziną z Częstochowy, do której ją wywieziono z Poznania. Została potem aresztowana w Tyrolu i osadzona w obozie koncentracyjnym, w którym zginęła. Jej gosposia z piątką dzieci Sopkiewiczów przedostała się do Szwajcarii. Po zakończeniu wojny rodzina osiedliła się w Wielkiej Brytanii. Drzewo genealogiczne rodu Sopkiewiczów i Gosów opracował mieszkający w Londynie wnuk Gwidony Sopkiewicz – historyk Marek Laskiewicz.

Gimnazjum Generałowej Zamoyskiej, jedną z najstarszych żeńskich szkół średnich w Poznaniu, powstałą w 1919 roku. Po maturze, w 1931 roku Blanka Paulina Woźniak podjęła studia medyczne, które przerwała po wyjściu za mąż za Henryka Apolinarego Gosa, urzędnika ubezpieczalni krajowej (ślub odbył się 22 stycznia 1934). Nazwisko jej teścia Jana, który pracował jako stolarz na lotnisku (w tym okresie niektóre części samolotów były bowiem drewniane) pisano jeszcze przez podwójne *s*. Podobnie nazwisko Goss zapisano w metryce Stefana – starszego brata Henryka. Bracia mieli trzy siostry – Janinę, Romualdę i Halinę.

Henryk i Blanka Gosowie doczekali się trójki dzieci. W listopadzie 1934 roku urodziła się Krysia, w październiku 1936 roku – Ewa, bohaterka niniejszego artykułu. Najmłodszy brat Jacek urodził się w 1939 roku, tuż przed wybuchem wojny, w związku z którą ich ojciec otrzymał wezwanie mobilizacyjne w sierpniu. Po bitwie pod Kutnem plutonowy Henryk Gos dostał się do niewoli niemieckiej. Był jeńcem Stalagu II A w Neubrandenburgu. Ze względu na stan zdrowia udało mu się uzyskać zwolnienie z obozu i wrócić do Poznania, w którym wkrótce włączył się w działania miejscowej konspiracji. Związał się z Narodową Organizacją Wojskową (NOW), powstałą 13 października 1939 roku tajną organizacją wojskową Stronnictwa Narodowego[4]. W 1943 roku Gestapo w Poznaniu dokonało masowych aresztowań oficerów Okręgu Poznańskiego AK i innych działaczy wielkopolskiej konspiracji. Niemcy nadali swej akcji kryptonim *Aktion Kastanien.* Jednym z aresztowanych wówczas był Henryk Gos. Osadzono go wraz z innymi w osławionym złą pamięcią poznańskim Forcie VII, który był pierwszym utworzonym w Polsce obozem koncentracyjnym i zagłady. Naziści zamordowali w nim 20 tys. osób. Według opinii Violety Dworeckiej

> Fort VII nie nadawał się do więzienia w nim ludzi. Cele pozbawione były okien. Panował w nich zaduch. Z powodu braku powietrza więźniowie mdleli i dusili się. Duże zagęszczenie cel doprowadzało do tego, iż więzieni spali na zmianę skuleni na betonie. Z inicjatywy komendanta Wernera więzionych poddawano ciężkim torturom[5].

4 Jak piszą Antoni Czubiński i Zenon Szymankiewicz, autorzy wydanego w Poznaniu w 1988 roku opracowania *Konspiracja wielkopolska. 1939–1945 (zarys dziejów)*, 16 listopada 1939 roku powstała Narodowa Organizacja Bojowa Ziem zachodnich (NOB) (s.16), która po wielkich aresztowaniach w 1941 roku *po pewnym czasie znów podjęła działalność konspiracyjną już jako Narodowa Organizacja Wojskowa* (s.30).

5 V. Dworecka, *Stanisław Krajna (1912–2009) ps. „Siwek",* „Biuletyn Informacyjny Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Wielkopolska" 2011, nr 1, s. 25, zob. też K. Pionka, *Martyrologium obozu hitlerowskiego w Żabikowie 1943–1945*, Żabikowo 2004. A. Ziółkowska, *Armia Krajowa wobec obcej przemocy*..., Żabikowo 2004; *Polskie Państwo Podziemne w Wielkopolsce 1939–1945*, t. 2, *Jak Feniks z popiołów. Struktury Polskiego Państwa Podziemnego w Wielkopolsce 1939–1945*, red. S. Kmiecik, Poznań [2007]; *Polskie Państwo Podziemne w Wielkopolsce 1939–1945*, t. 3, *Twierdzą nam będzie każdy próg… Opór społeczny i konspiracja Wielkopolan 1939–1945*, red. idem, Poznań [2007].

Henryk Apolinary Gos (ur. 1909) także był torturowany podczas przesłuchań, po których został osadzony w Więzieniu Policji Bezpieczeństwa i Wychowawczego Obozu Pracy w Żabikowie, w którym 16 sierpnia 1944 roku został rozstrzelany. Nie była to pierwsza w rodzinie ofiara hitlerowskiej okupacji. Rok wcześniej zginął Stefan Goss, ps. Rębajło, starszy brat Henryka, aresztowany w 1942 roku w Kijowie, do którego został wydelegowany przez Kedyw[6].

Śmierć ojca stała się w życiu pani Ewy cezurą, po której rozpoczęła się trudna młodość. W Życiory*sie* (z 30 czerwca 1976) napisała, że jej dzieciństwo było szczęśliwe. Tato był urzędnikiem państwowym, mama zajmowała się domem i wychowaniem trójki dzieci.

> Wojna odmieniła życie rodziny w sposób radykalny. Ojciec został rozstrzelany 16 VIII 1944 roku za działalność w ruchu oporu. Po zakończeniu wojny wraz z matką i rodzeństwem przyjechałam na Ziemie Odzyskane. W czerwcu 1945 roku zamieszkaliśmy w Dobrzanach pow. Stargard, gdzie jesienią matka znalazła zatrudnienie jako nauczycielka, a w marcu 1946 roku przenieśliśmy się do Szczecina, gdzie matka rozpoczęła pracę w Kuratorium Okręgu Szkolnego[7].

A Ewa poszła do kolejnej klasy w szkole podstawowej. Dzięki kontaktom mamy, przeżyła – jak opowiadała – przygodę teatralną. Poszukiwano dziewczynki do spektaklu Moliera *Chory z urojenia*. Sztukę przegotował teatr amatorski, działający przy ulicy Tarczyńskiego jako Scena Oświatowa. I to Ewa ją zagrała. Po ukończeniu szkoły podstawowej kontynuowała naukę w I LO czyli u *szczerytek* (od nazwiska dyrektorki, Janiny Szczerskiej). Pełna energii Ewa, poza nauką szkolną, chętnie podejmowała się także dodatkowych zadań, między innymi w ramach pracy społecznej oprowadzała po Szczecinie grupy wiejskich dzieci, przebywających tu na koloniach, które organizował wydział oświaty. Wspominała, że podczas pracy w Służbie Polsce pasła świnie w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Zielenicach, należącym do kombinatu PGR w miejscowości Szropy (ówczesne województwo gdańskie, powiat sztumski). Ponadto zajmowała się sportem: uprawiała żeglarstwo, udzielała się w klubie wioślarskim, trenowała pływanie u Michała Knausza, a także szermierkę (wraz z Aliną Romanowską, później Stachurską).

Egzamin dojrzałości zdała w 1954 roku. Gdy była w klasie maturalnej, w szkole pojawił się przedstawiciel kuratora oświaty, który zaoferował uczniom możliwość studiów w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Ewa Gos zadeklarowała chęć ich podjęcia, zdała nawet specjalny egzamin w kuratorium i wstępnie została na nie zakwalifikowana. Nagle, bez podania przyczyn, została usunięta z listy[8]. W ramach rekompensaty zaoferowano jej studia na dowolnym kierunku, na dowolnie wybranej uczelni. Zdecydowała się na biologię na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w rodzinnym Poznaniu, ale wkrótce, z powodu trudności materialnych, była zmuszona przerwać naukę.

6 Zob. S. Pempel, *Pod znakiem lwa i syreny*, Warszawa 1989, s. 134–138.
7 Teczka osobowa *Ewa Gos*, Archiwum Uniwersytetu Szczecińskiego**,** sygn. K/786, s. 20.
8 Zdaniem Ewy Gos, powodem usunięcia jej z tej listy mogły być wojenne losy jej rodziny.

Praca bibliotekarska w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie

Powrót do Szczecina po niełatwej decyzji dotyczącej rezygnacji ze studiów związany był z koniecznością poszukania możliwości zarobkowania. Pracę znalazła w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie, w której zatrudniono ją 1 września 1955 roku w charakterze instruktora bibliotekarskiego. Od razu, już jesienią tego samego roku, została wysłana na kurs ogólny pierwszego stopnia dla pracowników wojewódzkich, powiatowych i miejskich bibliotek publicznych w Państwowym Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy w Jarocinie. W następnym roku podjęła naukę na dwuletnim kursie Państwowego Ośrodka Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy, zakończonym egzaminem 13 grudnia 1958 roku. Obejmował on następujące przedmioty: bibliotekarstwo, nauka o książce i bibliotece, formy pracy z czytelnikiem, dokumentacja naukowo-techniczna, bibliografia. Równolegle, w 1956 roku, rozpoczęła studia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku bibliotekoznawstwo. Ukończyła je w 1962 roku, wybierając edytorstwo jako specjalizację. Egzamin magisterski (z wynikiem bardzo dobrym) zdała jednak dopiero pięć lat później, w 1967 roku, na podstawie wysoko ocenionej pracy *Ewolucja polskiego prawa autorskiego w latach 1920–1960*. Promotor, prof. Antoni Knot, zaproponował, by podjęła studia doktoranckie, a tematem dysertacji uczyniła działalność bibliografa Władysława Wisłockiego[9]. Pani Ewa zasugerowała natomiast temat związany z Pomorzem Zachodnim *Kultura masowa i ruch regionalny na Pomorzu Zachodnim 1945–1970*, co spotkało się z aprobatą profesora. Niestety, wkrótce pracę nad doktoratem przerwała, angażując się w różne społeczne zajęcia. Ponadto 1 września 1955 roku awansowała na funkcję instruktora w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym WiMBP, co wiązało się z licznymi wyjazdami w teren. Ten typ pracy kolidował ze studiami, odbywanymi w trybie zaocznym, toteż 1 listopada 1957 roku objęła kierownictwo Filii nr 7 dla dorosłych znajdującej się przy ulicy Sikorskiego. W tym okresie (1 października 1960) otrzymała stopień bibliotekarza. Po ukończeniu studiów – jeszcze bez tytułu magistra – 1 października 1962 roku przeszła do Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów w WiMBP, w którym już jako starszy bibliotekarz (od 1 listopada 1962) pracowała nad klasyfikacją wpływających zbiorów. Według Anny Chylińskiej, kierowniczki działu, była to praca wymagająca dużych wiadomości i umiejętności. Z tego powodu wnioskowała o przyznanie nowej pracownicy dodatku specjalnego w wysokości 20% pensji. Ze względu na wysokie kwalifikacje zawodowe – jak określono w zakresie obowiązków – przydzielono jej nadzór nad prawidłowym kompletowaniem zbiorów specjalnych, ich opracowaniem i klasyfikacją. Efektem tego było wprowadzenie *szeregu nowych form pracy mających na celu ulepszanie zasad*

9 Władysław Wisłocki (1841–1900) – bibliograf i bibliotekarz, kustosz Biblioteki Ossolineum i Biblioteki Jagiellońskiej, w której przygotował pierwszy katalog inkunabułów. W 1878 roku założył pismo „Przewodnik Bibliograficzny".

opracowania księgozbioru[10]. Ewa Gos, jako pracownik Oddziału Zakupu (w Dziale Gromadzenia i Opracowania), brała ponadto czynny udział w pracach Komisji Zakupu. Ocena jej pracy na tym stanowisku musiała być na tyle wysoka, że od 1 stycznia 1964 powierzono jej funkcję kierownika całego Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów (Anna Chylińska 15 stycznia 1964 objęła kierownictwo Działu Zbiorów Specjalnych). Trzy lata później dyrektor WiMBP dr Stanisław Badoń złożył wniosek (pismo z 4 listopada 1966) do Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie o zatwierdzenie kandydatury Ewy Gos na funkcję kierownika Działu Informacyjno-Bibliograficznego. Został on zaakceptowany, a jednocześnie Prezydium MRN na nowego kierownika Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów WiMBP zatwierdziło kandydaturę Józefa Hebala. Kolejna zmiana łączyła się z przeniesieniem pani Ewy na stanowisko bibliografa w Pracowni Bibliografii Regionalnej (od 15 stycznia 1968), w której, oprócz pracy nad „Bibliografią Pomorza Zachodniego", powierzono jej nadzór nad głównym katalogiem systematycznym biblioteki[11]. 16 listopada 1968 roku, powołując się na *Zarządzenie nr 134 Ministra Kultury i Sztuki z dnia15 października 1966 roku w sprawie ustalenia publicznych bibliotek powszechnych, w których mogą być zatrudnieni pracownicy służby bibliotecznej na stanowiskach kustosza i starszego bibliotekarza* (paragraf trzeci), Dyrektor WiMBP postulował, aby Prezydium WRN przyznało Ewie Gos stanowisko kustosza. 1 stycznia 1975 roku, w wyniku decyzji Stanisława Krzywickiego (dyrektora WiMBP od wiosny 1974), objęła funkcję kierownika Pracowni Pomorzoznawczej.

Praca dydaktyczna

Już w 1964 roku, a więc jeszcze w trakcie swoich studiów, Ewa Gos rozpoczęła pracę dydaktyczną, prowadząc wykłady na różnych seminariach i kursach bibliotekarskich z dziedziny opracowania i klasyfikacji księgozbiorów. Warto dodać, że 31 października 1953 roku, z inicjatywy Wojewódzkiego Oddziału Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich (ZBiAP), powołano w Szczecinie Punkt Konsultacyjny Państwowego Ośrodka Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy jako jeden z pierwszych spośród trzynastu funkcjonujących w Polsce. Później zastąpiła go filia Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy (CUKB), a następnie Centrum Edukacji Bibliotekarskiej i Dokumentacyjnej (CEBID). W początkowym okresie jego siedzibą była Biblioteka Główna Szkoły Inżynierskiej w Szczecinie (przy ulicy Pułaskiego). Jego społecznym kierownikiem został Stanisław Siadkowski. Po utworzeniu w 1955 roku WiMBP punkt konsultacyjny przeniesiono do jej siedziby. W 1968 roku (opinia Stanisława Badonia z 20 lutego 1968) Ewa Gos była członkiem *Państwowej Komisji Egzaminacyjnej Państwowego Kursu Bibliotekarskiego*[12]. Od 1974 roku Ewa Gos prowadziła w szczecińskiej filii CUKB wykłady z przedmiotu bibliotekarstwo. We wniosku o złoty Krzyż Zasługi

10 Teczka osobowa *Ewa Gos*, op. cit., s. 66–67;
11 Ibid., s. 86.
12 Ibid., s. 210.

Portret Ewy Gos pędzla Antoniego Wróbla (olej, 1970)

z 26 marca 1976 roku dyrektor Stanisław Badoń podkreślał:

Dzięki zdobytym kwalifikacjom i dużej praktyce zawodowej jest bardzo cenionym i przydatnym pracownikiem. Od szeregu lat jest wykładowcą na wszelkiego rodzaju seminariach, szkoleniach i kursach bibliotekarskich. Ostatnio prowadzi wykłady na Policealnym Studium Bibliotecznym. Opracowuje Bibliografię Pomorza Zachodniego, która ukazuje się od 1963 r. i jest opracowywana na bieżąco. Do chwili obecnej ukazało się 8 tomów[13].

Ewa Gos była także członkiem Komitetu Doradczego powołanego w WiMBP przez dyrektora Stanisława Badonia. W jego skład wchodzili pracownicy z wyższym wykształceniem. Miał inicjować prace badawcze z zakresu bibliotekoznawstwa, a także inspirować i mobilizować pracowników WiMBP do studiów doktoranckich (z tego zespołu jedynie Władysław Michnal sukcesem zakończył prace nad dysertacją doktorską).

Zajęcia dydaktyczne Ewa Gos kontynuowała w Zakładzie Bibliotekoznawstwa Wyższej Szkoły Pedagogicznej, prowadząc od 1976 do 1979 roku przedmiot bibliotekarstwo[14] na studiach zaocznych. W następnych latach – od 1977 do 1982 roku – wykładała przedmiot *bibliografia* w Instytucie Historii i Bibliotekoznawstwa WSP. Po przejściu na emeryturę powróciła do zajęć dydaktycznych w CEBiD, działającym w siedzibie Książnicy Pomorskiej. Aż do jego rozwiązania w 2007 roku wykładała przedmiot *gromadzenie i udostępnianie zbiorów*. Prowadziła także przysposobienie biblioteczne w IV LO w Szczecinie. Jako pedagog była ceniona za dużą wiedzę teoretyczną i ogromne doświadczenie zawodowe.

Praca społeczna

W jednym ze swych życiorysów Ewa Gos napisała: *W ciągu pracy zawodowej stale się dokształcałam na kursach bibliotekarskich*[15]. Po zapoznaniu się z różnego rodzaju zaświadczeniami i certyfikatami zebranymi w teczce osobowej Ewy Gos,

13 Wniosek o złoty Krzyż Zasługi (26 marca 1976) podpisał Stanisław Krzywicki (ibid., s. 213).
14 Zachował się wniosek Ewy Gos o przyjęcie do pracy, zob. pismo z 29 czerwca 1976 roku, Teczka osobowa *Ewa Gos*, op. cit., s.1.
15 Ibid., s. 21.

znajdującej się w Archiwum Uniwersytetu Szczecińskiego[16], można dodać – nie tylko bibliotekarskich. Są w niej bowiem zaświadczenia ukończenia kursów: zakładowych społecznych inspektorów pracy (23 września – 8 października 1965), zorganizowanego przez Centralną Radę Związków Zawodowych w Szkole Inspekcji Pracy we Wrocławiu; w zakresie obrony przeciwlotniczej i przeciwatomowej (30 marca – 15 kwietnia 1965), zorganizowanego przez Ligę Obrony Kraju w Szczecinie; bezpieczeństwa i higieny pracy trzeciego stopnia w Ośrodku Usług Pedagogicznych i Socjalnych Związku Nauczycielstwa Polskiego (23 kwietnia – 31 maja 1979). Podczas pracy w WiMBP w Szczecinie Ewa Gos aktywnie działała (w latach 1955–1978) w Związku Zawodowym Pracowników Kultury i Sztuki, dochodząc do funkcji członka Prezydium Zarządu Głównego. Według opinii Krystyny Kotarskiej (później Zacharewicz), pełniącej funkcję sekretarza Podstawowej Organizacji Partyjnej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej przy WiMBP, Ewa Gos

> jako sekretarz Zarządu Okręgu Związku zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki przenosiła nasze wspólne troski o poprawę warunków bytowych pracowników na płaszczyznę umożliwiającą ich realizację. Brala udział w opracowaniu wniosków z resortu kultury z KD [Komitet Dzielnicowy PZPR] Szczecin[17].

Nie była to jedyna sfera jej pozazawodowych działań. Udzielała się także w Towarzystwie Rozwoju Ziem Zachodnich, pełniąc w kole przy WiMBP funkcję skarbnika. Angażowała się w pracę w PZPR (przyjęła funkcję pierwszego sekretarza POP w WiMBP, a potem członka Plenum KD PZPR). Ponadto od 15 stycznia 1965 roku była Społecznym Inspektorem Pracy w swojej bibliotece; kolejny raz przyjęła tę funkcję w 1974 roku. Została też wybrana do Dzielnicowej Rady Narodowej Szczecin-Śródmieście, w której zaangażowała się w działalność Komisji Kultury. W teczce osobowej zachowała się opinia z pismo z 28 marca 1971 roku o jej pracy:

> Sumiennie i rzeczowo zabiera głos na sesji i posiedzeniach Komisji. Cieszy się dobrą opinią w Radzie. Bardzo przydatna w pracy Komisji. Utrzymuje więź z wyborcami poprzez dyżury w ADM [Administracja Domów Mieszkalnych] i spotkania środowiskowe[18].

Działała także w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich. Od 1965 roku pełniła funkcję przewodniczącej koła miejskiego (informacja z wniosku o Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego), a także udzielała się w zarządzie okręgu (informacja z wniosku o odznakę Gryf Pomorski). Była delegatką na VIII Krajowy Zjazd Delegatów SBP. Zachował się w jej domu okolicznościowy świecznik z tego wydarzenia. Od 1978 była członkiem ZNP.

16 Korzystałam z tej teki za pozwoleniem pani Ewy Gos i rektora Uniwersytetu Szczecińskiego.
17 Ibid., s. 211.
18 Ibid., s. 216.

Pamiątkowy świecznik ze zjazdu SBP w Poznaniu

Praca w Bibliotece Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej, a od 1984 roku – w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego

W 1978 roku Ewa Maria Gos otrzymała propozycję objęcia od 1 sierpnia stanowiska dyrektor Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie. Z WiMBP odeszła na mocy porozumienia zakładów pracy. Pełniąc już tę funkcję, przystąpiła do egzaminu na bibliotekarza dyplomowanego przed Komisją Egzaminacyjną dla Bibliotekarzy Dyplomowanych przy Ministrze Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Odbył się on w Bibliotece Kórnickiej Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu w dniach 4–7 grudnia 1979 roku. Dwa lata później została zakwalifikowana na renomowany podyplomowy kurs dla bibliotekarzy i pracowników informacji, organizowany przez Instytut Podwyższania Kwalifikacji Pracowników Informacji w Moskwie (IPKIR). Egzamin zdawała w języku rosyjskim 30 kwietnia 1981 roku (wcześniej przed nią, w 1979 roku egzamin ten zdawała Sylwia Wróblewska z Biblioteki Głównej Politechniki Szczecińskiej). Trudnym okresem były dla niej lata 1980–1981, nazywane karnawałem Solidarności. 20 stycznia 1981 roku Ewa Gos złożyła rezygnację ze stanowiska dyrektor BG WSP z powodu konfliktu z Tadeuszem Dziechciowskim, jej zastępcą i jednocześnie kierownikiem Oddziału Udostępniania i Informacji Naukowej. Komisja Pracownicza Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Solidarność poparła jej adwersarza, wówczas aktywnie działającego w strukturach tej organizacji [19]. Sprawa rezygnacji stała się nawet przedmiotem dyskusji podczas Kolegium Rektorskiego w dniu 9 lutego1981 roku, na którym przyjęto jej rezygnację, proponując w zamian objęcie kierownictwa Działu Informacji Naukowej i Kształcenia Użytkowników BG WSP, z zastrzeżeniem, że do czasu zatrudnienia nowego dyrektora będzie pełnić tę funkcję[20]. Jako kierownik Działu Informacji Naukowej i Kształcenia Użytkowników BG WSP Ewa Gos prowadziła oraz nadzorowała organizację praktyk zawodowych studentów bibliotekoznawstwa z róż-

19 Zob. S. Wójcikowa, *Tadeusz Sławomir Dziechciowski*, w: *Encyklopedia Solidarności*, http://www.encysol.pl/wiki/Tadeusz_S%C5%82awomir_Dziechciowski (dostęp 9 maja 2020).

20 Teczka osobowa *Ewa Gos*, op. cit., s. 126.

nych uczelni. Kontynuowała też współpracę z WiMBP, wykonując pracę nad kolejnymi tomami „Bibliografii Pomorza Zachodniego".

Po wprowadzeniu stanu wojennego w grudniu 1981 roku, gdy Tadeusz Dziechciowski został internowany[21], Uczelniana Komisja Kwalifikacyjna zaproponowała pani Ewie, aby, rezygnując z kierowania Działem Informacji Naukowej i Szkolenia Użytkowników BG WSP, ponownie objęła kierownictwo BG WSP (pismo z dnia 28 czerwca 1982), co też uczyniła. Trzy lata później wraz z całą uczelnią przeżywała doniosłe chwile. Z dniem 1 września 1985 roku, po wielu latach starań i zabiegów Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego oraz szczecińskich środowisk akademickich, został powołany Uniwersytet Szczeciński (na podstawie *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 15.07. 1985 r. w sprawie rozpoczęcia działalności Uniwersytetu Szczecińskiego*). Wyższa Szkoła Pedagogiczna wraz z jej biblioteką stała się częścią nowo powstałego uniwersytetu. Pierwszy rektor US prof. dr hab. Kazimierz Jaskot powołał panią Ewę na stanowisko dyrektora Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego na okres od 1 września 1985 do 31 sierpnia 1987 roku[22]. 1985 rok, rok inauguracji uniwersytetu, prywatnie był także znaczący dla niej osobiście, był to rok jubileuszu 30-lecia jej pracy bibliotekarskiej. Powołanie biblioteki uniwersyteckiej wiązało się z ogromnym kompleksem różnorakich działań, w tym przyjęcia wielu darów, między innymi księgozbiorów prof. Janusza Deresiewicza[23] i prof. Jerzego Dittmara[24] z Argentyny:

> Ten ostatni nabytek liczył ponad 1000 woluminów książek i czasopism i dotarł do biblioteki w 1986 roku. Biblioteka otrzymała także duży dar czasopism zagranicznych z Biblioteki Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN. Pod koniec 1989 roku przejęta została Biblioteka Wojewódzkiego Ośrodka Kształcenia Ideologicznego (WOKI) PZPR, którą włączono do zbiorów Biblioteki Instytutu Historii. W lutym 1991 roku rozpoczęła się wielka akcja pakowania i przewożenia księgozbioru dawnej Biblioteki Akademii Nauk Społecznych w Warszawie (ANS) do Biblioteki Głównej US[25].

Ten ostatni dar, pozyskany dzięki kontaktom Ewy Gos, liczył około 200 tys. woluminów i zawierał głównie opracowania naukowe, w dużej części literaturę zagraniczną. Dla Ewy Gos i jej współpracowników był to czas niezwykle wytężonej pracy. Warto w tym miejscu zacytować opinię prorektora US doc. dr hab. Edwarda Homy:

---

21 W czasie internowania prowadził zapiski, zob. T. Dziechciowski, *Dziennik z internowania: Goleniów – Wierzchowo Pomorskie – Strzeblinek 1981–1982*, Szczecin 2011.

22 Teczka osobowa *Ewa Gos*, op. cit., s. 148.

23 Janusz Deresiewicz (1910–1992) – historyk, związany z Zakładem Historii Gospodarczej Instytutu Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

24 Jerzy Dittmar (zm. 1986) – dziennikarz, działacz polonijny i pracownik naukowy, od 1951 roku opiekun agendy archiwalnej Polskiego Ośrodka Kultury w Buenos Aires. Po jego śmierci, pozostawioną przez niego spuścizną zaopiekowała się rodzina z Warszawy, zob. K. Smolana, *Polskie kolekcje archiwalne w Ameryce Łacińskiej*, „Archeion" 1998, t. 99, s.170.

25 M. Gardas, *Uniwersytet Szczeciński 2010*, Szczecin 2010, s. 221.

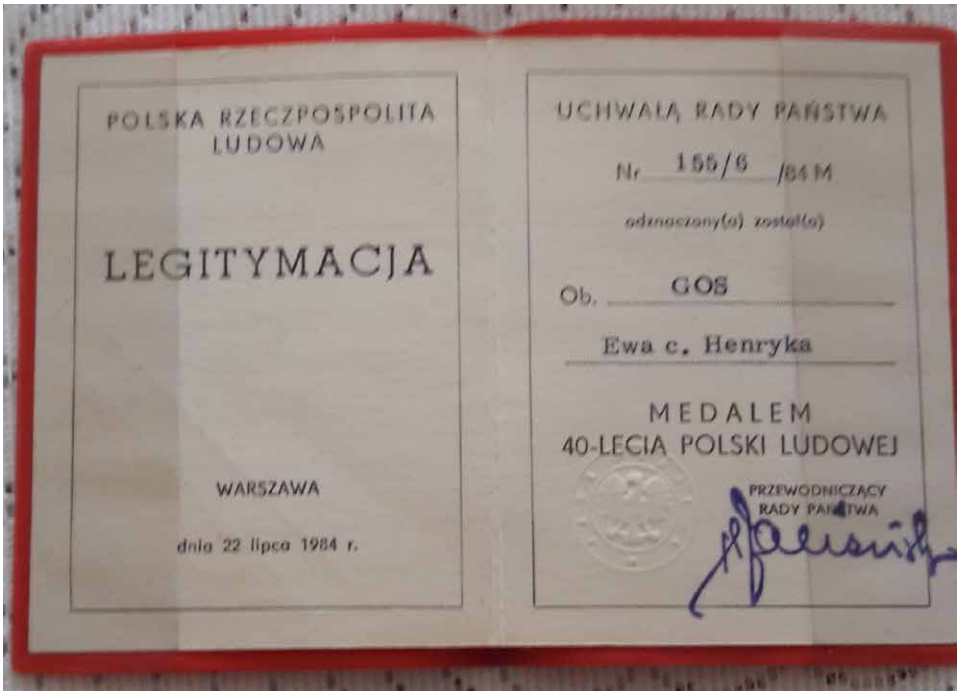
Portret Ewy Gos, pastel Elżbiety Kisiel-Gładkowskiej (1990)

W okresie zatrudnienia w uczelni wykazała się bardzo wysokim przygotowaniem zawodowym i umiejętnościami organizacyjnymi. Cechuje ją konsekwencja i konkretność w działaniu. Za jej kadencji dokonano w bibliotece szeregu korzystnych zmian związanych ze strukturą wewnętrzną biblioteki, dopracowano regulaminy i poprawiono organizację pracy. Od szeregu lat jest wykładowcą na wszelkiego rodzaju seminariach, szkoleniach i kursach bibliotekarskich. Ponadto opracowuje Bibliografię Pomorza Zachodniego, która ukazuje się drukiem od 1963 r. Od 1969 r jest członkiem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W chwili obecnej pełni funkcję II sekretarza Komitetu Uczelnianego naszej uczelni. Przez cały okres zatrudnienia pracuje społecznie. Jest aktywnym członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego. W wyborach do rad narodowych odbytych 17.06.1984 r. została wybrana na radną do Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie. Funkcję tę pełni już czwarta kadencję[26].

W Polsce tymczasem dokonała się fundamentalna zmiana w sytuacji społecznopolitycznej. Po transformacji ustrojowej, która dokonała się w kraju, w czerwcu 1989 roku nastąpiła zmiana w obsadzie kierowniczej biblioteki uniwersyteckiej. Nowym dyrektorem BG US została Jolanta Goc, a Ewa Gos, dotychczasowy dyrektor, starszy kustosz dyplomowany, otrzymała propozycję objęcia kierownictwa Oddziału Zbiorów Specjalnych[27], najpierw na okres *od 1 lutego 1990 do 31 sierpnia 1993*, a następnie na czas niekreślony. Powierzono jej (pismo z 10 października 1991) zorganizowanie w BG US Oddziału Zbiorów Specjalnych. Prace objęły wydzielenie ich z ogólnych zbiorów, opracowanie instrukcji postępowania z nimi, zasad ich gromadzenia, opracowania, udostępniania, prowadzenia katalogów, nadzoru nad ochroną i odpowiednim przechowywaniem, a także przygotowanie naukowej charakterystyki poszczególnych zespołów. Wkrótce za aktywność związaną z przejmowaniem zbiorów Biblioteki Akademii Nauk Społecznych w Warszawie otrzymała podziękowanie i nagrodę pieniężną. W piśmie z 3 kwietnia 1996 roku Jolanta Goc poinformowała

26 Teczka osobowa *Ewa Gos*, op. cit., s.153.

27 Pismo do rektora US prof. dr. hab. Tadeusza Wierzbickiego z wnioskiem o mianowanie Ewy Gos kierownikiem działu podpisała dyrektor BG US Jolanta Goc, kustosz dyplomowany, zob. ibid., s. 170–171, 178.

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

LEGITYMACJA

WARSZAWA

dnia 22 lipca 1984 r.

UCHWAŁĄ RADY PAŃSTWA

Nr 155/6 /84 M

odznaczony(a) został(a)

Ob. GOS

Ewa c. Henryka

MEDALEM
40-LECIA POLSKI LUDOWEJ

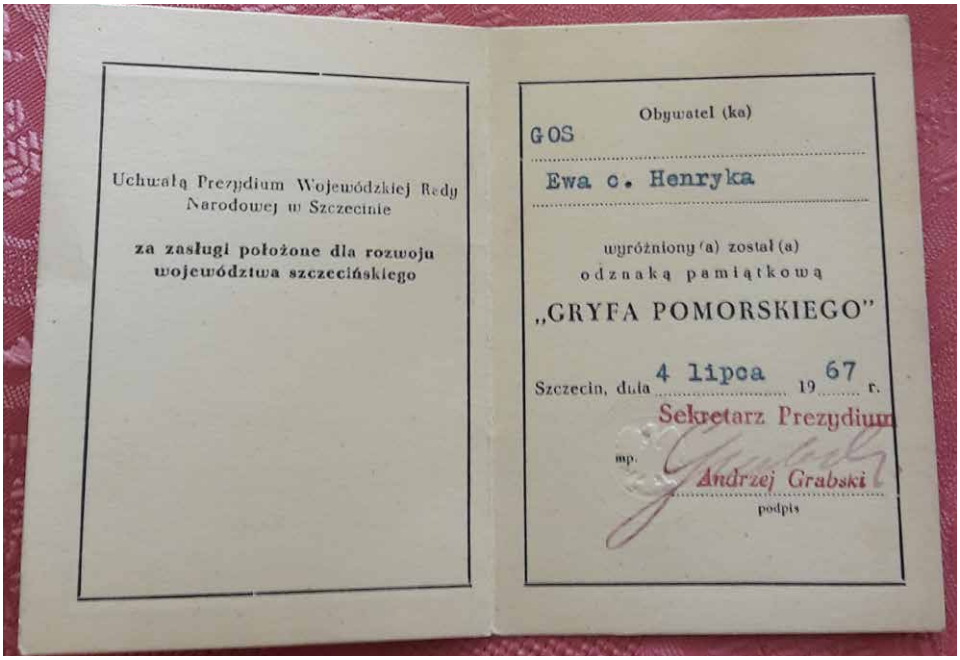
PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

Legitymacja Medalu 40-lecia Polski Ludowej (1966)

władze uczelni o planowanym odejściu Ewy Gos na emeryturę w następnym roku. Zaproponowała podwyżkę jej uposażenia do stawki maksymalnej, co uzyskało akceptację rektora US prof. zw. dr. hab. Huberta Bronka[28]. W dniu 31 sierpnia 1997 roku Ewa Gos przeszła na emeryturę. Z natury aktywna intelektualnie i nieznosząca bierności, rozpoczęła w tym czasie niezwykle owocną współpracę z rocznikiem „Kronika Szczecina", wydawanym przez Archiwum Państwowe w Szczecinie, przygotowując aż do 2001 roku coroczne przeglądy bibliograficzne. Wreszcie znalazła czas na podróże, kontakty rodzinne z siostrą Krysią i bratem Jackiem, odkładane lektury, przyjaźnie, spotkania w sekcji bibliotekarzy seniorów.

Wśród wielu odznaczeń, które za swą pracę otrzymała, można wymienić między innymi Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego (1966), Odznakę Gryf Pomorski (1967), odznakę Zasłużony Działacz Kultury (1969), srebrny Krzyż Zasługi (1971), Złotą Honorową Odznakę Towarzystwa Przyjaciół Szczecina (1973), złoty Krzyż Zasługi (1976), nagrody wojewody (1976, 1977), Złoty Ekslibris (1978, wyróżnienie przyznawane przez WiMBP w Szczecinie od 1977 roku, w uzasadnieniu napisano, że przyznano go *za całokształt pracy*), Medal 40-lecia Polski Ludowej (1984), Krzyż Kawalerski Orderu

28 Ibid., s.191–192.

Legitymacja Odznaki Gryf Pomorski, (1967)

Odrodzenia Polski (1986). Jej osiągnięcia zostały też zauważone przez twórców *Encyklopedii Szczecina*[29].

Appendix

Pytani o Ewę Gos bibliotekarze seniorzy odpowiadają, że bywała bardzo krańcowa w swoim zachowaniu. Bywała ostra i krytyczna wobec swoich współpracowników, ale kiedy indziej, bardzo serdeczna i przyjazna. Umiała zbudować przyjacielskie relacje, trwające od lat młodości do dziś. Spotkałam niedawno bibliotekarkę seniorkę, która przez wiele lat pracowała w BG WSP, a potem BG US. Zapytana podczas rozmowy o opinię o swej dyrektorce, opowiedziała mi pewne zdarzenie ze swego życia. – Byłam – opowiadała – od samego początku istnienia związku NSZZ Solidarność, czyli od 1980 roku, głęboko zaangażowana w jego działalność. W dniu 1 maja 1982 roku uczestniczyłam wraz z grupą opozycjonistów i sympatyków Solidarności w manifestacji, zorganizowanej jako protest przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego.

W jakiś czas potem wezwała mnie do siebie dyrektor Ewa Gos, która mi przekazała pewną informację i ostrzeżenie. Otóż do dyrekcji BG WSP przyszedł z plikiem fotografii

29 Biogram Ewy Gos przygotowała Lidia Milewska, zob. *Encyklopedia Szczecina*, red. T. Białecki, t.1, *A–O*, s. 298–299, rozszerzony biogram autorstwa Lidii Milewskiej i Władysława Michnala – zob. *Encyklopedia Szczecina*, red. T. Białecki, Szczecin 2015, s. 283.

z majowego pochodu pracownik SB, któremu podlegała BG WSP. Poprosił o zidentyfikowanie pracowników z biblioteki WSP. Ewa Gos poinformowała go, że nikogo na fotografiach nie rozpoznała, ale zawiadomiła mnie o tym fakcie i ostrzegła, ponieważ zobaczyła mnie na jednym ze zdjęć. Dodała też, że to zdarzenie na zawsze zostanie w jej pamięci wraz z uczuciem wdzięczności.

Ewa Gos zmarła 3 sierpnia 2021 roku. Została pochowana 13 sierpnia na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie.

PUBLIKACJE (WYBÓR)

Ewa Gos, *Współczesne oblicze literatury radzieckiej*, w: *Poradnik bibliograficzny*, red. Stanisław Krzywicki, oprac. Ewa Gos, Eliza Konobrodzka, Anna Malejka, Lidia Gaudeszys, Szczecin 1965.

Bibliografia Pomorza Zachodniego, red. Stanisław Badoń, t.1, *1945–1950*, oprac. Cecylia Gałczyńska, Ewa Gos, Weronika Nieznanowska, opisy zebr. Cecylia Gałczyńska, Julian Gałczyński, Ewa Gos, Eliza Konobrodzka, Maria Łozińska, Andrzej Łoziński, Weronika Nieznanowska, Jadwiga Raciborska, Szczecin 1971.

Bibliografia Pomorza Zachodniego, red. Stanisław Badoń, t. 5, 1961–1965, oprac. Ewa Gos, Weronika Moskaluniec, opisy zebr. Ewa Gos, Eliza Konobrodzka, Maria Łozińska, Jadwiga Raciborska, Szczecin 1964.

Bibliografia Pomorza Zachodniego, red. Stanisław Badoń, t. 7, 1967–1968, oprac. Ewa Gos, Weronika Nieznanowska, opisy zebr. Cecylia Gałczyńska, Ewa Gos, Jerzy Jurczyk, Eliza Konobrodzka, Maria Łozińska, Weronika Nieznanowska Jadwiga Raciborska, Szczecin 1970.

Bibliografia Pomorza Zachodniego, red. Stanisław Badoń, t. 8, 1965–1966, oprac. Weronika Nieznanowska, opisy zebr. Cecylia Gałczyńska, Ewa Gos, Jerzy Jurczyk, Eliza Konobrodzka, Maria Łozińska, Weronika Nieznanowska, Jadwiga Raciborska, Szczecin 1970.

Bibliografia Pomorza Zachodniego, t. 9, 1969–1970, red. Stanisław Krzywicki, oprac. Ewa Gos, opisy zebr. Ewa Gos, Jerzy Jurczak, Stefania Kaczmarek, Sabina Wolszczak, Szczecin 1977.

Bibliografia Pomorza Zachodniego, t. 10, 1971–1972, red. Stanisław Krzywicki, oprac. Ewa Gos, Weronika Nieznanowska [opisy zebr. Cecylia Gałczyńska, Ewa Gos, Jerzy Jurczak], Szczecin 1982.

Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina za rok 1983 (wybór publikacji)*, „Kronika miasta Szczecina" 1983.

Ewa Gos, *Bibliografia literatury dotyczącej Szczecina za rok 1984 (wybór)*, „Kronika miasta Szczecina" 1984.

Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina za rok 1985 (wybór)*, „Kronika miasta Szczecina" 1985.

Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina za rok 1986 (wybór)*, „Kronika miasta Szczecina" 1986, nr 4.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1987 (wybór)*, „Kronika miasta Szczecina" 1987, nr 5.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1987/1988 (wybór)*, „Kronika miasta Szczecina" 1988, nr 6.
Ewa Gos, *Ważniejsze publikacje na temat Szczecina zamieszczone na łamach prasy lokalnej w roku 1988*, „Kronika miasta Szczecina" 1988, nr 6.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1988/1989 (wybór)*, „Kronika Miasta Szczecina" 1989, nr 7.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1990/1991*, „Kronika Miasta Szczecina" 1990/1991, nr 8/9.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina (1992–1993)*, „Kronika Miasta Szczecina", nr 10/11.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1994*, „Kronika Miasta Szczecina" 1994, nr 12.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1995*, „Kronika Miasta Szczecina" 1995, nr 14.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina za lata 1945–1995 (wybór problematyki)*, „Kronika Miasta Szczecina" 1995, nr 14.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1996*, „Kronika Miasta Szczecina" 1996, nr 15.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1997*, „Kronika Miasta Szczecina" 1997, nr 16.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1998*, *„Kronika Miasta Szczecina" 1998,* nr 17.
Bibliografia piśmiennictwa bibliotekarzy Pomorza Szczecińskiego (dokumenty opublikowane w latach 1986–1995), red. Władysław Michnal, oprac. Ewa Gos, Szczecin 1998.
Bibliografia Świnoujścia 1945–1995. Układ działowo-chronologiczny (wybór), oprac. Ewa Gos, Szczecin-Świnoujście 1996.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 1998*, „Kronika Miasta Szczecina" 1999, nr 18.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 2000*, „Kronika Miasta Szczecina" 2000, nr 19.
Ewa Gos, *Bibliografia Szczecina 2001*, „Kronika Miasta Szczecina" 2001, nr 20.

Monika Kowalska-Wenz
Biblioteka Główna Uniwersytetu Szczecińskiego

PIĄTKA DLA BIBLIOTEKARZA

Świat pędzi, rozwój technologiczny z roku na rok przyspiesza, a my ludzie gonimy za karierą, pieniędzmi. Ciągle gdzieś się spieszymy. Brakuje dnia, noce stają się zbyt krótkie. Dlatego też tym artykułem, jego tematyką, chciałabym trochę zwolnić, cofnąć się w czasie o kilkadziesiąt lat. Przybliżyć postać człowieka, który tak wiele wniósł do światowego bibliotekarstwa. Tytuł artykułu może wydawać się trochę przewrotny i zaskakujący. Nie nawiązuje jednak do nieudanego projektu piątki dla zwierząt[1]. Wyjaśni się to w trakcie lektury. Mam nadzieję – przyjemnej.

Maj jest szczególnym miesiącem dla nas – bibliotekarzy, ponieważ obchodzimy wtedy swoje święto. Zostało ono ustanowione w 1985 roku. Na jego celebrację wybrano dzień ósmego maja. To właśnie on inauguruje Tydzień Bibliotek – czas promocji czytelnictwa i bibliotek. Ma ono na celu podkreślenie roli książki w poprawie jakości życia, edukacji oraz zwiększenie prestiżu zawodu bibliotekarza. Ma także zwiększyć zainteresowanie czytaniem wśród społeczeństwa, przekonać nieprzekonanych.

Myślę, że jest to odpowiedni czas, by przypomnieć postać wielkiego uczonego, światowej sławy bibliotekarza i dokumentalisty, profesora bibliotekoznawstwa i twórcy klasyfikacji dwukropkowej – Shiyali Ramamrita Ranganathana.

Urodził się 9 sierpnia 1892 roku w mieście Shiyali, w stanie Madras leżącym obecnie w Indiach Południowych. Kształcił się w swojej ojczyźnie i w Londynie. Każdą uczelnię kończył z doskonałymi wynikami. Swoją karierę zawodową rozpoczął od zgłębiania matematyki, którą wykładał w college'ach w Madras. W latach 1923–1944 pełnił również funkcję dyrektora biblioteki uniwersyteckiej. Stanowisko to przyjął z pewnym wahaniem, gdyż chciał poświęcić się matematyce, a ono w jego mniemaniu mogło go od niej odciągnąć. Był też kierownikiem Szkoły Bibliotecznej funkcjonującej przy Uniwersytecie w Madras.

Skończył roczne studia bibliotekoznawcze w Anglii. W trakcie ich trwania zetknął się ze znanym teoretykiem klasyfikacji bibliotecznej W.C. Berwickiem Sayersem. Według opinii ucznia i przyjaciela Ranganathana, Sayers tak mógł wpłynąć na młodego adepta wiedzy bibliotecznej, że odtąd przez całe swoje życie czuł się związany z bibliotekarstwem angielskim.

1 Projekt ustawy PiS z 8 września 2020 roku dotyczący ochrony zwierząt.

To właśnie podczas pobytu w Anglii, w której obracał się w środowisku naukowców-bibliotekarzy, zrodziły się jego pierwsze pomysły reformy bibliotekarstwa indyjskiego, pomysły porządkowania teorii. Również wtedy uświadomił sobie sens i znaczenie zawodu, któremu się bezgranicznie odda. Był całkowicie oczarowany pracami klasyfikacyjnymi Sayersa. To one wywarły duży wpływ na jego przyszłe dzieło o klasyfikacji dwukropkowej.

W latach 1945–1947 wykładał bibliotekoznawstwo na Hinduskim Uniwersytecie w Benares, a w latach 1947–1953 – na Uniwersytecie w New Delhi. Nadal pogłębiał swoją wiedzę, prowadząc badania bibliotekoznawcze jako National Research Professor in Library Science. Nieustannie podróżował. Odwiedził Europę, Amerykę i Azję. Prowadził szereg wykładów i szkoleń, które ugruntowały jego wybitną pozycję w międzynarodowym bibliotekarstwie. W 1959 roku odwiedził Warszawę.

System klasyfikacji dwukropkowej, której był twórcą, nie upowszechnił się – nie tyle przez swoje założenia, ile raczej z uwagi na to, że istniejące systemy były już zbyt głęboko zakorzenione w świadomości bibliotekarzy, a koszty wprowadzenia nowego rozwiązania – zbyt wysokie.

Ranganathan najważniejszą jednak rolę odegrał w swoim kraju. W Indiach. Nie ma tam instytucji związanej z bibliotekarstwem i dokumentacją, na której w pewien sposób nie byłyby odciśnięte znamiona tej wybitnej indywidualności. Uczony bez wątpienia był ojcem indyjskiego ruchu bibliotecznego. Zostawił liczne grono uczniów, wykształconych bibliotekarzy. Kontynuują oni jego dzieło zrzeszeni w Indian Association of Teachers of Library Science. Jego dorobek naukowy jest bardzo imponujący – 60 książek i ponad 2 tys. artykułów. Wzbogacił on krajową i światową literaturę bibliotekoznawczą i dokumentacyjną. Stworzył termin ‚*librarymetry* (bibliotekometria) dla oznaczenia badań bibliotekoznawczych z zastosowaniem metod matematycznych. Prowadził także studia porównawcze z zakresu historii kultury. Pisał na temat wychowania społecznego i kształcenia dorosłych.

Niniejszy artykuł nosi tytuł *Piątka dla bibliotekarza*, ponieważ to właśnie Ranganathan jest autorem *Pięciu praw*, książki, która ukazuje nam szeroki wachlarz złożonej problematyki bibliotekarstwa praktycznego. Zadziwiają w niej ciągle aktualne pomysły, żarliwa walka o rangę książki w życiu człowieka. To bez wątpienia bardzo ważna pozycja, otwierająca nowe horyzonty bibliotekarstwa, przeobrażająca świadomość czytelnika, także współczesnego. Zawiera pięć postulatów/praw dotyczących funkcjonowania biblioteki:

1. Książka służy do użytku. Biblioteka i jej aranżacja oraz kompetentny bibliotekarz stanowią o atrakcyjności tej instytucji. Biblioteka jest wielka nie przez swoje rozmiary lecz przez kulturę usług.
2. Dla każdego czytelnika właściwa książka. Każdy czytelnik powinien mieć dostęp do takich książek, które są zgodne z jego zainteresowaniami i potrzebami. Ważną rolę spełnia działalność informacyjna danej biblioteki.

3. Dla każdej książki właściwy czytelnik. Autor postuluje wolny dostęp do półek. Biblioteka ma być ośrodkiem życia intelektualnego społeczeństwa, organizować imprezy kulturalne, koncerty.
4. Oszczędzaj czas czytelnika. Bibliotekarz wykorzystując wszelkiego rodzaju usprawnienia technologiczne, organizuje pracę tak, by czytelnik był jak najlepiej i najsprawniej obsłużony.
5. Biblioteka jest żywym rozwijającym się organizmem. I to takim, który zginie, gdy rozwijać się przestanie. Stare zastępujemy nowym. To personel dba, by zbiory były aktualizowane.

Ostatnim dużym osiągnięciem Ranganathana było założenie Centrum Dokumentacji Badań i Szkoleń w Bangalore w 1962 roku, w którym sprawował urząd honorowego kierownika. Bez wątpienia podniósł on rangę zawodu bibliotekarza, był jego prawdziwym pasjonatem. Zmarł 27 września 1972 roku.

Na koniec przytoczę jego słowa:

> Czytelnicy miłują świat książek. I nawzajem, książki kochają świat czytelników. Ale te dwa światy nie zawsze umieją dojść do porozumienia. Aby ułatwić kontakt między nimi, a czasem nawet w ogóle go umożliwić, potrzebny jest bibliotekarz[2].

2 S.R. Ranganathan, *Reference Service*, Bombay 1961, s.133.

Frank Pille
Landesbibliothek Mecklenburg-Vorpommern

BIBLIOTHEKEN IN MECKLENBURG-VORPOMMERN[1]

Hochschulbibliothek Neubrandenburg

Spezifische Aufgaben der Bibliothek

Die Bibliothek ist eine zentrale Einrichtung der Hochschule Neubrandenburg, attraktiver Lernort und deckt den Literaturbedarf von Studium, Lehre und Forschung. Zudem hat sie Schwerpunkte in der Informationsvermittlung, bietet Beratungen an und verwaltet den Open-Access-Publikationsfonds der Hochschule. Untergebracht ist die Bibliothek auf einer Fläche von rund 1500 m². Es gibt über 100 Arbeitsplätze, einen Schulungsraum und eine hohe Aufenthaltsqualität. Die Bibliothek verfügt über eine moderne Ausstattung und hat Selbstverbuchungsstationen sowie ein intelligentes Rückgaberegal im Einsatz.

Geschichte der Bibliothek

Im April 1990 wurde die Bibliothek als Teil der damaligen „Pädagogischen Hochschule Neubrandenburg" eröffnet. Die Gründung der „Fachhochschule Neubrandenburg" mit der Bibliothek als zentrale Einrichtung erfolgte im Oktober 1991. EDV-Technik wurde 1993 eingeführt und kontinuierlich ausgebaut. Die Anzahl der Medien stieg bis 2007 auf rund 180 000 Bestandseinheiten, 2008 erwarb die Bibliothek ihre ersten E-Books.

1 Niniejszy tekst ukaże się po polsku w najbliższym wydaniu „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego".

Seit 2013 ist die Bibliothek in den Räumlichkeiten eines ehemaligen Supermarktes untergebracht. Aktuell laufen die Planungen für einen modernen Erweiterungsbau zum Hochschul-Hauptgebäude, in den die Bibliothek nach Fertigstellung einziehen soll.

Ort	Neubrandenburg
Straße	Brodaer Straße 11
PLZ Ort	17033 Neubrandenburg
Telefon	+49 395 5693-1510/1500
E-Mail	hsb@hs-nb.de
Webadresse	https://www.hs-nb.de/bibliothek/
Ansprechpartner* in	Heike Lebert
Bestand physisch	144 128 Bestandseinheiten (2021)
Benutzer / Besucher	4565 registrierte Nutzer (2021)
Digitale Angebote	63 806 digitale Bestände (E-Books, Datenbanken) 2021 15 881 Zeitschriftentitel (2021)
Veranstaltungen	99 Schulungsstunden pro Jahr mit 643 Teilnehmenden (z. B. Bibliothekseinführungen, Rechercheschulungen) 2021
Onlinekatalog	https://opac.lbs-rostock.gbv.de/DB=2/LNG=DU/
Internetzugänge	37 Computerarbeitsplätze
W-Lan	Ja, eduroam
RFID	2 Selbstverbuchungsstationen, 1 intelligentes Rückgaberegal
Social media	UniNow-App-Feed, Präsenz in den Social-Media-Kanälen der Hochschule (z. B. Instagram, Facebook)

Landesbibliothek Mecklenburg-Vorpommern Günther Uecker

Spezifische Aufgaben der Bibliothek

Die Landesbibliothek Günther Uecker ist Regionalbibliothek und wissenschaftliches Informationszentrum für Mecklenburg-Vorpommern. Als Pflichtexemplar-Bibliothek erarbeitet sie die Landesbibliographie. Sie hat regierungsunterstützende Funktion. Der Bestand umfasst sämtliche Wissensgebiete mit dem Schwerpunkt Geisteswissenschaften. Besondere Sammelgebiete sind Mecklenburgica und Musikalien.

Geschichte der Bibliothek

Gegründet wurde die Bibliothek 1779 von Herzog Friedrich zu Mecklenburg, dessen herausragende Bücher- und Plan-Sammlung den historischen Kern bildet.

Nahezu der gesamte Medienbestand mit 805 000 Einheiten ist digital verzeichnet und damit weltweit recherchierbar. Der historische Altbestand vor 1851 umfasst 136 000 Bände, wovon große Teile Mecklenburgica, niederdeutsche Literatur oder im Land erschienene Werke sind.

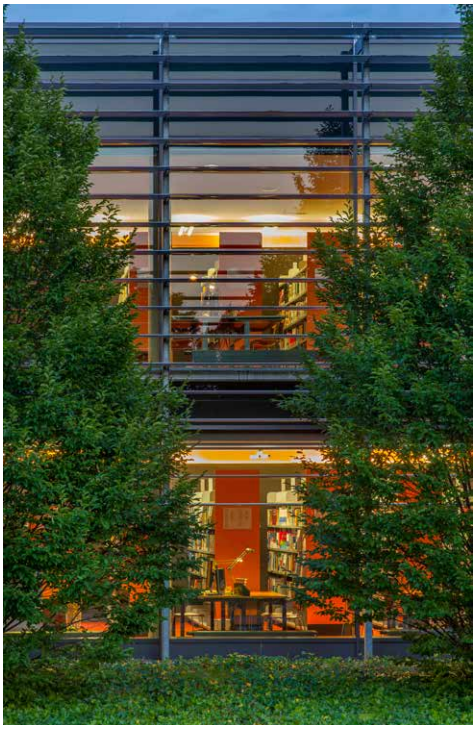
Landeskundliche Literatur bildet seit jeher ein zentrales Sammelanliegen. Über Mecklenburg und (ab 1945) über Vorpommern erschienene Titel werden laufend erfasst und sind mit 445 000 Nachweisen in der Landesbibliographie verzeichnet (www.landesbibliographie-mv.de). In der Hauptsache sind dies unselbständige Publikationen aus Zeitschriften und Jahrbüchern.

Weitere Sammlungen beinhalten mecklenburgische Leichenpredigten, Bildnisse zum Musik- und Theaterleben Schwerins sowie mecklenburgische Rechts- und Verordnungstexte des 16. bis 19. Jahrhunderts. Zu den bedeutsamsten Beständen ihrer Art gehören die Musikalien der Mecklenburg-Schweriner Hofkapelle mit Handschriften von internationalem Rang.

Bis zum heutigen Tag erfüllt die Landesbibliothek ihre Gründungsbestimmung als Regierungsbibliothek, indem sie Informationsleistungen für die ministerialen Ressorts erbringt und deren Buchbestände und Datenbankzugänge fachlich betreut.

Ort	Schwerin
Straße	Johannes-Stelling-Straße 29
PLZ Ort	19053 Schwerin
Telefon	0385 58879210
E-Mail	lb@lbmv.de
Webadresse	https://www.kulturwerte-mv.de/Landesbibliothek/
Ansprechpartner*in	Direktion – Dr. Frank Pille F.Pille@lakd-mv.de Raritäten – N.N. Landeskunde – Gritt Brosowski G.Brosowski@lakd-mv.de Erwerbung – Dr. Barbara Unterberger B.Unterberger@lakd-mv.de
Bestand physisch	805 000 Medien (2021)
Benutzer / Besucher	2372 registrierte Nutzer (2021)
Digitale Angebote	http://mvdok.lbmv.de/ http://www.deutschefotothek.de/gallery/freitext/sn_lbmv* http://wafr.lbmv.de/ https://www.kenom.de/suche/-/PARTNERID:isil_DE-33/1/-/-/-
Veranstaltungen	Ausstellungen

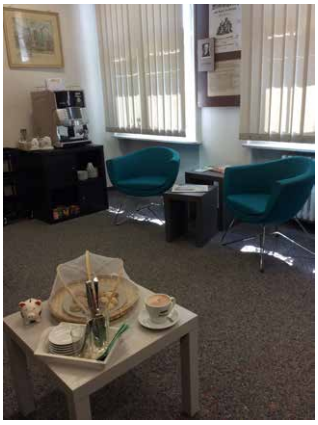
Onlinekatalog	https://lhwis.gbv.de/DB=2/LNG=DU/ http://www.landesbibliographie-mv.de/
W-Lan	ja
RFID	nein
Social media	nein

Stadtbibliothek „Johann Christoph Adelung", Anklam

Auf dem Weg zum Dritten Ort

Die Stadtbibliothek Johann Christoph Adelung wurde 1947 gegründet. Den Besuchern stehen rund 21 000 Medien, also Bücher, Zeitschriften, Hörbücher, DVDs, Gesellschaftsspiele sowie Konsolenspiele zur Verfügung. Jugendliche können an einer Gaming-Wall PS 4-Spiele, auch zusätzlich mit einer VR-Brille, vor Ort ausprobieren. Selbstverständlich können Medien auch digital genutzt werden. In der Stadtbibliothek finden sehr viele Lesungen und Mitmachaktionen für alle Generationen statt. So erleben die Nutzerinnen und Nutzer viele Lesungen unter dem Motto: Treffpunkt Bibliothek oder erleben Neuerscheinungen unter dem Leitmotiv: Buchvorstellungen bei Kaffee und Kuchen. Die Kinderbibliothek, liebevoll KiBi genannt, ist ein wichtiger Anlaufpunkt für Kinder und jüngere Leser und verfügt über einen Vorleseraum Märchenwald, in dem man spannenden Geschichten lauschen kann. Zudem finden sich seit kurzem viele neue, bequeme Sitzgelegenheiten, sehr viele Tonies, eine Lese-Eule Luka® vor Ort – eine weitere Lese-Eule Luka® steht Kitas zur Ausleihe zur Verfügung – sowie ein Play-4-kids-Termimnal für die Allerkleinsten mit gewaltfreien und lehrreichen Spielen. Die KiBi nimmt den Programmen Lesestart und Sprache macht stark teil und Schüler der 4. bis 7. Klassen können jeden Sommer an der kostenfreien FerienLeseLust teilnehmen.

Die Stadtbibliothek Anklam nahm im Jahr 2021 an den Förderprogrammen Wissens-Wandel und Vor Ort für Alle erfolgreich teil und konnte zahlreiche Neuerungen für die Besucher und Besucherinnen anschaffen, so zum Beispiel ein Kaffeevollautomat für das

neu eingerichtete LeseCafé in der Zeitschriften-und Zeitungsecke, eine Gaming-Wall für die Jugend und zahlreiche praktische und bequeme Sitzgelegenheiten zum gemütlichen Verweilen.

Ergiebige und inhaltsreiche Kooperationen gibt es mit allen Kitas, Schulen und Kultureinrichtungen der Hansestadt sowie allen Museen vor Ort. Eine Kooperationsvereinbarung besteht mit der Adelung-Schule in Spantekow.

Ort	Anklam
Straße	Markt 3
PLZ Ort	17389 Anklam
Telefon	03971/245559
E-Mail	bibliothek@anklam.de
Webadresse	www.anklam.de
Ansprechpartner*in	Frau Karen Fuhrmann
Einwohner	12 377
Besucher	15 569
Benutzer	1229

Bestand physisch	21 353
Entleihungen physisch	58 115
Teilnahme Onleihe (ja/nein)	ja
Bestand E-Medien	86 927 im Verbund
Entleihungen E-Medien	3983
weitere digitale Angebote	Entleihung von Tolinos, Nintendo-Switch, VR-Brille, Lese-Eule LUCA to go
Veranstaltungen	113
Besuche bei Veranstaltungen	1572
Onlinekatalog	OPAC
Internetzugänge	2
W-Lan	2
Facebook	ja
Instagram	ja

Uwe Johnson-Bibliothek, Güstrow

Herausragende Projekte, Initiativen, Kooperationen

- TechnoThek

Das TechnoThek-Angebot bietet die Bibliothek mit Unterstützung des Vereins Deutscher Ingenieure an. Es sollen über dieses ganzheitlich im Bestand integrierte Angebot die MINT-Fächer sowie Digitalkompetenz und Medienbildung gefördert werden.

Zum einen mit „Probier's aus-Boxen", sog. hands on, in denen Lernspielzeuge und andere Dinge zum Ausprobieren, Erklären von Prinzipien und Neugierwecken breit stehen.

Dazu gehört als Weiteres das Angebot Bibliothek der Dinge: es umfasst z.B. Lernspielzeuge wie Roboter, Alltagshilfen wie Akku-Schrauber und Technikverständnis fördernde Dinge, oder auch die Lerngitarre für die musische Bildung. Auf diese Weise fördert die Bibliothek das Lernen am praktischen Gebrauchsgegenstand. Der Medienbegriff wird hier wörtlich genommen, im Sinne eines „Vermittelndem".

Als dritter Baustein der Technothek fungiert die Bibliothekspädagogik: Bibliothekseinführungen mit „Bilderbuchkino" für die ersten Klassen oder Hortgruppen, QR-Code- und Actionbound-Rallye oder das Angebot „Wie ein Buch entsteht" für die Mittelstufe zur Medienbildung. Recherchekompetenz mit digitalem Schwerpunkt gibt es für die Oberstufe oder Erwachsenengruppen. Dazu kommen die Kleingruppenangebote zum Filmemachen (Stop-motion und Smartphone), Robotik oder 3D-Druck und Photogrammetrie.

- Bundesweite Kooperation

Die Uwe Johnson-Bibliothek hat sich mit zwei Partner-Bibliotheken ähnlicher Größe aus Ibbenbüren (Nordrhein-Westfalen) und Geislingen an der Steige (Baden-Württemberg) zusammengetan und pflegt mit diesen seit Jahren einen intensiven Austausch. Gemeinsame Projekte und Erfahrungsaustausch wie auch die direkte Zusammenarbeit in Alltagsfragen kennzeichnen diese bislang einzigartige überregionale Kooperation von Mittelzentren.

- Historische Bibliothek

Die im Gebäude betreute Historische Bibliothek ist eine wissenschaftliche Präsenzbibliothek. Ihre Historischen Bestände, vor allem der alte Domschulbestand, werden seit 2013 neu erfasst und die unikalen Bestände sind in die Digitale Bibliothek MV aufgenommen worden.

(Daten von 2019)

Ort	Güstrow
Straße	Am Wall 2
PLZ Ort	18273 Güstrow
Telefon	03843 769 460
E-Mail	uwe.johnson.bibliothek@guestrow.de
Webadresse	https://www.uwe-johnson-bibliothek.de/
Ansprechpartner* in	Dr. Tilmann Wesolowski
Einwohner* innen	29 165
Besuche	46 329
Benutzer* innenausweise	2277
Bestand physisch	38 199
Entleihungen physisch	92 664

Teilnahme Onleihe (ja/nein)	ja
Bestand E-Medien	86 927 im Verbund
Entleihungen E-Medien	10 114
Weitere digitale Angebote	Onilo, Actionbound
Veranstaltungen	137
Besuche bei Veranstaltungen	3965

Onlinekatalog	http://opac.uwe-johnson-bibliothek.de/webopac
W-Lan	frei
RFID	nein
Makerspace	vorhanden
Facebook	nein

Stadtbibliothek Ludwigslust

Herausragende Projekte, Initiativen, Kooperationen

- Projekt „Wir sind Bürgermeister"

Fotostory von Hortkindern mit Unterstützung von Fotografen. Die Hortkinder fotografieren die Spielplätze im Ort und lernen die Bilder auf i-Pads zu bearbeiten. Aus den besten Bildern entwickeln sie eine Fotostory und lernen, wie man einen Spielplatz plant. Fachliche Hilfe gibt ein Landschaftsplaner der zeigt, wie man Spielplätze plant. Kinder bauen dazu eigene Spielplatzentwürfe und stellen diese zum Abschluss dem Bürgermeister, Stadtvertretern und Eltern vor. Zukünftig kann die Stadt neue Spielplätze mit den Entwürfen der Kinder planen. Fotografen begleiten das Projekt und ein Medienpädagoge dreht dazu einen Film von den Kindern. Gefördert durch Kultur macht stark – „Total digital". Die besten 40 Fotos werden als Ausstellung im Rathaus gezeigt, wo sich auch die Bibliothek befindet.

Ort	Ludwigslust
Straße	Schloßstraße 38
PLZ Ort	19288 Ludwigslust
Telefon	03843 769 460
E-Mail	bibliothek@ludwigslust.de
Ansprechpartner* in	Anke Ballhorn

Wer kann das sein?
Yusuke Yonezu
Meine Superschwester

Kinderlieder
aus der ganzen Welt
XXL

Einwohner	13 000
Besucher	20 000
Benutzer	1200
Bestand physisch	35 000
Entleihungen physisch	82 000
Teilnahme Onleihe (ja/nein)	ja
Bestand E-Medien	87 000 im Verbund
Entleihungen E-Medien	536 000 im Verbund
Onlinekatalog	ja
Internetzugänge	4
W-Lan	ja
RFID	nein
Makerspace	nein
Facebook	ja
Instagram	nein
Blog	nein

Kulturquartier MST / Stadtbibliothek

Ort	Neustrelitz
Straße	Schloßstraße 12-13
PLZ Ort	17235 Neustrelitz
Telefon	03981 239 09 22
E-Mail	stadtbibliothek@kulturquartier-neustrelitz.de
Webadresse	https://www.kulturquartier-neustrelitz.de/

M
N
O
R
S

Ansprechpartner* in	Cornelia Bugenings
Einwohner	20 000
Besucher	18 689
Benutzer	949
Bestand physisch	28 854
Entleihungen physisch	68 723
Teilnahme Onleihe (ja/nein)	ja
Bestand E-Medien	86 927 Verbund
Entleihungen E-Medien	4977
Veranstaltungen	57
Besuche bei Veranstaltungen	1683
Onlinekatalog	ja
Internetzugänge	6
W-Lan	ja
Facebook	ja
Instagram	ja

Stadtbibliothek der Hanse- und Universitätsstadt Rostock

Ort	Rostock
Straße	Kröpeliner Str. 82
PLZ Ort	15055 Rostock
Telefon	0381 381 28 40
E-Mail	info@stadtbibkliothek-rostock.de
Webadresse	https://www.stadtbibliothek-rostock.de/
Ansprechpartner* in	Martina Bade
Einwohner	ca. 210 000
Besucher	365 962
Benutzer	24 091
Bestand physisch	135 913
Entleihungen physisch	651 060
Teilnahme Onleihe (ja/nein)	ja
Bestand E-Medien	86 927
Entleihungen E-Medien	194 617
Weitere digitale Angebote	Web 2.0, Auskunft per E-Mail, WLAN
Veranstaltungen	599

Besuche bei Veranstaltungen	11 059
Onlinekatalog	ja
Internetzugänge	ja
W-Lan	ja
RFID	nein
Makerspace	nein
Facebook	ja
Instagram	ja
Blog	ja

Stadtbibliothek Wismar

Ort	Hansestadt Wismar
Straße	Ulmenstr. 15
PLZ Ort	23966 Wismar
Telefon	3841 251 40 20
E-Mail	stadtbibliothek@wismar.de
Webadresse	https://stadtbibliothek.wismar.de/
Ansprechpartner* in	Uta Mach
Einwohner	ca. 42 000
Besucher	ca. 140 000/Jahr
Benutzer	2019: 4886
Bestand physisch	75 000
Entleihungen physisch	368 000
Teilnahme Onleihe (ja/nein)	ja
Bestand E-Medien	Im Verbund
Entleihungen E-Medien	30 690 (2019)
Weitere digitale Angebote	Sharemagazines
Veranstaltungen	357 (2019)
Besuche bei Veranstaltungen	8590 (2019)
Onlinekatalog	Open von Bibliotheca+ by OCLC
Internetzugänge	2
W-Lan	Kostenlos im gesamten Haus
RFID	ja
Makerspace	im Aufbau
Facebook	ja
Instagram	ja
Blog	nein

Universitätsbibliothek Greifswald

Spezifische Aufgaben der Bibliothek

Die Universitätsbibliothek Greifswald ist zentraler Lern- und Arbeitsort der Studierenden und Forschenden der Universität. Sie steht aber auch der interessierten Öffentlichkeit zur Nutzung offen. Die Spezialsammlungen Altes Buch und Handschriften sowie Pomeranica werden von Wissenschaftlern aus Deutschland und der ganzen Welt genutzt. Im Rahmen der Digitalen Bibliothek Mecklenburg-Vorpommern werden umfangreiche Digitalisate über das Internet zur Verfügung gestellt. Die Univer-

sitätsbibliothek betreut die Open-Access-Publikationen sowie den Publikationsfonds der Universität.

Geschichte der Bibliothek

Die Universitätsbibliothek Greifswald gehört zu den ältesten Universitätsbibliotheken Deutschlands. Schon kurze Zeit nach der Universitätsgründung im Jahre 1456 entstanden zwei erste Bibliotheken für die Juristen- und die Artistenfakultät. Anfang des 17. Jahrhunderts wurde die älteste zentrale Einrichtung des heutigen Bundeslandes M-V gegründet.

Eine Bücherbestellung vom 17. April 1604 dokumentiert erstmals die Existenz einer zentralen Bibliothek für alle Fakultäten. Dieser Tag gilt daher als Gründungsdatum der Universitätsbibliothek.

- Schwedische Herrschaft

Aus der Zeit der Zugehörigkeit Greifswalds zu Schweden, die von 1648 bis 1815 dauerte, resultieren umfangreiche wertvolle Altbestände an skandinavischer Literatur. Ein Neubau des repräsentativen Kollegiengebäudes für die Universität entstand 1747–1750 durch den Mathematikprofessor Andreas Mayer. Zentrales Element des Neubaus war die große Saalbibliothek, die heute als Aula der Universität dient.

Wichtig war der schwedische Beschluss von 1773, dass alle Druckerzeugnisse Schwedens (Schweden, Finnland, Schwedisch-Vorpommern) auch an die Universitätsbibliothek Greifswald abzuliefern waren. Dadurch wurde die bislang auf den Universitätsbuchdrucker und die wissenschaftliche Produktion der Greifswalder Professoren beschränkte Pflichtabgabe erheblich ausgeweitet.

- Preußische Herrschaft

In der preußischen Zeit 1815–1819 und 1825–1945 hatte die Universitätsbibliothek Greifswald das Pflichtexemplarrecht für die Provinz Pommern, hierdurch konnte der regionalkundliche Schwerpunkt Pomeranica intensiviert werden. In diese Zeit fällt der Erwerb der Kirchenbibliothek Wolgast (1830) mit etlichen Inkunabeln, darunter einer seltenen 36-zeiligen Bibel. Ebenfalls bedeutsam war die Übernahme der Bestände der 1876 aufgelösten Staats- und landwirtschaftlichen Akademie Eldena. Für den Bestandsaufbau war der Abschluss von Verträgen mit dem Rügisch-Pommerschen Geschichtsverein und dem Naturwissenschaftlichen Verein für Neuvorpommern und Rügen bedeutend, wodurch der Bibliothek die Buchbestände und der gesamte Zeitschriftentausch der beiden Vereine übergeben wurde.

1882 konnte das erste eigene Gebäude, die heutige „Alte Universitätsbibliothek“ bezogen werden.

- Nachkriegszeit

Die im 2. Weltkrieg ausgelagerten Bestände sind nicht vollständig zurückgekehrt. Hierdurch entstanden empfindliche Lücken, insbesondere im Bereich der niederdeutschen Literatur. Auch in der Zeit nach dem 2. Weltkrieg behielt die Universitätsbibliothek ihre besondere Ausrichtung auf den Ostseeraum, die nordeuropäischen und die baltischen Länder bei.

Von 1998 bis 2014 wurde der Universitätsbibliothek Greifswald von der Deutschen Forschungsgemeinschaft (DFG) das Sondersammelgebiet Baltische Länder zugewiesen. Hierdurch hat sich die Bedeutung der Bibliothek für Literatur aus der Ostseeregion weiter intensiviert. Digitalisierung von Kulturschätzen und grenzübergreifende Projekte zählen zu den Stärken der neueren Literaturversorgung.

Zurzeit verfügt die Universitätsbibliothek über vier Standorte mit z.T. neuen Gebäuden: Zentrale Universitätsbibliothek (Naturwissenschaften, Medizin, Recht, Wirtschaft, Kunst) seit 2001, Bereichsbibliothek (Geisteswissenschaften und Theologie) seit 2015, Alte Universitätsbibliothek (Spezialsammlungen) seit 1882 und eine Magazinbibliothek (1998).

Ort	Greifswald
Straße	Felix-Hausdorff-Str. 10
PLZ Ort	17489 Greifswald
Telefon	03834 420 15 02
E-Mail	ub@uni-greifswald.de
Webadresse	https://ub.uni-greifswald.de/
Ansprechpartner* in	Herr Christian Winterhalter (Direktor)
Besucher	638 000 Besucher (2019)
Benutzer	15 500 registrierte Benutzer (2019)
Bestand physisch	2,6 Mio. Medieneinheiten, zusätzlich ca. 1 Mio. elektronische Medien

Digitale Angebote	Datenbanken, Elektronische Zeitschriften und E-Books, Digitale Bibliothek Mecklenburg-Vorpommern, Campuslieferdienst
Veranstaltungen	Schulungen zu Katalogen und Datenbanken, Einführung in die Bibliotheksnutzung, auch für Schüler der gymnasialen Oberstufe, Ausstellungen (unregelmäßig).
Onlinekatalog	https://opac.lbs-greifswald.gbv.de/DB=1/LNG=DU/ (OPAC) https://discovery.ub.uni-greifswald.de/ (Discovery-System)
Internetzugänge	88 stationäre PCs mit Internetzugang
W-Lan	Eduroam (für europ. Universitätseinrichtungen) sowie offenes W-Lan der Universität

RFID	seit 2016
Facebook	ja
Instagram	ja
Blog	nein

Danuta Stawińska
Biblioteka Ekonomiczna Uniwersytetu Szczecińskiego

SZPARGAŁY

Twierdzenie, że książki są skarbnicą wiedzy czy kopalnią rozmaitych historii jest truizmem. Jak pisał Józef Grycz *książkę nazywamy zmaterializowaną myślą, wyrażoną pismem*. Jest efektem przeżyć duchowych, utrwalonym i powielonym w formie fizycznej. Koleje życia książek bywają różne, te nietknięte mogą przetrwać wieki w zapomnieniu i chociaż ich istota materialna nie ulega zniszczeniu to esencja duchowa i treść pozostają martwe i bezużyteczne. W przeciwnej sytuacji, przechodząc z rąk do rąk, w krótkim czasie mogą być zaczytane i przestać istnieć. Zadajmy sobie wobec tego pytanie, jaką funkcję pełni biblioteka i czym jest praca w niej? W najprostszym ujęciu to gromadzenie, porządkowanie i udostępnianie księgozbioru. A kim są bibliotekarze? Dla tych, którzy mają luźną styczność z biblioteką to zapewne mole książkowe, dziwacy uciekający od życia, bawiący się w grzebanie w „starych szpargałach". Dla stałych bywalców, bibliotekarze to „szczęśliwcy" mający do swej dyspozycji „skarby biblioteczne". Bardzo podoba mi się taki punkt widzenia, ponieważ dla miłośników książek, czerpiących przyjemność z ich czytania, dociekania ich losów, praca w bibliotece to prawdziwa przygoda. Przyjrzyjmy się bliżej temu zajęciu, zwracając uwagę nie tylko na jego podstawowy charakter, ale też na to co nieoczywiste, to co przytrafia się sporadycznie, niespodziewanie i sprawia, że uzyskujemy szerszy kontekst naszej egzystencji. Popatrzmy na książki z innej perspektywy, przyjrzyjmy się ich wnętrzu w sensie dosłownym. Prawie zawsze znajdziemy tam gęsto zapisane strony, czasem wykresy będące graficzną formą przeprowadzonych badań, niekiedy mapy, fotografie czy ryciny. Bibliotekarze, obcujący na co dzień z księgozbiorem, znajdują jednak coś więcej, coś co z pozoru nie jest przedmiotem ich pracy czy osobistych zainteresowań. Mimochodem wpadają im w ręce najrozmaitsze papierki, karteczki, zapiski, bilety, wycinki prasowe, oficjalne pisma czy listy. Dla wielu być może te przedmioty są nieistotne, ale dla mnie to właśnie one sprawiają, że niepozorne książki w jednej chwili, niczym poprzez tunel czasoprzestrzenny, przenoszą nas do wydarzeń, które były udziałem nieznanych nam przodków. A zatem dajmy się ponieść choć na moment magii przeszłości. Popatrzmy, dokąd zabiorą nas te „stare szpargały".

Wycinek prasowy pochodzący prawdopodobnie z jednego z warszawskich dzienników (świadczą o tym reklamy zamieszczone na odwrocie strony), z 24 czerwca 1930 roku (jeśli wierzyć notatce osoby zainteresowanej wydarzeniami), opisuje sprawy sądowe, które toczyły się w pierwszej połowie 1930 roku. Dowiadujemy się z niego

o wyrokach, które sąd wydał w sprawie niemoralnych czynów „arcybiskupa" Kowalskiego, w sprawie przejęcia majątku obywateli Austrii przez państwo polskie, w sprawie kary śmierci dla sześciokrotnego mordercy oraz uchylenia wyroku 12 lat ciężkiego więzienia dla sprawcy strzelaniny w Samborze. Taka kronika sądowa wywołuje emocje niewątpliwie w każdym czytelniku. Który fragment przyciągnął uwagę? Możemy tylko zgadywać. Jedno jest w zasadzie pewne – aż tak bardzo nie odbiegają te wydarzenia od tych, które mają miejsce w czasach nam współczesnych.

Z SĄDÓW.

WYJAZD „ARCYBISKUPA" KOWALSKIEGO DO AMERYKI.

Jan Maria Michał Kowalski, „arcybiskup" mariawicki, skazany za czyny niemoralne na 4 lata więzienia ze zmniejszeniem tej kary na mocy amnestji do 2 lat i 8 miesięcy, wniósł do sądu apelacyjnego podanie o zezwolenie na wyjazd do Ameryki. Kowalski przebywa na wolności za kaucją 1.000 zł.

Sąd apelacyjny zezwolił Kowalskiemu na wyjazd do Ameryki na okres 4 miesięcy, licząc od dnia dzisiejszego.

W motywach swej decyzji sąd podkreślił, że Kowalski dotychczas nie uchylał się od wymiaru sprawiedliwości i że rozprawa w sądzie apelacyjnym odbyć się może dopiero w ostatnich miesiącach r. b.

PROCES HABSBURGÓW O DOBRA CIESZYNSKIE.

Tymczasem sprawozdanie z procesu, należy zaznaczyć, że prawodawcy kompletu sędziego, p. sędzia Breiewicz, w obszernym wywodzie prawnym, podającym szczegółowo przyczyny oddalenia powództwa przez sąd najwyższy, podkreślił, że niezbyt majątek b. rodziny panującej, lecz i nieruchomy majątek innych obywateli Austrji uległ przejęciu przez państwo polskie, chociaż innym obywatelom na Austrji szkoda wyrządzona.

W końcu swych motywów, zawiązując do wywodów stron, p. sędzia prowadzący zaznaczył: „nie odrzuam powodów z ich rozczuleniami do innych czynników, wyłącznie, że od Austrji z pewnością niczego nie dostaną; mniemchodzi tylko nadmiernie, że według pogłosek dziennikarskich, o ile okażą się prawdziwe, mocarstwa sprzymierzone mają zamiar wyrównać częściowo straty familji Habsburgów przez wypłacenie kilkudziesięciu miljonów franków złotych".

Obszerniejsze motywy na piśmie niebawem będą ogłoszone przez sąd najwyższy.

N.

Z ORZECZNICTWA IZBY KARNEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO.

Przepisy § 1 art. 330 i art. 336 K. P. K. (o przesłuchiwaniu świadków w nieobecności tych, którzy jeszcze nie zeznawali) mają na celu uniknięcie osobistych spotrzeżeń świadków z pod wpływu zeznawanych, jakie wywrzeźby na nich mogły wrażenia, odbierane z przebiegu rozprawy. W istocie nie bowiem wykrycia prawdy materjalnej idzie, aby świadek wyjawił tylko to, co mu wiadomo na podstawie bezpośrednich spostrzeżeń zmysłowych o okolicznościach faktycznych, stanowiących przedmiot jego przesłuchania.

Prawodawca liczył się jednak z tem, że obecność świadka na sali posiedzeń podczas rozprawy na jaśt zdolna natrzeć w jego umysłu bezpośrednich spostrzeżeń, a drugiej zaś strony miał na względzie, że sąd bada fakty wiadomości świadka i krytycznie ocenia jego zeznania, a wobec tego osób obecnych podczas rozprawy na sali posiedzeń nie należy do rzędu tych, które z mocy art. 101 K. P. K. nie mogą być badane w charakterze świadków.

Zarzuty prawodawcze w art. 330 § 2 K. P. K. wyraźnie przepisuje, że oskarżyciel prywatny lub posiłkowy oraz powód cywilny pozostają na sali, chociaż mieli składać zeznania jako świadkowie.

Tak więc art. 336 indeks § 1 art. 330 K. P. K. mają znaczenie przepisów porządkowych i uchylenie przeciwko nim nie jest wystarczającą podstawą do niebadania świadków, którzy byli obecni na sali przy referowaniu sprawy, wyjątkowo zakazanych i postępowania dowodowem. (27. V. 1930, 2 K. 302/30). S. Z.

KARA ŚMIERCI.

W nocy na 2 sierpnia 1929 r. w Wierzbowcu (pow. trembowelski) rozegrała się wstrząsająca tragedja. Józef Kosecnik wymordował całą swą rodzinę składającą się z ojca, siostry, drugiej siostry Anny Jakimczyn, jej męża, oraz dwojga niedzielnych dzieci. Morderstwa dokonał na pomocą siekiery, grochocząc swym ofiarom głowy. Powodem zbrodni i jej motywem były sporty majątkowe.

Sąd przysięgłych w Złoczowie 15 marca 1930 r. skazał siedmiokrotnego mordercę na karę śmierci.

Wyrok ten sąd najwyższy, wobec zasadniczych uchybień prawnych, uchylił, i nakazał ponowne osądzenie sprawy.

ZABÓJSTWO.

W dniu 17 czerwca 1929 r. rozegrała się w Samborze następstwie krwawa zajście i U Jerzego Cehuba, przedsiębiorcy budowlanego, pracował w charakterze stolarza Kazimierz Lis. Pomiędzy tymi on dobrym prawowitkiem, Cehuba płacił mu dobrze i z własnej inicjatywy powiększał zarobki. Lis jednakże uważał się za pokrzywdzonego nie z tego powodu, że zarobki niedostatecznie, lecz że Cehuba na wiązej od niego pieniędzy. W dniu 17 czerwca gdy Lis przyszedł znowu do pracy, wytrągał oświadczenie a kłótni zwalnia i rozpoczął strzelaninę. Jerzy Cehuba otrzymał ciężką ranę, zmarł nad jego. Józef, padł trupem na miejscu.

Zachodzi wątpliwość co do poczytalności Lisa, lecz sąd przysięgłych w Samborze d. 24 lutego 1930 r. uznał go za działającego w stanie poczytalnym i skazał go na 12 lat ciężkiego więzienia.

Wyrok powyższy sąd najwyższy uchylił i nakazał ponowne osądzenie sprawy.

Wycinek prasowy z 24 czerwca 1930 roku

Potwierdzenie dla mieszkańca Włodawy lub okolic (trudno to jednoznacznie stwierdzić) wpłacającego 5 zł na rzecz Księgarni K. Neumillera w Łodzi za zakup publikacji Józefa Litwina *Imię i nazwisko. Zbiór przepisów polskiego prawa cywilnego i administracyjnego* oraz katalogu wydawnictw własnych i komisowych wraz z cennikiem jest jednym z ciekawszych znalezisk. Kwit podstemplowany datą 18 stycznia 1932 roku zachował się całkiem nieźle i jest wypełniony pięknym kaligraficznym pismem. Dowodzi, że sprzedaż wysyłkowa była zjawiskiem popularnym przed wojną, a transakcje gotówkowe na odległość nie były niczym niezwykłym. Być może tożsamość klienta Pocztowej Kasy Oszczędności o numerze konta 65724 byłaby do ustalenia dla bardziej dociekliwych. Mimo braków w wiedzy możemy popuścić wodze fantazji, wyobrażając sobie zaistniałą sytuację pomiędzy nabywcą a urzędnikiem pocztowym.

POTWIERDZENIE DLA WPŁACAJĄCEGO

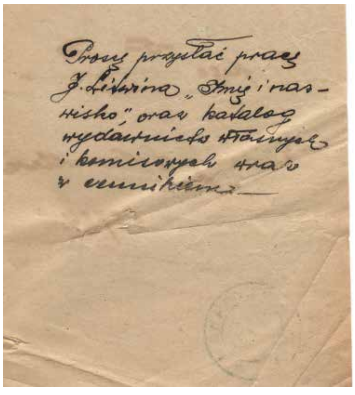
złotych pięć — gr.

na konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności

Właściciel konta: Księgarnia K. Neumillera w Łodzi

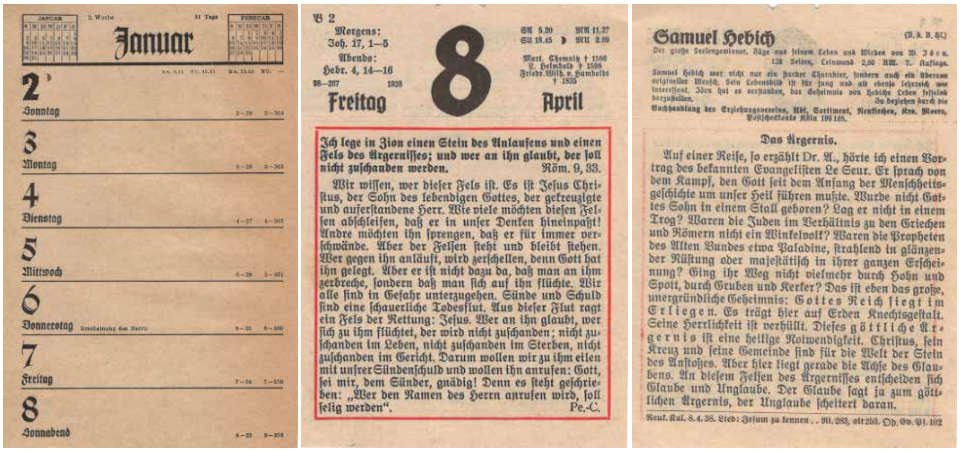
Konto czekowe Nr. 65724.

Podpis urzędnika pocztowego.

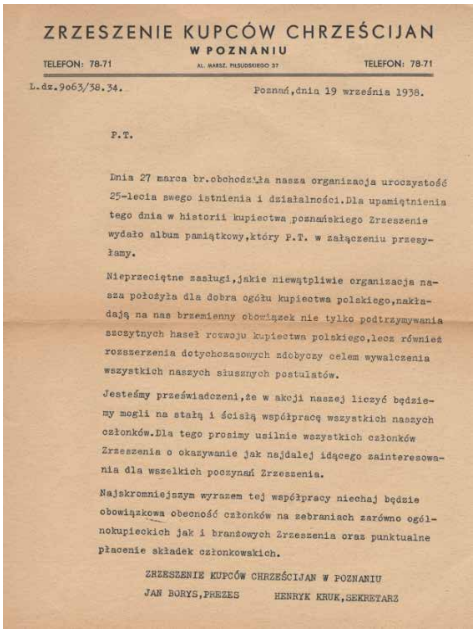
Proszę przysłać prasę J. Litwina „Imię i nazwisko", oraz katalog wydawnictw własnych i komisowych wraz z cennikiem.

Potwierdzenie wpłaty 5 zł na rzecz Księgarni K. Neumillera w Łodzi za zakup publikacji

Kartki z niemieckiego kalendarza z 1938 roku

Kartki z kalendarza z datami 2 stycznia oraz 8 kwietnia 1938 roku w języku niemieckim to kolejna ciekawostka prowokująca do odszukania informacji o wydarzeniach poprzedzających wybuch drugiej wojny światowej. Dzień zerwania pierwszej kartki – 2 stycznia 1938 roku – pokrywa się z datą przesłania memoriału z Londynu, przez ówczesnego ambasadora niemieckiego w Wielkiej Brytanii Joachima von Ribbentropa, do Adolfa Hitlera, w którym jest mowa o tworzeniu przez Niemcy koalicji przeciwko Wielkiej Brytanii *przez zacieśnienie przyjaźni z Włochami i Japonią*. Kolejna kartka została zerwana na dwa dni przed plebiscytem dotyczącym „zjednoczenia" Austrii z Rzeszą. Ludność Niemiec i Austrii odpowiadała w nim na pytania *Czy zgadzasz się z połączeniem Rzeszy Niemieckiej z Austrią?* i *Czy zgadzasz się z listą przedstawioną przez naszego führera Adolfa Hitlera?*. Według oficjalnego komunikatu ogłoszonego 11 kwietnia 1938 na *tak* oddano w Niemczech 99% głosów, zaś w Austrii – 99,7%.

ZRZESZENIE KUPCÓW CHRZEŚCIJAN
W POZNANIU
TELEFON: 78-71 AL. MARSZ. PIŁSUDSKIEGO 37 TELEFON: 78-71

L.dz.9063/38.34. Poznań,dnia 19 września 1938.

P.T.

Dnia 27 marca br.obchodziła nasza organizacja uroczystość 25-lecia swego istnienia i działalności.Dla upamiętnienia tego dnia w historii kupiectwa poznańskiego Zrzeszenie wydało album pamiątkowy,który P.T. w załączeniu przesyłamy.

Nieprzeciętne zasługi,jakie niewątpliwie organizacja nasza położyła dla dobra ogółu kupiectwa polskiego,nakładają na nas brzemienny obowiązek nie tylko podtrzymywania szczytnych haseł rozwoju kupiectwa polskiego,lecz również rozszerzenia dotychczasowych zdobyczy celem wywalczenia wszystkich naszych słusznych postulatów.

Jesteśmy przeświadczeni,że w akcji naszej liczyć będziemy mogli na stałą i ścisłą współpracę wszystkich naszych członków.Dla tego prosimy usilnie wszystkich członków Zrzeszenia o okazywanie jak najdalej idącego zainteresowania dla wszelkich poczynań Zrzeszenia.

Najskromniejszym wyrazem tej współpracy niechaj będzie obowiązkowa obecność członków na zebraniach zarówno ogólnokupieckich jak i branżowych Zrzeszenia oraz punktualne płacenie składek członkowskich.

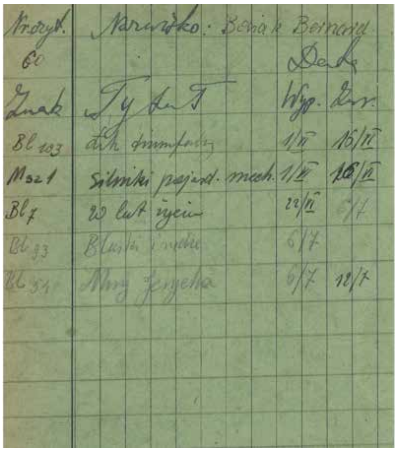
ZRZESZENIE KUPCÓW CHRZEŚCIJAN W POZNANIU
JAN BORYS,PREZES HENRYK KRUK,SEKRETARZ

Pismo Zrzeszenia Kupców Chrześcijan w Poznaniu z 1938 roku

Opatrzone datą 19 września 1938 roku oficjalne pismo Zrzeszenia Kupców Chrześcijan w Poznaniu zachwala dokonania organizacji i jednocześnie zachęca do

Rewersy profesorów Alfreda Wielopolskiego oraz Władysława Górskiego

Wypełniona ręcznie karta czytelnika

większego zaangażowania jej członków chociażby poprzez regularne płacenie składek.

Dla starszego pokolenia bibliotekarzy z pewnością miłe wspomnienia wywoła konto użytkownika w postaci prowizorycznie wypełnionej karty. Świat był wtedy prostszy, a ewidencja wypożyczeń banalnie prosta i nie wymagała kompetencji cyfrowych. Wzajemne relacje bibliotekarza i czytelnika miały szanse się rozwinąć w czasie wypełniania obowiązkowych pól. Z jakich czasów pochodzi ten obiekt trudno ocenić, być może są to lata powojenne i początki funkcjonowania Biblioteki Akademii Handlowej w Szczecinie.

Sfatygowany bilet komunikacji miejskiej w Szczecinie z pewnością przywoła w pamięci lata młodości wielu szczecinian

Rewersy profesorów Alfreda Wielopolskiego oraz Władysława Górskiego sprzed 50 lat to ciekawa pamiątka po znanych naukowcach. Oryginalne podpisy z pewnością zachowały się na wielu dokumentach, ale biblioteka także może pochwalić się swoją małą kolekcją.

Zaprezentowane materiały to tylko niewielki ułamek gromadzonych równolegle z księgozbiorem dokumentów. Opierając wiedzę o te znaleziska, przy odrobinie fantazji, można opowiedzieć swoją własną alternatywną historię, do czego zachęcam każdego miłośnika wydarzeń z przeszłości.

Przemysław Nowaczek, Radosław Delida
Książnica Pomorska

SYSTEM GROMADZENIA I ANALIZY STATYSTYK BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO[1]

Konieczność przekazywania coraz bardziej szczegółowych danych statystycznych wymaganych przez Główny Urząd Statystyczny spowodowała, że ich przygotowanie w tradycyjnej formie, z wykorzystaniem papierowych arkuszy, stało się zbyt praco- i czasochłonne. Aby rozwiązać ten problem, zaczęto stosować komputery i możliwości oferowane przez zainstalowane na nich programy. Również w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym Książnicy Pomorskiej, nadzorującym i monitorującym działalność zachodniopomorskich bibliotek publicznych, dostrzeżono, że technologie informacyjne świetnie nadają się do gromadzenia i analizowania danych dotyczących ich funkcjonowania[2]. Początkowo wykorzystywano w tym celu arkusze kalkulacyjne, jednak po kilku latach ich stosowania dostrzeżono, że jeszcze lepiej może się sprawdzić w tym względzie system bazodanowy funkcjonujący w oparciu o internet. Prace nad stworzeniem go i wdrożeniem do użytku rozpoczęto w drugiej połowie 2015 roku.

1 Niniejszy artykuł jest rozszerzoną i uaktualnioną formą tekstu: R. Delida, *Sieciowy system gromadzenia i analizy danych statystycznych bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego*, w: *W bibliotece wszystko gra – wielofunkcyjna przestrzeń biblioteczna*, red. A. Jańdziak, E. Czerwińska, Opole 2017, https://www.dbc.wroc.pl/Content/38215/biblioteka_dr_popr.pdf (dostęp 22 grudnia 2021).

2 Biblioteki publiczne zobligowane są do przekazywania danych statystycznych do trzech podmiotów: Głównego Urzędu Statystycznego (bezpośrednio przez portal), ministerstwa kultury (w postaci arkuszy kalkulacyjnych przez bibliotekę wojewódzką), biblioteki wojewódzkiej (w województwie zachodniopomorskim bezpośrednio przez portal udostępniany przez Książnicę Pomorską). Ponadto część bibliotek dostarcza informacje statystyczne Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich w ramach realizowanego przez nie projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek (bezpośrednio przez portal). Biblioteka wojewódzka otrzymane informacje wykorzystuje między innymi do sporządzenia rocznego sprawozdania z działalności bibliotek publicznych funkcjonujących na podległym jej obszarze. W formie drukowanej jest ono przekazywane ministerstwu kultury, marszałkowi województwa, przewodniczącemu sejmiku województwa, członkom Komisji Oświaty, Kultury i Sportu Sejmiku, dyrektorowi Wydziału Kultury, Nauki i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego, bibliotekom powiatowym. W województwie zachodniopomorskim dokument ten jest publikowany również każdego roku w pierwszym numerze „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego". Jako że czasopismo to jest udostępniane w formie elektronicznej w Zachodniopomorskiej Bibliotece Cyfrowej – samo sprawozdanie jest również dostępne w internecie.

Historia

Od momentu, w którym rozpoczęto zbieranie danych statystycznych na potrzeby GUS-u i biblioteki wojewódzkiej, informacje przesyłano do Książnicy Pomorskiej tradycyjną pocztą. Przetwarzanie ich zajmowało dużo czasu i pracy. Zdarzało się, że w okresie opracowywania danych, przypadającym na styczeń–marzec każdego roku, zatrudniano specjalnie do tego dodatkową osobę. Dla samych sprawozdających, czyli bibliotek publicznych, proces złożenia i sprawdzenia poprawności sprawozdania też był kłopotliwy. Po poważnych modyfikacjach, które wprowadził GUS w formularzu sprawozdawczym K-03 i po jego znacznym rozbudowaniu, w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym Książnicy Pomorskiej zapadła decyzja o zmianie dotychczasowej metody opracowywania danych, tak by możliwym było uzyskanie bardziej precyzyjnych informacji, które pozwoliłyby na rzetelniejszą analizę funkcjonowania placówek bibliotecznych w województwie. Biorąc pod uwagę, jak duży nakład pracy potrzebny był do wydobycia informacji z dotychczasowych raportów, które miały jeszcze okrojoną formę, uznano za konieczne zmienienie dotychczasowego podejścia. Postanowiono wykorzystać elektroniczne arkusze kalkulacyjne. Stworzono plik w programie *Excel* firmy Microsoft, w którym umieszczono zestaw tabel ulokowanych w oddzielnych arkuszach, odzwierciedlających poszczególne działy formularza K-03. Dla każdej biblioteki powiatowej zawierał on inną listę podległych placówek – bibliotek publicznych z danego terenu. Bibliotekarzy z całego województwa zaproszono na specjalne szkolenie, w trakcie którego zostali zaznajomieni z nową formą dostarczania danych statystycznych. Przygotowane arkusze zostały drogą elektroniczną rozesłane do bibliotek powiatowych województwa zachodniopomorskiego. Zadaniem bibliotekarzy było wypełnienie tabel w zdecydowanej większości tymi samymi informacjami, które wprowadzano do formularzy kompletowanych dla GUS-u. Dużym ułatwieniem był brak konieczności dokonywania samodzielnych obliczeń – właściwości wykorzystanego oprogramowania sprawiły, że czynność tę wykonywał komputer. W ten sposób, oprócz ułatwienia pracy, wyeliminowane zostały ewentualne pomyłki obliczeniowe, które mocno dawały się we znaki przy opracowywaniu statystyk na papierowych arkuszach.

Nie do końca z inicjatywy zespołu wprowadzającego opisywane zmiany, w procesie gromadzenia informacji zaistniał, niejako samoczynnie, dodatkowy aspekt, który wspomógł eliminowanie drobnych błędów („literówek" rzec można, choć w tym przypadku trafniejszym określeniem byłoby raczej „cyfrówek"). Otóż obowiązujący Książnicę Pomorską termin złożenia sprawozdania statystycznego ministerstwu kultury (a większość zawartych w nim danych, pokrywała się z informacjami zbieranymi na potrzeby GUS-u) wymusił termin dostarczania przez biblioteki do Książnicy Pomorskiej wypełnionych tabel excelowych na wcześniejszy. Dział Instrukcyjno-Metodyczny musiał dysponować danymi nieco prędzej, by mieć możliwość ich porównania i dzięki temu wypełnić zobowiązania Książnicy Pomorskiej wobec MKiDN bez błędów i pomyłek. W tej sytuacji przepisywanie przez bibliotekarzy danych do raportu przekazywanego

do GUS-u również wpłynęło na zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia błędu – biblioteki zaczęły telefonicznie zgłaszać, że podczas wypełniania sprawozdania dla GUS-u znalazły błąd we wcześniej przygotowanych tabelach dla ministerstwa.

Dodatkowo w nagłówkach kolumn umieszczono komentarze z podpowiedziami i definicjami poszczególnych pojęć, wykorzystywanych w systemie, pojawiające się po wskazaniu kursorem. Wypełnione arkusze przesyłano do Książnicy Pomorskiej pocztą elektroniczną, a informacje z otrzymanych plików były samoczynnie pobierane do specjalnie przygotowanego uprzednio dokumentu, w którym znajdowały się tabele automatycznie podliczające i prezentujące dane dla całego województwa. W ten sposób nakład pracy przy gromadzeniu danych ograniczono do przygotowania arkuszy kalkulacyjnych, wysłania zbiorczego e-maila do bibliotek w województwie oraz odebrania wiadomości zwrotnych i umiejscowienia otrzymanych plików z danymi w odpowiednim folderze (arkusz zbiorowy, dzięki zastosowanym formułom, pobierał dane z arkuszy powiatowych). Umieszczanie zebranych danych w arkuszach kalkulacyjnych umożliwiało również łatwe manipulowanie nimi w celu dokonywania różnego rodzaju analiz.

Mimo że cały proces gromadzenia danych został znacząco usprawniony, to posiadał pewne niedogodności. Należała do nich między innymi konieczność ponownego przesyłania plików w przypadku stwierdzenia pomyłek oraz mała elastyczność w dostosowywaniu całego systemu tabel do zmian mających miejsce w kolejnych latach. Chodziło między innymi o korekty w liście placówek bibliotecznych wynikające z likwidowania niektórych z nich oraz powstawania nowych podmiotów. Ponadto GUS w kolejnych latach wprowadzał zmiany w formularzu K-03[3] i mimo że niekiedy miały one tylko kosmetyczną naturę, to sytuacja ta wymuszała konieczność dokonywania korekt w tabelach opracowanych w Książnicy Pomorskiej.

Powstanie

Problemy, które wynikły podczas stosowania opisanego systemu, zaowocowały pomysłem stworzenia jeszcze nowszej procedury, wykorzystującej zalety internetu do ich wyeliminowania. W wyniku tego zaprojektowano i wdrożono aplikację sieciową będącą systemem zarządzania treścią (Content Management System – CMS). Oprócz hipertekstowego języka znaczników (HyperText Markup Language – HTML) oraz kaskadowych arkuszy stylów (Cascading Style Sheets – CSS), do jej stworzenia wykorzystano języki programowania takie jak PHP (Hypertext Preprocessor) i JavaScript (JS) z biblioteką jQuery oraz systemem zarządzania relacyjnymi bazami danych MySQL (Structured Query Language).

3 Jednym z celów całego procesu było osiągnięcie jak najwierniejszego podobieństwa tabel zawartych w arkuszach do formularzy gusowskich. Wynikało to nie tylko z potrzeby zebrania zbliżonych informacji, ale także z zamiaru uniknięcia dodatkowego komplikowania pracy bibliotekarzy.

Działanie

Aplikacja funkcjonuje na zasadzie portalu internetowego. Aby mieć do niej dostęp należy użyć przeglądarki internetowej zainstalowanej na komputerze podłączonym do internetu. Skorzystać z niej mogą tylko zalogowani użytkownicy. Każda placówka biblioteczna w województwie posiada swój login oraz hasło, utworzone i przekazane przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny Książnicy Pomorskiej bibliotekarzom zajmującym się wprowadzaniem danych. Administrator ma możliwość edytowania każdego z wypełnionych formularzy.

Wiele czasu w trakcie tworzenia opisywanego systemu zajęło wdrożenie zabezpieczeń przed nieuprawnionym dostępem, między innymi szyfrowanie haseł, uniemożliwienie wprowadzania znaków innych niż wymagane w polach formularzy, zastosowanie znaków unikowych w zapytaniach do bazy danych czy zabezpieczenie przed przejęciem sesji.

Koncepcja programistyczna serwisu pozwala na jego stosunkowo łatwą modyfikację. Aktualizacje wiążą się głównie z koniecznością dostosowania pozycji formularza do nowych wymagań wprowadzanych w danym roku przez GUS. W niektórych latach pojawia się też konieczność nanoszenia zmian w samej strukturze sieci bibliotecznej w województwie.

Interfejs

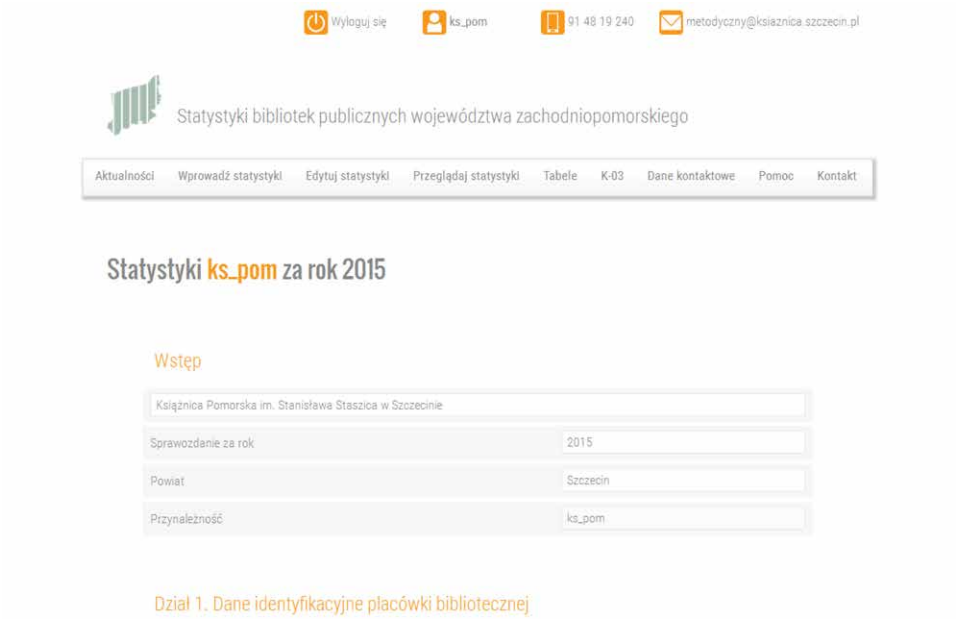
Interfejs serwisu podzielony jest na nagłówek, część główną i stopkę. Nagłówek i stopka zawierają stałe elementy, w części głównej natomiast pojawiają się informacje, które zależą od przeznaczenia poszczególnych podstron serwisu. Nagłówek zawiera dane kontaktowe, łącze umożliwiające wylogowanie się oraz menu, które składa się z pozycji takich jak *Aktualności*, *Wprowadź statystyki*, *Edytuj statystyki*, *Przeglądaj statystyki*, *Tabele*, *K-03*, *Dane kontaktowe*, *Pomoc*, *Kontakt*. W stopce zamieszczono *Mapę serwisu* oraz informację o prawach autorskich.

Zawartość

Stroną główną serwisu są *Aktualności*, na której zamieszczane są informacje od administratora systemu. Wiadomości mogą umieszczać także użytkownicy serwisu, czyli bibliotekarze z poszczególnych placówek. Celem jej powstania było ułatwienie komunikacji (przede wszystkim w sprawach dotyczących statystyk). Z funkcjonalności można skorzystać wybierając z submenu pozycję *Zamieść* lub *Edytuj*. Kliknięcie jednej z nich powoduje otwarcie odpowiedniego formularza. Edycja wiadomości umożliwia także jej usunięcie.

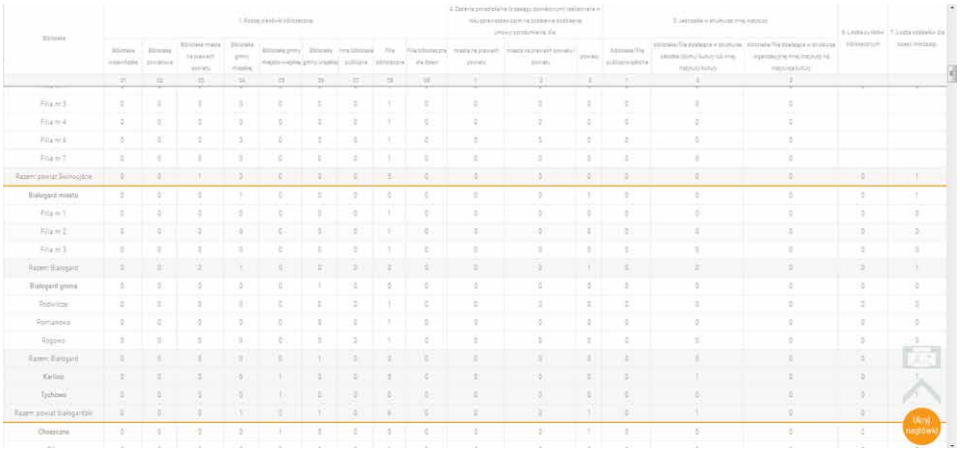
Pozycja *Wprowadź statystyki* pozwala na otwarcie podstrony, na której znajduje się główny formularz służący do przekazywania statystyk (zob. rys. 1). Umożliwia on wprowadzanie jedynie bieżących danych. Jego struktura odzwierciedla budowę K-03.

Zrezygnowano tylko z niektórych informacji (poszczególnych podpunktów formularza K-03) oraz całego działu 10 *Wydawnictwa własne biblioteki* (z powodu znikomej

Rys. 1. Formularz główny służący do zamieszczania danych statystycznych

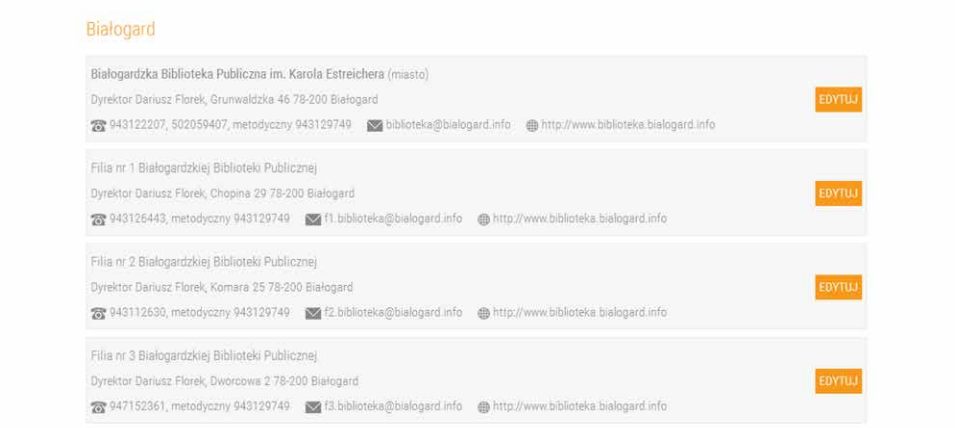
działalności wydawniczej bibliotek publicznych). Dodany został dział 11 zawierający informacje dotyczące stanu ludności, księgozbioru na 100 mieszkańców, zakupu książek na 100 mieszkańców, czytelników na 100 mieszkańców, wypożyczeń na 100 mieszkańców (wszystkie te przeliczniki dokonują się samoczynnie – program pobiera dane o stanie ludności i czytelnikach, zakupie itd. z poszczególnych sprawozdań i w dziale 11 prezentuje wynik obliczenia), liczby osób korzystających z internetu, różnicy między rokiem poprzednim a bieżącym w odwiedzinach i wypożyczeniach (kolejne obliczenia automatyczne), liczby udzielonych informacji, pracowników uzupełniających wykształcenie. Graficznie całość opracowano tak, aby każda część była wyraźnie oddzielona od innych modułów (kolor, kompozycja). Formularz zaopatrzono w podpowiedzi pojawiające się po wskazaniu kursorem specjalnego elementu oznaczonego znakiem zapytania, czyli skopiowano rozwiązanie zastosowane w pierwotnych tabelach opracowanych w Excelu. Widniejący przez cały czas po prawej stronie guzik *Zapisz* pozwala na zachowanie bieżącej pracy. Przy nim umiejscowiona jest strzałka umożliwiająca szybkie przewinięcie strony do góry. Podobnie jak we wcześniej opisanych arkuszach kalkulacyjnych, także tutaj zadbano, aby w każdym miejscu, w którym jest taka możliwość, obliczenia wykonywały się samoczynnie. W przypadku błędnego wprowadzenia danych – wynikającego z logiki – pojawiają się komunikaty ostrzegające o tym. Nie powodują one zablokowania dalszej pracy czy wysłania formularza. W sytuacji gdy informacje zostały już zapisane w bazie danych (także częściowo), po otwarciu strony *Wprowadź statystyki* pojawia się

Rys. 2. Fragment przykładowej tabeli z danymi statystycznymi

komunikat mówiący o tym. Znajdują się pod nim łącza, dzięki którym możliwe jest bezpośrednie przejście do stron, na których można edytować lub przeglądać dane. Można się do nich również dostać, klikając odpowiednie pozycje umiejscowione w menu głównym. Formularze w tych zakładkach są odwzorowaniem kwestionariusza głównego – różnią się tylko tym, że ten znajdujący się na stronie *Przeglądaj statystyki* nie pozwala na żadne zmiany. Formularze *Wprowadź statystyki* i *Edytuj statystyki* przestają być aktywne po upływie czasu przeznaczonego na przesyłanie statystyk. Od tego momentu użytkownicy mogą jedynie przeglądać uzupełnione przez siebie dane w zakładce *Przeglądaj statystyki*. Możliwość zmiany i edycji statystyk mają tylko administratorzy systemu, którzy posiadają dostęp do listy placówek pozwalającej wskazać bibliotekę, której dane mają być edytowane, bez konieczności logowania się na jej koncie.

Statystyki wszystkich bibliotek województwa zachodniopomorskiego można przejrzeć korzystając z pozycji menu zatytułowanej *Tabele*. Wskazanie jej kursorem, podobnie jak skierowanie go na *Przeglądaj statystyki*, powoduje rozwinięcie submenu prezentującego łącza do danych z poszczególnych lat. Po wybraniu odpowiedniego roku otwiera się strona zawierająca linki do kolejnych podstron, na których dane prezentowane są w formie tabel. Znajdują się tam także – widoczne tylko dla administratorów – łącza do tabel prezentujących dane przydatne w analizie placówek dokonywanej na przykład w związku z wyborem biblioteki roku oraz automatycznie generowanej tabeli dołączanej do rocznego sprawozdania z działalności bibliotek w województwie. Każdy dział formularza umieszczony jest na oddzielnej stronie jako odrębna tabela. Zostały one zaprojektowane tak, aby przeglądało się je jak najwygodniej. Nagłówki kolumn są zablokowane, dzięki czemu są widoczne mimo przewijania strony do dołu. W prawym dolnym rogu okna przeglądarki umiejscowiony jest guzik, którego wskazanie powoduje ich zaniknięcie (zob. rys. 2).

Rys.3. Fragment listy z danymi kontaktowymi placówek bibliotecznych

Ma to na celu powiększenie przeglądanego obszaru. Kolejnym ułatwieniem jest podświetlanie wskazanych kursorem wierszy. Tabele te zawierają podsumowania danych z poszczególnych gmin i powiatów. Są one zaakcentowane odpowiednimi kolorami. U dołu każdej tabeli znajduje się podsumowanie województwa. Po prawej stronie umiejscowiona jest także ikonka, kliknięcie której skutkuje pojawieniem się okna modalnego zawierającego opcje drukowania. Możliwe jest drukowanie całych tabel lub tylko ich poszczególnych części, czyli dotyczących wybranych bibliotek, gmin lub powiatów. W okienku tym znajduje się również łącze do instrukcji drukowania. Powyżej tabel widnieją linki przenoszące bezpośrednio na strony z tabelami prezentującymi dane z innych działów.

Kolejna pozycja menu głównego to *K-03*. Kliknięcie jej powoduje przejście na stronę z hiperłączami do oryginalnych formularzy K-03 mających postać plików w formacie PDF (Portable Document Format). Wybranie odpowiedniej pozycji z submenu umożliwia szybsze wyświetlenie dokumentów przeznaczonych dla poszczególnych lat. Umieszczenie w serwisie oryginalnych arkuszy ma na celu udostępnienie użytkownikom szybkiego wglądu do nich, tak aby w przypadku wątpliwości mogli dokonać porównań. Ponadto oryginalne formularze zawierają obszerne instrukcje ich wypełniania, przygotowane przez GUS.

Następny element menu to *Dane kontaktowe*. Przejście pod wskazywany przez niego URL (Uniform Resource Locator) powoduje wyświetlenie listy danych kontaktowych wszystkich placówek bibliotecznych województwa zachodniopomorskiego (zob. rys. 3).

Są one podzielone na powiaty i gminy. Skorzystanie z submenu przyporządkowanemu tej pozycji pozwala na wyświetlenie danych tylko wybranego powiatu. Przy każdym elemencie listy znajduje się guzik, dzięki któremu można wprowadzić i edytować dane. Może to uczynić każda osoba przeglądająca bazę.

W serwisie znalazło się również miejsce na wskazówki pomocnicze. Kliknięcie pozycji znajdującej się w menu zatytułowanej *Pomoc* powoduje przejście do strony, na której ulokowane zostały linki kierujące do konkretnych porad. Ich szybsze wyświetlenie powoduje wybranie odpowiedniego zagadnienia z menu rozwijanego. Wskazówki dotyczą zamieszczania i edytowania aktualności oraz danych statystycznych, przeglądania tabel, a także drukowania.

W ostatniej zakładce menu głównego zatytułowanej *Kontakt* znajdują się telefony i emaile do Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Pomorskiej. Umieszczono w niej także formularz kontaktowy.

Wykorzystanie przez bibliotekarzy

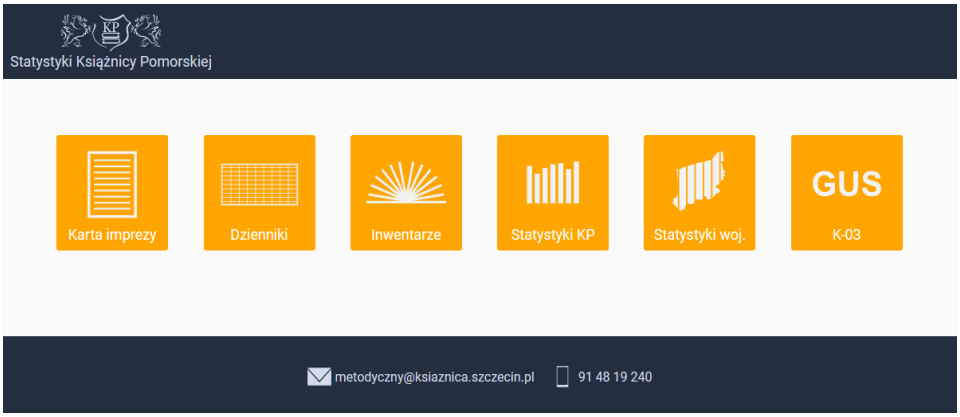
W pierwszym roku funkcjonowania nowy system nie sprawił bibliotekarzom pracującym w bibliotekach publicznych województwa zachodniopomorskiego praktycznie żadnych trudności w przekazywaniu statystyk. Poza kilkoma przypadkami formularze zostały wypełnione całkowicie bez pomocy pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Pomorskiej. Zdarzyło się natomiast dość sporo pomyłek wynikających gównie z niezrozumienia objaśnień (zgodnych z K-03). Trzeba jednak zaznaczyć, że pojawiały się one także we wcześniejszych latach. Są one odnajdowane głównie w wyniku porównań z nadsyłanymi tradycyjną pocztą papierowymi wersjami formularza K-03 – powyżej opisano przyczyny rozbieżności terminów przeznaczonych na wypełnienie statystyk wyznaczanych przez Książnicę Pomorską i GUS. Poprawki dokonywane są po konsultacjach z przedstawicielami bibliotek, w dokumentacji których znalazły się nieścisłości. Dzięki opisywanemu systemowi odbywa się to sprawniej, gdyż wszystkie osoby, bez względu na to gdzie się znajdują, mogą pracować z tym samym dokumentem.

Wraz z upływem kolejnych lat pomoc jest coraz mniej potrzebna. Wynika to nie tylko z obycia się z system, ale także z rosnących kompetencji cyfrowych bibliotekarzy oraz, upraszczając, większych umiejętności w tym zakresie nowo zatrudnianych młodych pracowników.

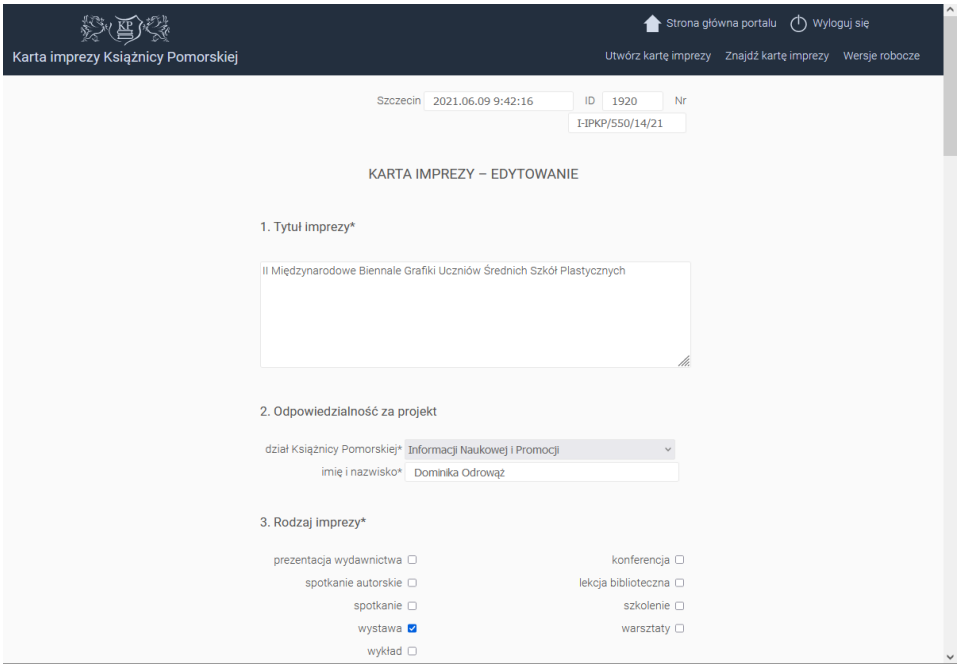
Wykorzystanie przez Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Przedstawiony sposób gromadzenia i prezentacji statystyk okazał się również bardzo pomocny przy analizie zebranych danych. Ze względu na to, że są one pobierane z bazy, możliwe jest dowolne, zależne od potrzeb skonfigurowanie podglądu. W tym konkretnym przypadku nie jest to kłopotliwe, ponieważ system został stworzony i jest modyfikowany oraz obsługiwany przez pracowników Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Pomorskiej. Nie jest więc potrzebne wsparcie z zewnątrz, w związku z czym nie pojawiają się związane z tym typowe problemy, takie jak oczekiwanie na wprowadzenie zmian czy zgromadzenie funduszy na opłacenie usług.

Aplikacja jest ciągle rozwijana. Obecnie trwają prace nad modułami umożliwiającymi analizę danych historycznych, czyli wprowadzanych na bieżąco od

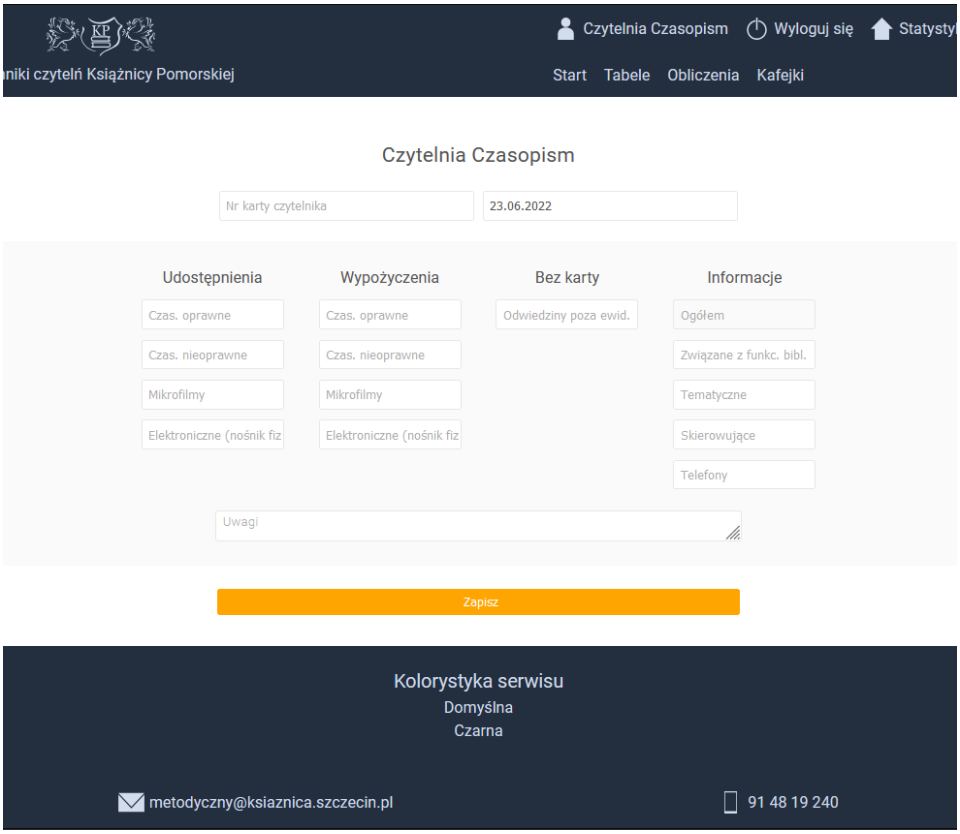

Rys. 4. Strona startowa platformy internetowej wspomagającej pracę Książnicy Pomorskiej

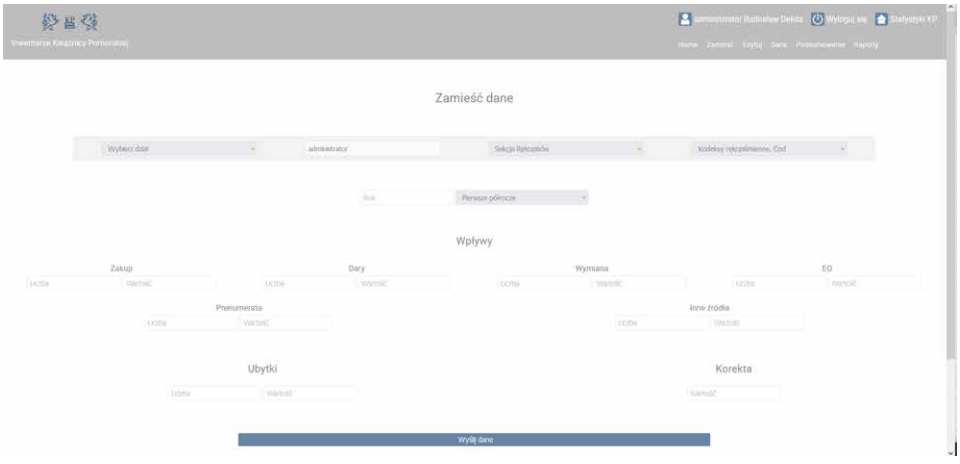

Rys. 5. Formularz wspierający przygotowanie imprezy i zarządzanie dokumentacją z nią związaną

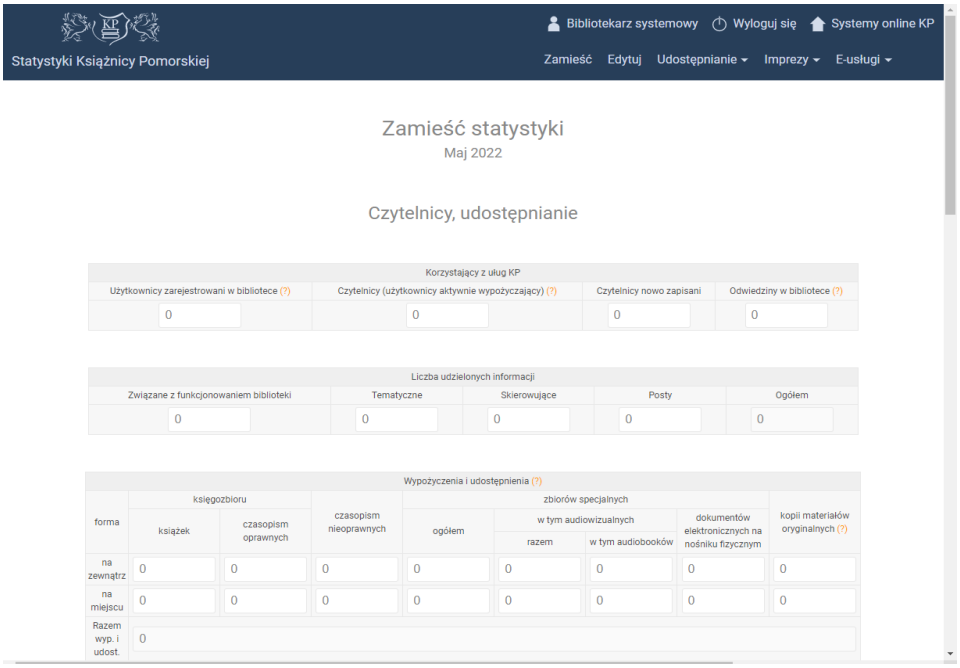
początku funkcjonowania narzędzia (statystyk otrzymanych we wcześniejszych latach postanowiono nie zamieszczać, ponieważ uznano, że potencjalny nakład pracy byłby niewspółmierny do płynących z tego korzyści). Wraz z rozwojem technologii mobilnych pojawiło się pytanie, czy istnieje konieczność dostosowania systemu do wyświetlaczy stosowanych w tego rodzaju urządzeniach? W związku

Rys. 6. Jeden z dzienników czytelń służący do rejestracji aktywności czytelników oraz zdarzeń w bibliotece

Rys. 7. Zarządzanie inwentarzami Książnicy Pomorskiej

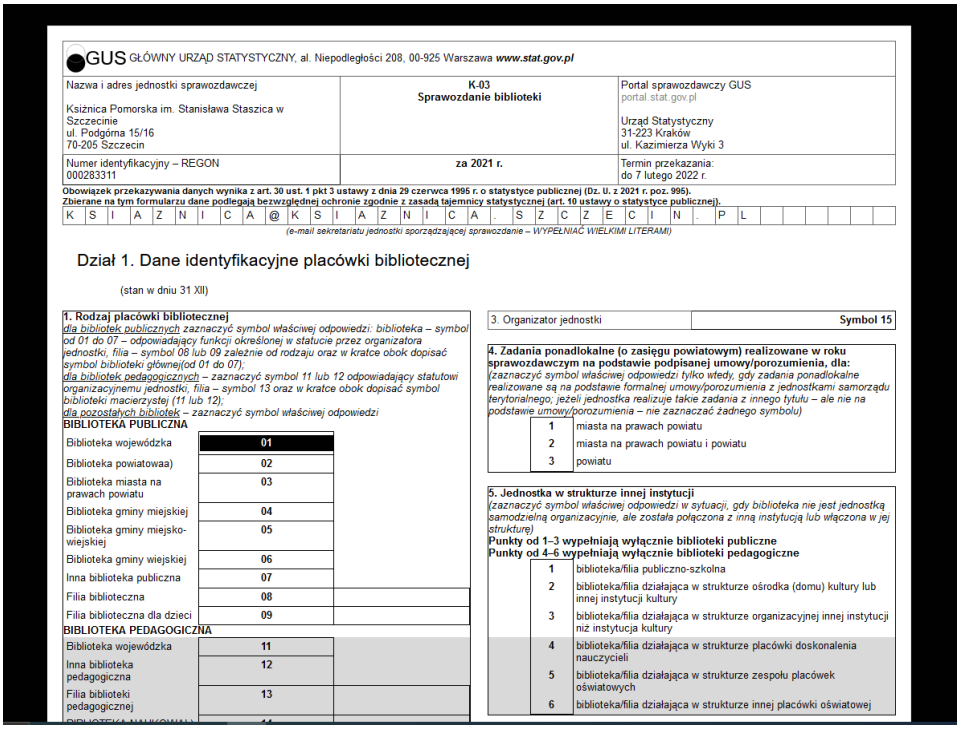

Rys. 8. Gromadzenie bieżących statystyk z poszczególnych agend Książnicy Pomorskiej

z tym monitorowane jest zapotrzebowanie na taką usługę. W tym przypadku również przede wszystkim brany jest pod uwagę stosunek nakładów pracy do potencjalnego wykorzystania tej funkcjonalności.

Ze względu na to, że omawiany system okazał się bardzo pomocny, łatwy w obsłudze, skracający i automatyzujący pracę, a także umożliwiający lepszy wgląd w dane, które dzięki temu można szybciej i wygodniej analizować, utworzono, niejako równolegle, działające według tych samych zasad systemy wspomagające organizację pracy Książnicy Pomorskiej w obszarach takich jak przygotowywanie imprez, rejestrowanie aktywności czytelników w agendach niedysponujących systemem bibliotecznym Aleph, gromadzenie statystyk innych niż pokrywających się z wymaganymi przez GUS, inwentarze. Wszystkie razem tworzą jednolitą platformę, do której dostęp znajduje się pod adresem https://stat.ksiaznica.szczecin.pl.

O zaletach możliwości tworzenia programów komputerowych we własnym zakresie nie trzeba nikogo przekonywać. Do najważniejszych z nich należy możliwość dokonywania dowolnych modyfikacji i dostosowywania aplikacji do aktualnych potrzeb bez ograniczeń licencyjnych oraz czasowych, a także znaczące obniżenie kosztów. Można więc stwierdzić, że jest to sytuacja komfortowa. Nie mniej jednak, w przeciwnym wypadku, również warto rozważyć wdrożenie systemu, który spowoduje szybsze i dokładniejsze wykonanie pracy.

GUS GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa **www.stat.gov.pl**

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	**K-03** **Sprawozdanie biblioteki**	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl
Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie ul. Podgórna 15/16 70-205 Szczecin		Urząd Statystyczny 31-223 Kraków ul. Kazimierza Wyki 3
Numer identyfikacyjny – REGON 000283311	**za 2021 r.**	Termin przekazania: do 7 lutego 2022 r.

Obowiązek przekazywania danych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 995).
Zbierane na tym formularzu dane podlegają bezwzględnej ochronie zgodnie z zasadą tajemnicy statystycznej (art. 10 ustawy o statystyce publicznej).

KSIAZNICA@KSIAZNICA.SZCZECIN.PL

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Dział 1. Dane identyfikacyjne placówki bibliotecznej

(stan w dniu 31 XII)

1. Rodzaj placówki bibliotecznej
dla bibliotek publicznych zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi: biblioteka – symbol od 01 do 07 – odpowiadający funkcji określonej w statucie przez organizatora jednostki, filia – symbol 08 lub 09 zależnie od rodzaju oraz w kratce obok dopisać symbol biblioteki głównej(od 01 do 07);
dla bibliotek pedagogicznych – zaznaczyć symbol 11 lub 12 odpowiadający statutowi organizacyjnemu jednostki, filia – symbol 13 oraz w kratce obok dopisać symbol biblioteki macierzystej (11 lub 12);
dla pozostałych bibliotek – zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi

BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Biblioteka wojewódzka	**01**
Biblioteka powiatowaa)	**02**
Biblioteka miasta na prawach powiatu	**03**
Biblioteka gminy miejskiej	**04**
Biblioteka gminy miejsko-wiejskiej	**05**
Biblioteka gminy wiejskiej	**06**
Inna biblioteka publiczna	**07**
Filia biblioteczna	**08**
Filia biblioteczna dla dzieci	**09**

BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA

Biblioteka wojewódzka	**11**
Inna biblioteka pedagogiczna	**12**
Filia biblioteki pedagogicznej	**13**

3. Organizator jednostki — **Symbol 15**

4. Zadania ponadlokalne (o zasięgu powiatowym) realizowane w roku sprawozdawczym na podstawie podpisanej umowy/porozumienia, dla:
(zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi tylko wtedy, gdy zadania ponadlokalne realizowane są na podstawie formalnej umowy/porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego; jeżeli jednostka realizuje takie zadania z innego tytułu – ale nie na podstawie umowy/porozumienia – nie zaznaczać żadnego symbolu)

1	miasta na prawach powiatu
2	miasta na prawach powiatu i powiatu
3	powiatu

5. Jednostka w strukturze innej instytucji
(zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi w sytuacji, gdy biblioteka nie jest jednostką samodzielną organizacyjnie, ale została połączona z inną instytucją lub włączona w jej strukturę)
Punkty od 1–3 wypełniają wyłącznie biblioteki publiczne
Punkty od 4–6 wypełniają wyłącznie biblioteki pedagogiczne

1	biblioteka/filia publiczno-szkolna
2	biblioteka/filia działająca w strukturze ośrodka (domu) kultury lub innej instytucji kultury
3	biblioteka/filia działająca w strukturze organizacyjnej innej instytucji niż instytucja kultury
4	biblioteka/filia działająca w strukturze placówki doskonalenia nauczycieli
5	biblioteka/filia działająca w strukturze zespołu placówek oświatowych
6	biblioteka/filia działająca w strukturze innej placówki oświatowej

Rys. 9. Automatycznie wypełniający się formularz K-03 Książnicy Pomorskiej

Anna Jończak
Książnica Pomorska

WPŁYW PANDEMII NA WYKORZYSTANIE ELEKTRONICZNYCH ŹRÓDEŁ INFORMACJI W CZYTELNI CZASOPISM KSIĄŻNICY POMORSKIEJ

Czytelnia Czasopism Książnicy Pomorskiej zlokalizowana jest w części biblioteki wybudowanej w latach 60. XX wieku. Po remoncie wykonanym w 2018 roku (marzec–maj) agenda wzbogaciła się o 38 stanowisk komputerowych przeznaczonych dla czytelników. Urządzenia pozyskano w ramach realizacji projektu *Wyposażenie w nowoczesny sprzęt Zachodniopomorskiej Książnicy Cyfrowej w Szczecinie*. Przedsięwzięcie to było współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (w ramach działania 8.1, oś priorytetowa VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020) w wysokości 2 741 005,32 zł.

W trakcie wspomnianego remontu odmalowano ściany, zakupiono regały, a także wygodne meble do wydzielonego kącika (sofę i fotele). Wymieniono wykładzinę, a całą kolorystykę pomieszczenia utrzymano w nowoczesnych jasno szarych barwach, na ścianach zawisły kolorowe obrazy. Przestrzeń przearanżowano – wyodrębniono dwie strefy. Jedną przeznaczono dla użytkowników korzystających z komputerów, a drugą – dla tych, którzy chcą w ciszy i spokoju korzystać tradycyjnej papierowej prasy.

Nowe stanowiska komputerowe umożliwiły korzystanie z internetu, Systemu Informacji Prawnej – Lex, dzienników i czasopism elektronicznych, Zachodniopomorskiej Biblioteki Cyfrowej Pomerania. Ponadto, przez osobny terminal komputerowy, oferowano zasoby Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych – Academiki. Kontynuowano także udostępnianie czasopism w postaci ich kopii utrwalonych na mikrofilmach. Na czterech czytnikach będących do dyspozycji czytelników przeglądano głównie przedwojenne czasopisma niemieckie, a także prasę polską ze szczególnym uwzględnieniem tytułów lokalnych, takich jak „Kurier Szczeciński" czy „Głos Szczeciński".

W okresie tym czytelnik mógł skorzystać z następujących czasopism elektronicznych: „Gazeta Wyborcza", „Rzeczpospolita", „Głos Szczeciński", „Kurier Szczeciński", „Głos Koszaliński", „Dziennik Gazeta Prawna", „Parkiet", „Puls Biznesu", „Audio Video", „Focus", „Newsweek Polska", „Wprost", „Polityka", „The Economist", „Harvard Business Review", „Scientific American".

Najczęściej przeglądano lokalne dzienniki szczecińskie „Kurier Szczeciński" i „Głos Szczeciński", a także ogólnopolską „Gazetę Wyborczą". Dużą popularnością cieszyły

się też tygodniki „Polityka", „Newsweek Polska" oraz „Wprost". Spośród czasopism prawniczych najchętniej wykorzystywany był „Dziennik Gazeta Prawna". Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się tytuły zagraniczne.

Do końca 2018 roku dostęp do internetu uzyskało 691 osób, e-czasopism – 38, Academiki – 2.

W 2019 roku czytelnicy korzystali głównie z internetu – liczba odwiedzin wyniosła 3663.

E-czasopisma czytały przede wszystkim osoby, którym obsługa komputera nie sprawia kłopotu. Czytelnia dysponowała także odpowiednikami papierowymi wyżej wymienionych gazet, które stanowiły większą atrakcję zwłaszcza dla seniorów. W 2019 roku e-czasopisma przeglądały 84 osoby. Obserwacje pozwoliły zauważyć, że czytelnicy przychodzący do czytelni preferowali korzystanie z tradycyjnej papierowej wersji gazet.

Z elektronicznej bazy informacji prawnej – Systemu Informacji Prawnej Lex – skorzystało 45 osób. Często byli to stali czytelnicy – osoby studiujące prawo, a także związane zawodowo z tą dziedziną.

W tym samym roku dostęp do Academiki uzyskały 22 osoby. Większość z nich dowiedziała się o istnieniu takiej możliwości dopiero po przyjściu do biblioteki. Tylko nieliczni, zwłaszcza młodzi czytelnicy, którzy w swojej szkole bądź uczelni zapoznali się z tą formą wypożyczeń, posiadali informacje i wiedzę o niej. Korzystali oni z publikacji objętych prawami autorskimi, które pozwalały na ich udostępnienie tylko na terenie Książnicy Pomorskiej. Zniechęcająca okazała się niemożliwość robienia kopii wynikająca z licencji. Mimo że bibliotekarze, nie mogąc zaoferować poszukiwanej pozycji z powodu jej braku, zachęcali do poszukania jej w zasobach Academiki, daje się zauważyć, że zbiór ten nie cieszy się popularnością, jest mało znany i tylko w niewielkim stopniu wykorzystywany.

W 2019 roku w Czytelni Czasopism odbywały się także szkolenia z obsługi katalogu Książnicy Pomorskiej i pracy z Zachodniopomorską Biblioteką Cyfrową Pomerania. Brali w nich udział uczniowie szkół podstawowych, licealnych, a także studenci.

W 2020 roku, od 12 marca do 30 czerwca, Książnica Pomorska była zamknięta dla czytelników z powodu pandemii COVID-19. W lipcu biblioteka wznowiła działalność, ponownie otwierając się dla czytelników (z zachowaniem reżimu sanitarnego). Materiały ze wszystkich czytelni funkcjonujących w instytucji udostępniano tylko w Czytelni Naukowej. Źródeł informacji elektronicznej nie udostępniano w ogóle. Ograniczony był także czas otwarcia tej agendy, który przypadał na dni powszednie w godzinach od 10.00 do 14.00 i od 15.00 do 18.00. Czytelnicy mogli korzystać tylko z papierowych wersji czasopism z zachowaniem reżimu obostrzeń sanitarnych.

W związku z niewykorzystywaniem przez użytkowników agendy, jeszcze przed pandemią, wszystkich komputerów, w grudniu 2020 roku 21 z nich postanowiono przenieść do Działu Instrukcyjno-Metodycznego, w którym są używane podczas różnego rodzaju szkoleń i kursów.

W 2021 roku ponownie otwarto Czytelnię Czasopism, jednak, mając na uwadze wciąż trwającą pandemię i zastosowane w związku z tym środki ostrożności, nadal nie

udostępniano komputerów. Dopiero od maja można było korzystać z Akademiki (8 osób do końca roku) oraz Lexa (7 osób). W lipcu czas otwarcia Książnicy Pomorskiej uległ poszerzeniu. W dni powszednie instytucja była czynna od 9.00 do 20.00, poza przerwą trwającą od 14.30 do 15.00 przeznaczoną na dezynfekcję, w soboty była wciąż nieczynna.

Przedstawione powyżej dane wskazują duży spadek zainteresowania elektronicznymi źródłami informacji w Czytelni Czasopism Książnicy Pomorskiej w latach 2018–2021. Biorąc pod uwagę pandemię COVID-19, jest to rzecz oczywista niewzbudzająca zdziwienia. W okresie tym dostęp do biblioteki był niemożliwy lub ograniczony. Do wszelkich kontaktów podchodzono z ostrożnością. Przełożyło się to na wykorzystanie sprzętu komputerowego będącego do dyspozycji czytelników. Sytuacja ta jednak może skłaniać do rozważań o tym, w jaki sposób w przyszłości powinny funkcjonować biblioteki, aby czytelnicy nie tracili dostępu do tego rodzaju źródeł wiedzy w stanach wyjątkowych. Nie wiemy przecież w którym kierunku rozwinie się obecnie panująca pandemia, a także czy nie będzie kolejnych. W przeciwieństwie do tradycyjnych materiałów, zasoby cyfrowe charakteryzują się łatwością w udostępnianiu każdej osobie dysponującej urządzeniem umożliwiającym ich odczyt i podłączonym do internetu. Obecnie jedynym ograniczeniem w tego rodzaju dystrybucji są licencje chroniące prawa autorskie. Może więc warto podjąć na szerszym forum dyskusję na temat rozwiązań prawnych i organizacyjnych, pozwalających w wyjątkowych sytuacjach na udostępnianie czytelnikom tych zasobów bez konieczności przebywania we wnętrzach biblioteki?

Marcin Rumiński
Stargardzkie Centrum Kultury

KSIĘGOZBIÓR Z DUŻYM DRUKIEM

W listopadzie 2019 roku Książnica Stargardzka udostępniła czytelnikom księgozbiór z dużym drukiem. Publikacje służą przede wszystkim seniorom i osobom posiadającym problemy ze wzrokiem.

Biblioteka musi pełnić funkcję służebną wobec wszystkich. Również wobec osób, które mają tego typu problemy. Dlatego Książnica Stargardzka już od wielu lat oferuje audiobooki zawierające polską i światową literaturę. Natomiast 28 listopada 2019 roku odbyła się uroczysta inauguracja, stosunkowo rzadko spotykanego księgozbioru, złożonego z publikacji z dużym drukiem.

Ludzie zdecydowali, a Tesco pomogło

Książki zostały zakupione dzięki wsparciu finansowemu uzyskanemu w ramach szóstej edycji programu *Decydujesz, pomagamy*, organizowanego przez Fundację TESCO. Stargardzka biblioteka zgłosiła projekt *Książka dla Seniora – widzę, słyszę i wiem*.

W głosowaniu klientów sieci sklepów TESCO nasz projekt uzyskał 30 tys. głosów i zdobył grant na kwotę 5 tys. zł na zakup wydawnictw przeznaczonych dla osób mających problemy ze wzrokiem. To dopiero zaczątek księgozbioru ułatwiającego czytanie osobom niedowidzącym i słabowidzącym. Będą kolejne zakupy, gdyż książki z powiększoną czcionką cieszą się dużym powodzeniem wśród czytelników. Planowaliśmy ponownie wziąć udział w programie fundacji TESCO, lecz, z powodu pandemii COVID-19, w 2020 roku nie odbył się nabór wniosków. Szukane są w związku z tym inne źródła pozyskiwania środków.

Światowe nowości według gustu

Książnica Stargardzka kupiła 133 książki z powiększonym drukiem. Wcześniej bibliotekarze zapytali czytelników, głównie seniorów, jakie wydawnictwa nabyć? Czy mają to być pozycje z dużą czcionką o specjalnym kroju, czy audiobooki? Stargardzianie biorący udział w ankiecie zdecydowali, że wolą te pierwsze, w szczególności powieści obyczajowe, literaturę sensacyjną, romantyczną i popularnonaukową.

Usiłowaliśmy dobrać takie tytuły, których nie ma w zbiorach naszej biblioteki. Wybierając tematykę, bazowaliśmy oczywiście na sugestiach naszych czytelników. Możemy stwierdzić, że wszystkie kupione publikacje z dużym drukiem to nowości w Książnicy.

Książki znikają z półki

Oficjalnego udostępnienia księgozbioru dokonał dyrektor Książnicy Stargardzkiej Krzysztof Kopacki. Zamiast tradycyjnego przecięcia wstęgi nastąpiło „przecięcie ciszy słowem", czyli testowanie użyteczności księgozbioru, którym zajęły się obecne podczas inauguracji przedstawicielki lokalnego samorządu. Każda z pań przeczytała fragmenty tekstu satyrycznego autorstwa Artura Andrusa, ze zbioru *Vietato Fumare, czyli reszta z bloga i coś jeszcze* (Warszawa 2014). zaproponowanych książkach czcionka zdecydowanie poprawia komfort czytania.

Tuż po inauguracji pierwsze egzemplarze zostały wypożyczone przez obecnych na uroczystości przedstawicieli Uniwersytetu Trzeciego Wieku i Zespołu Doradczego Prezydenta ds. Seniorów. Po tym, jak informacja o księgozbiorze obiegła media, a także dzięki poczcie pantoflowej, regał przeznaczony na książki z dużym drukiem przez wiele miesięcy świecił pustkami.

Otwarcie księgozbioru z dużym drukiem

Fot. Książnica Stargardzka

Marcin Rumiński
Stargardzkie Centrum Kultury

W KSIĄŻNICY SIĘ ROBI TEATR

2020 rok był wyjątkowy dla Książnicy Stargardzkiej – zarówno ze względu na pandemię COVID-19 jak i z powodu realizacji, w ramach Stargardzkiego Budżetu Obywatelskiego, projektu *Teatr Się Robi*.

To, co urodziło się w głowach bibliotekarzy – Marcina Rumińskiego i Joanny Jonko – dalece wykraczało poza stereotypowe myślenie o działaniach w ramach budżetu obywatelskiego, który dotąd obejmował wyłącznie najprzeróżniejsze inwestycje „twarde". Tym razem, dzięki głosom stargardzian, do realizacji zakwalifikowany został projekt „miękki", wyjątkowe warsztaty lalkarskie, które połączyły trzy pokolenia.

Fachowo i z wyobraźnią

Całoroczne warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych rozpoczęły się już w grudniu 2019 roku, lecz pełną parą ruszyły w styczniu. Barbara Drozd, pedagog, nauczyciel, absolwentka Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Szczecinie, otworzyła przed uczestnikami niezwykłe możliwości. Za pomocą plasteliny, styropianowych kul, farb, peruk, zużytych ubrań i materiałów, a przede wszystkim dzięki nieograniczonej wyobraźni, zaczęto robić lalki.

– Nie na taką skalę, wcześniej realizowałam podobne zajęcia w szkole, w której uczę, w Małkocinie. Lalki zrobione wspólnie z uczniami okazały się na tyle dobre, ze trafiły na stałe do Muzeum Sztuki Dziecka w Warszawie. Wcześniej gościły na wystawie w Książnicy Stargardzkiej i tak narodził się pomysł przeprowadzenia całorocznych warsztatów w bibliotece – powiedziała podczas rozmowy Barbara Drozd. Tworząc teatralne lalki postaci z bajek, uczestnicy zajęć nawiązywali pośrednio więź z ich literackimi pierwowzorami. Była to wyśmienita i oryginalna promocja czytelnictwa.

– Do projektu zaangażowaliśmy również seniorki z sekcji rękodzieła stargardzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W ramach przedsięwzięcia Książnica zakupiła maszynę do szycia, którą będziemy wykorzystywali do wielu innych działań realizowanych w naszej instytucji – wyjaśnił zastępca dyrektora Marcin Rumiński. – We wrześniu i październiku w ramach *Teatr Się Robi* odbywały się również zajęcia scenograficzne pod okiem artystki plastyczki Emmy Babiak z Młodzieżowego Domu Kultury. Młodzież przygotowała scenografię i rekwizyty do przedstawienia, które miało być kulminacją projektu. Niestety z powodu pandemii na razie przedstawienie pod tytułem *Nie ma tego złego* nie mogło zostać zrealizowane – dodał.

Rodzinnie i twórczo

Na zajęcia do Książnicy przychodziły trzy pokolenia rodzin, na przykład pani Jadzia z córką i wnuczką Leną, czy pan Bartek z żoną Magdą i trójką swoich dzieci. Zdarzało się często, że bywało na nich ponad 30 osób. Dział Dziecięco-Młodzieżowy dosłownie pękał w szwach. Przy okazji wizyty w bibliotece uczestnicy warsztatów wypożyczali książki i dowiadywali się o innych działaniach prowadzonych w placówce – grach bez prądu, lekcjach bibliotecznych, wesołych sobotach. Na każdego, co tydzień, czekał drobny słodki poczęstunek. – To co jest tu niesamowitego, to możliwość wspólnego, rodzinnego, a zarazem twórczego spędzania czasu. Te zajęcia są wyśmienite dla manualnego rozwoju dziecka, ale też uczą współpracy oraz systematyczności. Dzieję się w Stargardzie! Teatr się dzieje – powiedziała poproszona o swoją opinię pani Joanna, uczestniczka warsztatów. Jej odczucia pokryły się z głównymi celami projektu, którymi były: kształtowanie umiejętności twórczych, podniesienie świadomości poznawczej, wzbogacenie oferty kulturalnej miasta o niekonwencjonalne działania popularyzujące szeroko pojętą kulturę i literaturę piękną, rozwój współpracy międzypokoleniowej przez szeroko pojętą ideę intermentoringu jako elementu innowacyjnego projektu.

Teatr się robi pomimo pandemii

Niestety, marcowy lockdown spowodowany COVID-19 przerwał działania związane z projektem aż na cztery miesiące. W międzyczasie, w budynku Książnicy Stargardzkiej, rozpoczęły się zakrojone na szeroką skalę prace budowlane i modernizacyjne. Biblioteka przeniosła się na dwa lata do tymczasowej siedziby. W lipcu realizatorzy projektu *Teatr Się Robi*, próbując nadrobić stracony czas, przeprowadzili intensywne zajęcia. Pomocną dłoń, a dokładnie pomieszczenie do przeprowadzenia warsztatów, zaoferował Młodzieżowy Dom Kultury. W ciągu 10 wakacyjnych spotkań „produkcja" lalek znów nabrała rozpędu. Uczestnikom zajęć udało się ukończyć pierwszych „niemych aktorów" – Jasia (brata Małgosi), Złą Królową, Czarownicę i Szewczyka Dratewkę. Po wakacjach ukończono kolejne postacie. Wszystkie warsztaty prowadzone były przy zachowaniu niezbędnych zasad sanitarnych. Informacje o twórczych i niezwykłych działaniach w Stargardzie nie uszły uwadze fachowców z Teatru Lalek Pleciuga ze Szczecina. Plastyczka i scenografka Elwira Koczorowska przyjechała do miasta nad Iną i przeprowadziła specjalne warsztaty, na których pokazała różne typy lalek występujących w teatrze – pacynki, marionetki, jawajki. Pokazała też, jak samodzielnie wykonać te ostatnie. Ponadto zaprojektowała konstrukcję teatru, w której będą występować lalki wykonane podczas realizacji projektu *Teatr Się Robi*. Scenę o długości 6 m i wysokości 3 m wykonali stolarze z podstargardzkiej Starej Dąbrowy. Ponadto biblioteka kupiła specjalne oświetlenie wraz ze statywami oraz mikrofony nagłowne dla przyszłych aktorów. Wszystko udało się nabyć za środki pozyskane na realizację przedsięwzięcia. Jesienią zostały zakończone prace lalkar-

skie. Wykonano pełną obsadę przedstawienia – 21 lalek. Niestety, kolejne restrykcje z powodu COVID-19 nie pozwoliły na finalizację projektu i zrealizowanie przez uczestników warsztatów oraz bibliotekarzy przedstawienia – ani w formie z udziałem publiczności, ani online. Zaplanowano, że widowisko *Bajkowy galimatias* zostanie wystawione dopiero po pandemicznym „odmrożeniu".

Wartości dodane

Budżet projektu *Teatr Się Robi* wyniósł 25 tys. zł. Z tej kwoty, przypomnijmy, przekazanej Książnicy Stargardzkiej przez samorząd miasta w ramach Stargardzkiego Budżetu Obywatelskiego, opłacono instruktorów, zakupiono materiały i narzędzia potrzebne do wykonania lalek, sprzęt służący do realizacji przedstawień oraz wykonano konstrukcję teatru lalkowego. Przeprowadzono także akcję promującą. Kupione w ramach przedsięwzięcia środki trwałe zostały w bibliotece. Przydadzą się w przyszłości do realizacji licznych wydarzeń organizowanych przez Książnicę Stargardzką. Jednak bez wątpienia najważniejsze wartości, które przyniosły warsztaty, to możliwość alternatywnego, kreatywnego spędzenia czasu wolnego przez mieszkańców miasta, możliwość rozbudzenia pasji, zetkniecie się z profesjonalnymi ludźmi teatru, a przede wszystkim rodzinne, czasem trzypokoleniowe, wspólne dążenie do wymiernego celu – współtworzenia teatralnej rzeczywistości dla nieprzemijających bajek.

Prace przy projekcie

Zajęcia prowadzone w ramach realizacji projektu

Zajęcia

Kukiełki powstałe w ramach projektu

Szycie kukiełek

Uczestnicy projektu

Zdjęcia – A. Hibner-Cierpicka

Krystyna Rocławska-Gołębiowska
Miejska Biblioteka Publiczna w Nowogardzie

TYDZIEŃ BIBLIOTEK W MIEJSKIEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ W NOWOGARDZIE

Po raz kolejny, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Nowogardzie włączyła się w największą akcję czytelniczą, jaką jest ogólnopolska *Noc Bibliotek*.

Dla nas – bibliotekarek – to czas aby „przekonać nieprzekonanych" do odwiedzenia biblioteki i skorzystania z jej zbiorów. Oczywistym jest również dla nas, że czytać warto, a nawet należy. *Kto czyta – wygrywa* pisał Henryk Sienkiewicz.

Tegoroczne hasło *Nocy Bibliotek* brzmiało *Czytanie wzmacnia*. Jak zatem wzmocnić naszych nowogardzian? Jak ich scalić, zintegrować? Jedno było pewne – to musi być coś dla ciała i ducha. Ruszyła burza mózgów! Lista pomysłów była długa. W tym roku postawiliśmy na tradycję i relaks.

Noc Bibliotek dla Dorosłych

Zaprosiliśmy naszych wspaniałych twórców lokalnych – Genowefę Makarewicz, Kazimierę Linkiewicz oraz Marka Słomskiego, którzy, tworząc swoje dzieła, nie tylko realizują swoje pasje, ale przez nie właśnie wypełniają jeden z najważniejszych obowiązków wobec naszej małej społeczności, tj. troskę o kulturę lokalną, jej utrwalanie oraz przekazywanie następnym pokoleniom.

Do współpracy zaprosiliśmy również Agnieszkę Sobecką z AS Harmony, która zgodziła się poprowadzić warsztaty dla kobiet oraz koncert relaksacyjny.

Wsparcie otrzymaliśmy także od zaprzyjaźnionego Koła Diabetyków z Nowogardu. Dzięki jego członkom można było zmierzyć poziom cukru i cholesterolu, a także ciśnienie.

Zaplanowaliśmy oczywiście „coś na ząb" – ciasta, ciasteczka oraz degustację pysznych herbat pani Agnieszki.

Przygotowania ruszyły pełną parą. Udało się! Wieczór, godzina 19.00, miejsce – biblioteka. Publiczność dopisała. Po przywitaniu gości specjalnych, wystartowaliśmy z magiczną *Nocą Bibliotek*.

Najpierw można było wziąć udział w wernisażu wystawy Kazimiery Linkiewicz, zatytułowanej *Oblicza miłości*. Nasza lokalna artystka z sympatią i zaangażowaniem odpowiadała na pytania uczestników wydarzenia.

Kolejną atrakcją był wieczór autorski Genowefy Makarewicz oraz Marka Słomskiego. W przepiękny liryczny sposób zaprezentowali oni swoje wiersze. W ich poezji czuć było

ogromną wrażliwość na człowieka, jego wiarę i piękno przyrody. Poeta zapowiedział wydanie nowego tomiku wierszy. Mają się w nim znaleźć ekfrazy obrazów Jacka Malczewskiego.

Noc Bibliotek to również moc atrakcji dla dzieci i młodzieży. Zabawa zaczęła od gry w Twistera. Następnie poszukiwano skarbu w trakcie gry strategicznej. Na koniec wyświetlony został film detektywistyczny *Operacja człowiek w czerni*.

Wieczór pełen wrażeń dobiegł końca. Wszyscy uczestnicy poczuli się WZMOCNIENI, a więc cel został osiągnięty.

Dziękujemy wszystkim za zaangażowanie i za to, że byliście z nami. Do zobaczenia za rok :)

Fotorelacja

Wernisaż wystawy Kazimiery Linkiewicz (z kwiatami)

Kazimiera Linkiewicz

Marek Słomski

Marek Słomski i Genowefa Makarewicz

Genowefa Makarewicz

Gra w Twistera

Poszukiwania skarbu

Wręczanie nagród

Wręczanie nagród

Władysław Michnal
Książnica Pomorska (pracował w l. 1962–2003)

DR BOLESŁAW SZARGUT – AUTOR PRAC SOCJOLOGICZNYCH I HISTORYCZNYCH O REGIONIE ZACHODNIOPOMORSKIM[1]

Bolesław Szargut (2020)

Bolesław Szargut urodził się 15 stycznia 1937 roku w Mszanie położonej około 17 km od Lwowa. Jego rodzicami byli Michał Szargut i Maria z domu Lepiejko. Ojciec był rzemieślnikiem – mistrzem szewskim, a matka prowadziła niewielkie gospodarstwo rolne. Mszana była wsią polsko-ukraińską. Po zakończeniu wojny, w czerwcu 1945 roku, cała rodzina wyemigrowała do Polski i osiedliła się w Koźlu na Śląsku. W miejscowości tej ojciec prowadził mały zakład szewski, a matka opiekowała się rodziną. Bolesław miał dwóch braci i siostrę. Rodzeństwo urodziło się jeszcze na Ukrainie – Adam w 1933 roku, Jadwiga w 1940, Jan w 1943. Ponadto w 1946 roku, a więc już w Polsce, na świat przyszła Alina.

Bolesław ukończył szkołę podstawową i Liceum Ogólnokształcące w Koźlu (1955). Był w tym okresie aktywnym sportowcem. Studiował w latach 1955–1962 na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracę magisterską, zatytułowaną *Wkład Aleksandra Jabłonowskiego w poznanie historii Ukrainy*, napisał pod kierunkiem prof. Antoniego Pod-

1 Artykuł jest zmodyfikowaną wersją referatu wygłoszonego 13 maja 2021 roku w Książnicy Pomorskiej podczas IX Sympozjum *Ludzie książki Pomorza Zachodniego* (online). Zob. też T. Białecki, *Szargut Bolesław*, w: *Encyklopedia Szczecina*, Szczecin 2000, s. 443.

razy. Otrzymał za nią ocenę dobrą. Oprócz historii interesował się także socjologią, którą studiował równolegle przez dwa lata. Pamięta dobrze swoich ówczesnych profesorów. W latach studiów był wyróżniającym się sportowcem Akademickiego Związku Sportowego i sekcji gimnastyki w Wojskowym Klubie Sportowym Wawel Kraków.

Po studiach, w 1962 roku, wyjechał do Szczecina, aby poszukać w nim zatrudnienia i mieszkania. Podjął pracę w Wojewódzkiej Komisji Związków Zawodowych w Wydziale Oświaty i Kultury (1962–1964). Mile wspomina współpracę z ówczesnym dyrektorem Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej Stanisławem Badoniem. Opiekował się także bibliotekami związkowymi i ich działalnością kulturalno-oświatową.

Bolesław Szargut na rynku w Krakowie (1957)

W okresie tym poznał Bogusławę Lity, która w Szczecinie dokończyła studia medyczne i została lekarzem stomatologiem. Pobrali się w 1963 roku. W tym samym roku urodzili im się bliźniacy Adam i Grzegorz. Ponadto, sporo później, w 1972 roku, na świat przyszedł Bogusław. Wszyscy synowie pracują i mieszkają w Szczecinie. Niestety, żona Bogusława zmarła w 1982 roku.

W 1964 roku Bolesław zatrudnił się jako dyrektor w Domu Kultury Kolejarza przy ulicy Partyzantów w Szczecinie. Ośrodek ten prowadził bardzo ożywioną działalność kulturalną i rozrywkową. W czwartki, soboty i niedziele odbywały się dancingi z prelekcjami muzycznymi dla dorosłych. Codziennie w godzinach od 14.00 do 19.00 czynna była biblioteka, w której miały miejsce spotkania literackie. Organizowano również kursy dla ludzi, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej oraz dokształcające dla osób z wykształceniem niepełnym średnim, a także festiwale piosenek dla dzieci i młodzieży. Działał Chór Hejnał i wiele innych zespołów artystycznych. W 1966 roku przygotowano sesję popularnonaukową z okazji 1000 lat istnienia Polski. Przy tej okazji Dom Kultury Kolejarza otrzymał za swoją aktywną działalność zbiorową Odznakę 1000-lecia Państwa Polskiego.

W 1967 roku Bolesław Szargut przeszedł do pracy w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, w którym objął stanowisko wiceprezesa. Organizował kursy dla przewodników, sesje krajoznawcze, oraz koła PTTK w zakładach pracy, Szczecinie i województwie. Młodzieży podobały się zwłaszcza piesze rajdy turystyczne po

Gen. Paweł Batow przyjmuje meldunek od Bolesława Szarguta z przebiegu rajdu szlakiem wyzwolenia Szczecina (1968)

Bolesław Szargut podczas zakończenia imprezy zorganizowanej przez PTTK (1968)

mieście i regionie. W kwietniu 1968 roku zorganizował rajd szlakiem wyzwolenia Szczecina. Wzięło w nim udział około 2,5 tys. uczestników, głównie młodzieży ze szkół średnich. Na zakończenie Bolesław Szargut, jako komandor tego wydarzenia, złożył meldunek gen. Pawłowi Batowowi, dowódcy 65 armii, która w 1945 roku zajęła Szczecin.

W PTTK pracował do połowy 1970 roku. Po przyznaniu stypendium, w latach 1970–1973, odbył studia doktoranckie w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracę doktorską napisał na temat polsko-bułgarskich stosunków politycznych, gospodarczych i kulturalnych. Po uzyskaniu tytułu rozpoczął pracę jako dyrektor w Spółdzielczym Domu Kultury w Szczecinie przy ulicy Wojska Polskiego. Pracując w nim ponad rok, zorganizował między innymi kiermasz książek podczas

Dni Oświaty, Książki i Prasy. Trzeba zresztą dodać, że przez całe swoje życie zawodowe nie tylko pisał i wydawał własne książki, ale także ze wszech miar popierał wszelkie formy popularyzacji literatury (kiermasze, wystawy, spotkania literackie itp.).

W 1974 roku został zatrudniony jako dyrektor w Instytucie Zachodniopomorskim. Zajmował się głównie popularyzacją kultury w spółdzielczości pracy. Podjął także badania nad potrzebami i aspiracjami poszczególnych kręgów społeczeństwa na Pomorzu Zachodnim.

W 1978 roku Bolesław Szargut rozpoczął pracę w Koszalińskim Ośrodku Naukowo-Badawczym w charakterze adiunkta. Następnie został kierownikiem Zakładu Historii i Socjologii tej instytucji. Jego badania koncentrowały się głównie na uczestnictwie w kulturze i polityce kulturalnej regionu, współpracy placówek kultury i szkół oraz uwarunkowaniach rozwoju kultury. Był autorem programu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży w regionie. Pobyt w Koszalinie zaowocował publikacją *Potrzeby i aspiracje społeczne. Z badań na Pomorzu Zachodnim* (1979) oraz pracą redakcyjną pozycją *Uwarunkowania rozwoju kultury w województwie koszalińskim* (1985).

Od 1982 roku Bolesław Szargut był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Instytutu Ekonomii i Nauk Humanistycznych Politechniki Szczecińskiej. Zajmował się problematyką dotyczącą uczestnictwa w kulturze i polityką kulturalną w regionie. Był inicjatorem programu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży. W dorobku autorskim posiada publikacje o potrzebach i aspiracjach społecznych, problemach rozwoju kultury w regionie, zakresie i formach udziału w kulturze studentów oraz młodzieży, historii Politechniki Szczecińskiej i losach jej absolwentów, a także artykuły o charakterze politologicznym i kulturoznawczym. W 1994 roku był koordynatorem programowym i współorganizatorem Szczecińskiego Sejmiku Kultury oraz redaktorem publikacji na ten temat. W 1997 roku współorganizował Sejmik Samorządowy na temat kultury. W latach 1998–2002 był radnym miasta Szczecin. W latach 1983–2002 prowadził wykłady z socjologii w szczecińskiej filii Akademii Muzycznej w Poznaniu.

W 1995 roku, za pracę społeczną w zakresie kultury, otrzymał nagrodę wojewody szczecińskiego.

Bolesław Szargut był długoletnim działaczem Szczecińskiego Towarzystwa Kultury oraz współtwórcą i pracownikiem Wydziału Europeistyki w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu. W pracy naukowo-badawczej preferował dążność łączenia wiedzy z wymogami praktyki społecznej, co wynikało z wyniesionych doświadczeń zawodowych i czynnego uczestnictwa w pracach towarzystw naukowych i kulturalnych. Wydał kilkanaście książek i opublikował sporo artykułów, mimo że od kilkunastu lat jest na zasłużonej emeryturze. Przez całe życie zawodowe nie tylko pisał i wydawał własne prace, lecz także popularyzował literaturę przez kiermasze, spotkania literackie i wystawy. Ciągle publikuje. Zwrócę uwagę na jego dwie ostatnie pozycje wydawnicze:

Kultura i polityka w Polsce lat 1945–2011 z perspektywy Pomorza Zachodniego (2012) – praca syntetyczna, z bogatą bibliografią, o objętości 383 stron, stanowi jakby podsumowanie jego dotychczasowego dorobku naukowego, promocja odbyła się w Domu Kultury

Bolesław Szargut promujący swoją książkę *Kultura i polityka w Polsce lat 1945–2011 z perspektywy Pomorza Zachodniego* (2013)

Słowianin, gośćmi honorowymi byli między innymi prof. R. Tomczyk, prof. P. Matławski oraz H. Kołodziej, konsul honorowy Ukrainy, tekst kończy się sentencją mówiącą, że powinnością i miarą patriotyzmu Polaków jest poznanie dziejów własnych i obrona tego, co jest najlepsze w naszej historii i kulturze, co stanowi wartości narodowe;

Publiczność teatrów dramatycznych. Rys historyczny i socjologiczny (2020) – historyczne tło i socjologiczne aspekty problematyki przedstawia autor na przykładzie dwóch teatrów dramatycznych w Szczecinie, zakładając, że są one porównywalne dla większości tego typu placówek w kraju.

Bolesław Szargut, mój wieloletni kolega i przyjaciel od czasów studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim, będąc na emeryturze, aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym miasta. Jest także członkiem Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Swoją działalnością wspiera główne tezy o charakterze społecznym.

Wykaz publikacji Bolesława Szarguta (chronologicznie)

Nasze wczoraj, nasze dzisiaj. Wydawnictwo z okazji 25-lecia Oddziału Miejskiego PTTK w Szczecinie (1950–1975), red. Bolesław Szargut, Szczecin 1976.

Bolesław Szargut, *Potrzeby i aspiracje społeczne. Z badań na Pomorzu Zachodnim*, Koszalin 1979.

Uwarunkowania rozwoju kultury w województwie koszalińskim, red. Bolesław Szargut, Koszalin 1985.

Bolesław Szargut (z lewej) i autor (2021)

Bolesław Szargut, *Studenci Szczecina – zakres i formy udziału w kulturze*, Szczecin 1991.

Bolesław Szargut, *Młodzież w systemie edukacji kulturalnej (z badań na Pomorzu Zachodnim)*, Szczecin 1992.

Bolesław Szargut, *Uwarunkowania polityki kulturalnej na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1990*, Szczecin 1994.

Bolesław Szargut, *Kultura w procesach transformacji polityczno-ustrojowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1994*, Szczecin 1994.

Problemy rozwoju kultury na Pomorzu Zachodnim. Wybór materiałów ze Szczecińskiego Sejmiku Kultury (27–28 października 1994 r.), red. Bolesław Szargut, Szczecin 1995.

Politechnika Szczecińska. Uczelnia i ludzie w półwieczu (1946–1996), red. Krystyna Paradowska, Marian Rodziewicz, Bolesław Szargut, Szczecin 1997.

Bolesław Szargut, *Kultura w procesach transformacji polityczno-ustrojowych w latach 1945–1990*, Szczecin 2000.

Bolesław Szargut, *Kultura i polityka w Polsce lat 1945–2011 z perspektywy Pomorza Zachodniego*, Szczecin 2012.

Bolesław Szargut, *Publiczność teatrów dramatycznych. Rys historyczny i socjologiczny*, Szczecin 2020.

Cecylia Judek
Książnica Pomorska
Alicja Rogowska
Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego

ROZALIA MOSTEK (1938–2021)

Rozalia Mostek
Fot. archiwum zakładowe Książnicy Pomorskiej

Rozalia Mostek, córka Stanisława i Antoniny Michalskich, urodziła się 11 września 1938 roku w Tarnowie. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Krakowie rozpoczęła naukę w Technikum Chemicznym, którą z powodu trudnych warunków materialnych rodziny przerwała. 15 października 1956 roku podjęła pracę, najpierw na krótko (do 31 stycznia 1957) w Państwowym Szpitalu Klinicznym w Krakowie, potem w Krakowskich Zakładach Gastronomicznych Warszawskiej Spółdzielni Spożywców Społem, a następnie w Spółdzielni Pracy Metalotechnika. W 1958 roku wyszła za mąż i przeniosła się do Szczecina, gdzie zatrudniła się 1 lutego 1959 roku w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie jako manipulacyjny pracownik biblioteczny. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących im. Marii Konopnickiej w Szczecinie, podjęła naukę na dwuletnim (lata 1967–1968) IX Korespondencyjnym Kursie Państwowego Ośrodka Korespondencyjnego Kształcenia Bibliotekarzy (POKKB). Następnie zdała Kwalifikacyjny Egzamin Bibliotekarski. W dalszych latach przechodziła kolejne stopnie bibliotekarskiej drogi (od 1974 – młodszy bibliotekarz, od 1 sierpnia 1977 – bibliotekarz, od 1 maja 1988 – starszy bibliotekarz). Do 1971 roku pracowała w Wypożyczalni Dziecięcej, po czym, na własną prośbę ze względu na obowiązki domowo-szkoleniowe, przeszła do działu zamkniętego. W Oddziale Rezerwy, Wymiany i Darów pani Róża (życzyła sobie, aby tak się do niej zwracać) znakomicie wpisała się w tryb zadań tej agendy. Jej ówczesna przełożona, Małgorzata Maciejewska, w swojej opinii (z 30 października 1995) podkreślała, że Rozalia Mostek jest pracownikiem

wyjątkowo pracowitym, zdyscyplinowanym i solidnym, cenionym przez współpracowników. Obowiązki wykonuje dokładnie i szybko, zawsze jest chętna do wykonania wszelkich prac dodatkowych, zarówno na rzecz Oddziału jak też Książnicy. Można na niej polegać.

Z okazji jubileuszu 40-lecia pracy zawodowej dyrektor instytucji, Stanisław Krzywicki, pisał (23 października 1997)

dała się Pani poznać jako osoba sumienna, odpowiedzialna i pracowita. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że jest Pani dla koleżanek wzorem bibliotekarskiej pracowitości, pedantycznej dokładności i rzetelności.

W 2000 roku pani Róża odeszła na emeryturę. Zawsze ciepła, serdeczna i skromna pozostawiła miłe wspomnienia w sercach osób, z którymi współpracowała – Małgosi Maciejewskiej, Bożenki Winiarskiej, Ali Rogowskiej, Ani Jaszkiewicz oraz wielu innych pracowników Książnicy Pomorskiej. Zmarła 13 kwietnia 2021 roku. W ostatniej drodze, w dniu 22 kwietnia 2021 roku, oprócz rodziny i znajomych towarzyszyły jej koleżanki bibliotekarki.

Cecylia Judek

PANI RÓŻA MOSTEK (1938–2021) – WSPOMNIENIE

W połowie kwietnia 2021 roku otrzymałam bardzo smutną wiadomość o śmierci pani Róży Mostek, z którą pracowałam w Dziale Wymiany i Darów Książnicy Pomorskiej od 1996 roku. Gdyby policzyć wspólny czas – były to zaledwie dwa lata codziennego kontaktu w pracy… Pani Róża zajmowała wtedy ostatnie biurko pod ścianą. Do Jej codziennych obowiązków należało między innymi zarządzanie darami książkowymi w ramach współpracy między bibliotekami. Większą część naszego działu wypełniały poniemieckie regały z książkami gromadzonymi na wymianę lub dary. Z tych dubletów tworzyła wielostronicowe spisy, rozsyłane do licznych bibliotek z prośbą o zaznaczenie wybranych pozycji. Następnie łączyła książkę z instytucją, która składała zapotrzebowanie. W czasach „przedkomputerowych" potrzeba było naprawdę dobrej organizacji, aby nie po-

Róża Mostek
Fot. archiwum zakładowe Książnicy Pomorskiej

Róża Mostek (z lewej) i Alicja Rogowska Fot. archiwum Alicji Rogowskiej

pełnić błędu i dobrze układać te puzzle… Pani Róża często znikała wśród regałów na wiele godzin, ale gdy wracała, zamówienie było realizowane błyskawicznie i bezbłędnie. Gdy dostałyśmy pierwszy komputer do działu – pani Róża, najpierw z pewną rezerwą, a potem już bez obaw, prawie w przededniu emerytury, rozpoczęła naukę jego obsługi. Pamiętam, że wtedy Jej podejście do sprawy mi zaimponowało. System, który wypracowała sobie przez lata i z sukcesem stosowała, zmienił się całkowicie, a Ona postanowiła nauczyć się tematu od podstaw…

Pani Róża urodziła się w Krakowie i tam zostawiła serce, tam została Jej najbliższa rodzina – rodzice, siostry. Natomiast ze Szczecinem związała całe swoje dorosłe życie, gdyż tu – jak mawiała – przywiózł Ją mąż. W Szczecinie urodziły się Jej dzieci, wnuki, prawnuki… I tu, po przyjeździe, w 1959 roku podjęła pracę w ówczesnej Wojewódzkiej

i Miejskiej Bibliotece Publicznej, obecnie – Książnicy Pomorskiej, w której pracowała 41 lat. Na emeryturę odeszła w 2000 roku jako starszy bibliotekarz.

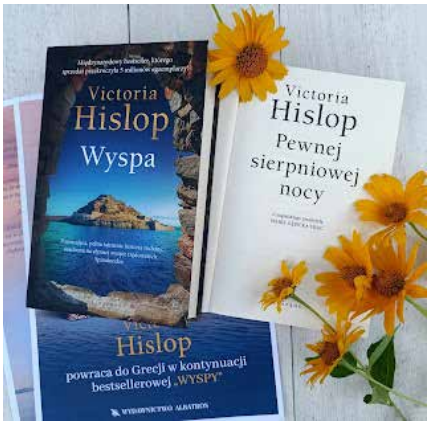
Będzie mi bardzo brakowało Pani Róży, Jej śmiechu i pogody ducha... Nagłe Jej odejście bardzo mnie zaskoczyło, ale wiem, że przebywa teraz – zgodnie ze swoimi przekonaniami – w tym lepszym ze światów. Życie nie rozpieszczało Pani Róży, czasy, w których żyła, były trudne, pełne niedostatków, gwałtownych zwrotów historii. Pomimo tego zawsze była pierwsza do żartów i śmiechu. Tak Ją zapamiętam – niebieskie oczy z ognikami radości, serdeczność, otwartość, szczerość, ale też nieśmiałość i skromność. Pani Róża przez całe życie była wierna swoim przekonaniom i ludziom, których sobie wybrała – gdy ktoś raz zdobył Jej sympatię i zaufanie, mógł zawsze na Nią liczyć. Oczywiście najwięcej miłości i uwagi poświęcała swoim najbliższym – mężowi i dzieciom, potem wnukom i prawnukom. Cieszyła się ich sukcesami oraz – niezmiennie – odwiedzinami.

Była to – jeśli mogę tak powiedzieć – bardzo kameralna osoba. Szła przez życie prawie niezauważalna, zawsze trochę na uboczu, ale jeśli komuś udało się do Niej zbliżyć, to ujawniała piękne cechy. Pani Róża w swoim życiu doskonale wypełniała słowa wieszcza Mickiewicza *Miej serce i patrzaj w serce*.

Alicja Rogowska

Edyta Sztylc
Gminne Centrum Kultury i Bibliotek w Dobrej

VICTRORIA HISLOP „WYSPA”
RECENZJA

Wyspa to jedna z wielu książek Victrorii Hislop dostępnych na polskim rynku wydawniczym. Jednak dopiero za sprawą tego wydania i jej kontynuacji, czyli *Pewnej sierpniowej nocy*, znalazła się ona w zasięgu moich zainteresowań. Niewątpliwie swój wkład ma w tym szata graficzna powieści, która przyciąga wzrok i intryguje niemal tak samo jak fabuła utworu osadzona w niezwykle malowniczej scenerii Grecji. Dzieje niemal czterech pokoleń kobiet, w tym jedna niebywale urzekająca i chwytająca za serce. To historia Marii, kobiety, której los nie szczędził cierpienia. To również historia jej starszej siostry i matki, którym nie dane było wspólnie iść przez życie.

Nie ujrzałaby ona jednak światła dziennego, gdyby nie ciekawość Alexis, córki Sofii, która postanawia poznać rodzinne tajemnice i przeszłość matki, tak skrzętnie przez nią ukrywaną przed światem. Świadectwem jej kolei losów jest tylko jedno zdjęcie, które zachowała. Przedstawia ono parę ludzi, którzy prawdopodobnie odgrywali ważną rolę w życiu Sofii, o których jednak ona sama nie chce mówić, co jeszcze bardziej intryguje jej córkę. Sofia tym razem nie zamierza jednak powstrzymywać Alexis przed prawdą o niej samej i jej przodkach. Nie tylko aprobuje jej podróż do Plaki, ale jeszcze daje jej list polecający do dawnej przyjaciółki, z prośbą, by ta wyjawiła jej całą prawdę. Czas najwyższy bowiem zmierzyć się z demonami przeszłości. Tak też młoda kobieta z mglistego Londynu trafia wprost na słoneczną wyspę leżącą niedaleko Krety, która niegdyś była kolonią trędowatych. Tam też poznaje historię swojej babki, matki, ciotki i prababki. Losy kobiet, dla których Spinalonga była domem lub przekleństwem i którym trąd odebrał życie lub szczęście.

Tak też poznajemy poniekąd historię wyspy trędowatych. Maleńkiej wysepki zamieszkałej przez lata przez specyficzną społeczność, której członkowie, wbrew wszelkim pozorom, nie przybywali tam po śmierć, o czym świadczą pozostałości na niej. Spi-

nalonga nabrała bowiem charakteru małego państewka z własną gospodarką i kulturą. Sposób zaś w jaki organizowała się tam społeczność i jak radziła sobie z przytłaczającą ją rzeczywistością, jest wręcz niesamowity. Urzeka i pozwala wierzyć w ludzką siłę przetrwania. Pełen jest też dramaturgii, ale nie brak w nim również nadziei i wiary, przez co *Wyspa* staje się obrazem nie tyle ludzi trędowatych, co ich bohaterskich czynów i postaw. Obrazem ludzi dotkniętych nie tylko chorobą, ale i namiętnością. Miejscem, w którym obok trądu rozkwita miłość.

Czytałam tę historię wielokrotnie ze łzami w oczach. Pełna wzruszeń i wiary w szczęśliwe zakończenie, które nie dla wszystkich bohaterów miało ten sam wymiar. Jest jednak w słowach autorki magia, która sprawia, że nawet śmierć ma swoje walory, a na złe rzeczy można spojrzeć w dwójnasób. *Wyspa* wydaje się być też swoistym preludium do mocno rozwiniętej sagi rodzinnej o skali *Siedmiu sióstr* Lucindy Riley, czego zapowiedzią może być właśnie wydana powieść *Pewnej sierpniowej nocy*. Książka, która jest uszczegółowieniem historii Anny i jej siostry rozgrywającej się na chwilę tuż przed ewakuacją wyspy... i nie tylko.

Wyspa to niezwykle wyrazista powieść. Konkretna historia miejsca, czasu i ludzi. Powieść pełna wrażliwości, empatii, ale i nienawiści. Lęku i namiętności, które, tak samo jak choroba, potrafią doprowadzić do śmierci. Historia kobiet, tych pokornych i tych mniej zważających na konwenanse. Powieść pełna miłości, której oblicz nie sposób zliczyć. Od tej rodzicielskiej, po tę najbardziej namiętną i wyrachowaną. Historia odwagi i poświęcenia. Nienawiści i żalu, który podsycany wstydem dzieli. PIĘKNA w swoim bólu i cierpieniu.

Nie wahajcie się ani chwili, by po nią sięgnąć. Książki takie jak ta, pomagają nam być lepszymi ludźmi.

Jolanta Miękus
Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Goleniowie

ODA DO E-BOOKA

W jednym ekranie, miliony światów,
jak w jednym bukiecie, tysiące kwiatów,
w jednym paluszku, trylion historii,
radości, westchnień, uniesień, euforii…
Choć wielu mówi, że nie zastąpi,
papieru, co szelestu nie skąpi.
Choć wielu wzbrania się, wzdryga wręcz,
czytać z czytnika to ludzka rzecz.
Bo gdy Cię złapie chęć na czytanie,
powieści tłustej jak kluski w śmietanie
lub kryminału wielkości Boeinga
to nie pomoże siła Wikinga,
ale wystarczy jedno czytadło,
które by wszystko w sobie zawarło.
Pomyśl, jak zmieni się Twoje życie,
gdy wszystkie książeczki staną się tycie...
Takie malutkie, że weźmiesz je wszędzie!
Och pomyśl dziś – co to będzie!
Czy to oznacza już kres biblioteki?
Czy znikną ze świata jak ród Montekich?
Nie bój się, drogi mój czytelniku,
biblioteka przyjaciela ma w każdym czytniku.
To on zachęca, zwłaszcza tych młodych
do wypływania na czytelnictwa wody.

Anna Puchała
Książnica Stargardzka

KTO? NORWID!

Cyprian Kamil Norwid. Znacie tę postać? Tak – to polski p o e t a. Często uznawany za ostatniego (czwartego) z najważniejszych polskich poetów romantycznych, ale równie często uważany także za poetę dziwnego i niezrozumiałego, którym nie warto zawracać sobie głowy. Swoją drogą, niełatwo być poetą, bo poezja sama w sobie przez wielu jest uznawana za coś, czym nie warto swych myśli zaprzątać.

CYPRIANKA #1
Fot. archiwum prywatne autorki

Wracając natomiast do osoby Norwida, poeta ten przeważającą część swojego życia spędził za granicą, głównie w Paryżu, żyjąc w nędzy i utrzymując się z prac dorywczych. Dopiero po swojej śmierci został uznany za w i e s z c z a. Wieszcza, czyli poetę natchnionego, poetę-proroka, który w swej twórczości przedstawił wizję przyszłości. Dlaczego został zauważony dopiero po śmierci? Prawdopodobnie dlatego, że – jak sam pisał za swego życia – geniusze są tak wielcy i tak bardzo wyprzedzają swą epokę, iż nie ma możliwości, by zostali docenieni za życia.

W każdym razie – Norwid niedocenianym poetą był. Jednak my, bibliotekarki z Książnicy Stargardzkiej, postaramy się nieco przybliżyć jego twórczość, a zrobimy to za pomocą na bieżąco wypiekanych ciasteczek literackich o wdzięcznej nazwie C y p r i a n k i.

Cyprianki będą miały formę felietonów. Wpleciemy w nie przede wszystkim twórczość Cypriana Kamila Norwida, ale również własne doświadczenia, ciekawostki, odniesiemy się czasami do bieżącej sytuacji w kraju lub na świecie, skomentujemy któreś wydarzenie i zapytamy o Waszą opinię. Będziemy mieli także okazję, by skonfrontować się z tym, czy twórczość Norwida rzeczywiście można nazwać wieszczeniem? Przy okazji może trochę Was zabawimy, może trochę rozśmieszymy.

Tymczasem bierzemy się za pieczenie.

Naszych literackich wypieków możecie spodziewać się w każdy piątek o godzinie 13:00 na Facebooku oraz w lokalnych mass mediach. Pierwszą Cypriankę zaserwowaliśmy 7 maja.

Zachęcamy do przeczytania:

FELIETON #1 ***Urlop niechciany***

FATUM
I
Jak dziki zwierz przyszło N i e s z c z ę ś c i e
do człowieka
I zatopiło weń fatalne oczy…
- Czeka - -
Czy, człowiek, zboczy?
II
Lecz on odejrzał mu, jak gdy artysta
Mierzy swojego kształt modelu;
I spostrzegło, że on patrzy - co? skorzysta
Na swym nieprzyjacielu:
I zachwiało się całą postaci wagą
- - I nie ma go!

Czasami spotyka nas jakieś nieszczęście, na które – jak nam się w pierwszej chwili wydaje – nic nie możemy poradzić. Zanurzamy się więc w tym swoim nieszczęściu, popadamy w rozgoryczenie, spadamy na dno rozpaczy własnej. Nieszczęście to niesprzyjający bieg zdarzeń, niepomyślne wydarzenie wywołujące cierpienie, zmiana okoliczności na niekorzystne dla nas. Lub może po prostu na takie, które w pierwszej chwili wydają nam się niekorzystne? Być może po bliższym zapoznaniu się z nową sytuacją, dostrzeżemy zalety zmiany? Może owo NIESZCZĘŚCIE da się w jakiś sposób przekuć na własną korzyść?

Nie wiem o jakim Nieszczęściu pisał Norwid w swym utworze, ale mi – jak i być może Wam, Drodzy Czytelnicy – jako pierwsza w obecnej sytuacji nasuwa się na myśl: pandemia. Ograniczenia! Obostrzenia! Nakazy! Zakazy! Brak możliwości wyjazdu. Brak możliwości wyjścia do pubu, klubu, na koncert. Brak spotkań w większym gronie. Brak… – tu podstawcie dowolną rzecz, której Wam brakuje i której brak Was unieszczęśliwia.

25 marca tego roku wyszły nowe obostrzenia. Dużo obostrzeń. W tym, między innymi, zapadła decyzja o zamknięciu przedszkoli. Decyzja utrudniająca życie wszystkim matkom zawodowo pracującym. Wiecie, oczekiwałam tej decyzji od 1 września zeszłego roku. Jednak przez przeszło pół roku zamykaniem przedszkoli nikt się nie interesował, więc w końcu przestałam o tym myśleć, wychodząc z założenia, że co jak co, ale przedszkoli to na peeewno nie zamkną. Lecz nagle decyzja zapadła, stosowne rozporządzenie ujrzało światło dzienne i cześć.

W pierwszej chwili zdenerwowałam się, wiadomo. No bo jak to? Mam przecież różne zobowiązania. Muszę chodzić do pracy. Pracować. Pra-co-wać! Co zrobić z dzieckiem? Zostawić samo w domu? Niespełna czteroletnie – odpada. Zabrać ze sobą do pracy? Wykluczone. Dzwonić do Babci? Do Dziadka? A może… zostać w domu?

Stanęło na ostatniej opcji, zostaliśmy w domu i choć w pierwszej chwili zupełnie się tego nie spodziewałam, były to… bardzo przyjemne trzy tygodnie spędzone razem.

Gdyby nie ten „urlop", niespodziewany i niechciany, nie miałabym możliwości, aby akurat teraz poświęcić swojemu dziecku aż tyle czasu:

- jedliśmy razem przeciągające się śniadanka,
- reaktywowaliśmy nieużywane od dłuższego czasu zabawki,
- czytaliśmy więcej książeczek niż zwykle,
- bardzo dużo spacerowaliśmy,
- poszukiwaliśmy nowych pasji.

Oto lista innych prywatnych korzyści, które wyniosłam z tego czasu spędzonego w domu na urlopie niechcianym:

- Większość czasu spędziłam w ruchu. Po pierwsze, przy dziecku raczej trudno o spędzanie czasu w inny sposób. Po drugie, w domu zawsze znajdzie się coś do zrobienia. Po trzecie, lubimy wychodzić i w końcu nie musieliśmy się z tym szczególnie ograniczać. Wieczorami wykończona padałam na twarz do łóżka i spałam jak zabita. Samo zdrowie!
- Obserwowałam nadejście wiosny. Co prawda nadal jest zimno (jak diabli) i można by sądzić, że wiosna o nas zapomniała (może jest na kwarantannie?!), ale uważnie przyglądałam się jak zmienia się przyroda. Niezwykle przyjemny rodzaj *mindfulness*, miałam z tego niesamowitą radość. Co najmniej taką, jakbym nigdy wcześniej nie widziała: dżdżownicy, ślimaka, pszczoły, biedronki, skorupki ptasiego jaja, pąka na drzewie.
- Uprawiałam „niemyślenizm". Wspaniała rzecz, polecam każdemu! To znaczy czasami myślałam, na przykład o tym co zrobić na obiad i czy filety z piersi kurczaka trzeci dzień z rzędu to na pewno dobry pomysł. Jednak zupełnie nie myślałam o tym, co zwykle na co dzień zaprząta mą głowę.
- Odkryłam jak cudownie jest się nie spieszyć. Widok śmieciarki, tarasującej mi przejazd w normalnej sytuacji, przyprawia mnie o jęk rozpaczy, a niecenzuralne słowa mimowolnie cisną mi się wówczas na usta. Natomiast na urlopie niechcianym pomyślałam sobie jednego razu, jaka to miła rzecz, taka śmieciarka. Przyjrzałam się dokładnie, co i gdzie jest wrzucane oraz w jaki sposób pracują panowie obsługujący szanowną śmieciareczkę. Zwykle często się spieszę. Przed wyjściem z domu biegam jak szalona, a czas na przemieszczenie się z punktu A do punktu B mam wyliczony co do minuty (a czasami nawet tyle nie mam). W każdym razie, przez większość dni w roku pojazdy przeznaczone do zbiórki odpadów komunalnych to moi wrogowie, a tu proszę – nieoczekiwanie nawiązała się pomiędzy nami jakaś nić sympatii.

Czas poświęcony dziecku to najlepsza inwestycja, którą możemy poczynić. Mimo to, każdy rodzic wie, że z dziećmi nie zawsze jest tylko uroczo, spokojnie i *slow*. Czasami zdarzają się również burze z piorunami i trzęsienia ziemi (domu). Przez te trzy tygodnie, oprócz obserwowania motyli i układania klocków na dywanie, mnóstwo razy musiałam również:

- uspokajać domagające się czegoś – na już i na teraz! – dziecko;
- strofować rzeczone dziecko;
- albo nawet – wrzasnąć na dziecko.

Zdecydowanie najczęściej powtarzanym przeze mnie tekstem było *Zostaw tego psa!*, wypowiadane na różnych poziomach głośności i w różnych tonacjach. Równie często:

- nie krzycz;
- zjedz mięsko, zjedz kanapkę, zjedz warzywka;
- dostaniesz cukierka (gumę, lizaka, loda) jak zjesz śniadanie, obiadek, podwieczorek;
- nie wal w lustro, bo ci na głowę zleci;
- przestań wydawać z siebie te brzydkie odgłosy.

Do tego dochodziło również najzwyklejsze fizyczne wyczerpanie. Wszystkich zainteresowanych uspokajam – pies przeżył. Choć momentami niewiele brakowało.

Podsumowując, na Nieszczęściu można skorzystać. W niekoniecznie chwalebny sposób – ktoś może skorzystać na czyimś nieszczęściu, ale również w drugą stronę – własne nieszczęście może nam przynieść niedostrzeżone uprzednio korzyści. To, co opisałam, to oczywiście takie małe „nieszczęściątko", niesprzyjająca mi w danym momencie decyzja, rzecz jasna zupełnie nieporównywalna z dużymi tragediami, naprawdę przykrymi sytuacjami, czy ciężkimi chorobami. Ale może i w tych sytuacjach również możemy – choć odrobinę – skorzystać? Na przykład możemy zyskać czyjeś zainteresowanie, czyjąś pomoc, poznać dobrego człowieka, zyskać najlepszego przyjaciela? Także pamiętajcie – nieszczęścia to nie zawsze tylko rozpacz najgorsza. To czasami również korzyść, niewidoczna na pierwszy rzut oka. Korzyść, którą trzeba samodzielnie wygrzebać z odmętów beznadziejnej sytuacji. Poza tym rzecz bardzo ważna, wbrew pozorom im więcej wyzwań, im więcej trudnych sytuacji, tym lepiej. Wyzwania i radzenie sobie z nimi nas rozwijają! Szczęście, choć tak rozkoszne i przyjemne – nie da nam takich lekcji jak właśnie nieszczęście. To błędy i porażki są najlepszymi nauczycielami dla człowieka.

Pomyślmy sobie czasem, że pandemia, kwarantanny, ograniczony dostęp do różnego rodzaju form rozrywki, zamknięte placówki, to nie tylko nieszczęście i utrudnienia. Wykorzystajmy ten czas w taki sposób, w jaki jest to możliwe. Spędzajmy czas ze sobą (nawet sami ze sobą) w nowy, nieznany wcześniej sposób. Spędzajmy czas ze swoimi rodzinami i dziećmi. Rzeczywiście, może to nie jest najlepsze rozdanie, jakie mogło nam się trafić, ale hej! Grajcie tymi kartami, które macie! Najlepiej jak potraficie! Nie każdą partię można wygrać, ale można dać z siebie wszystko podczas gry. A nuż następne rozdanie będzie bardziej korzystne?

Źródła

Wiersz *FATUM* znajdziecie w: Cyprian Kamil Norwid, *Poezje*, Warszawa 2005.

Metafora grania tymi kartami, które się ma, pochodzi od Edyty Zając – https://edytazajac.pl (dostęp 5 maja 2021).

Grafika własna.

Edyta Sztylc
Gminne Centrum Kultury i Bibliotek w Dobrej

DOŚĆ

Tego dnia przyszła do pracy, klapnęła – dosłownie – na fotel przed laptopem i powiedziała DOŚĆ! Uderzyła pięścią w stół. Wydobyła z siebie krzyk rozpaczy i dopiero wtedy ją oświeciło. Poznała prawdę ludzi umęczonych pracą.

To był ten czas, kiedy wszystko było nie tak. Miała dość.

Dość czytania, książek i tych wszystkich mądrości zakreślonych kolorowym markerem. Nie pociągał jej ani kryminał, ani klasyka. Z odrazą patrzyła na romans. Drażniły ją nawet okładki, nie mówiąc o małym druku w tekście. Oj gdyby wtedy miała pod ręką wydawcę…

Zapomnijmy o tym.

Dość ludzi i czytelników piejących w zachwycie nad kolejną powieścią, w której Ania odnalazła miłość swego życia i tych oburzonych lekturą *Intruza* Marka Stelara. Ciągłych pytań i narzekań, dlaczego Herman tak mało pisze, a Burger niczego od lat nie wydał nowego?

Czyżby marzenia się spełniały? Niemożliwe.

Dość tych, co kręcił tylko jeden gatunek książek. Dla nich zawsze było ich za mało w bibliotece. Bo ile można mieć erotyków na półce, bajek o konikach i krwawych rzezi w temacie. Jej spojrzenie niemal zabijało.

Uwaga! Nowe zagrożenie w bibliotece.

Dość pracy zdalnej i zadań online. Nie taką umowę miała. Komu zresztą potrzebne są te wszystkie posty, filmy i fotografie. Książki trzeba czytać. Zapomniała tylko o pewnym stereotypie, który wciąż krążył między ludźmi. Musiała coś robić. Z samą kawą przecież nikt nie wysiedzi długo w bibliotece.

Tu miała rację. Kawa strasznie muli.

Dość pracy bez nowości, bez zapachu druku i szelestu kartek wolnych od odcisków palców. To było jak nałóg. Narkotyk. Teraz ważniejszy był jednak nowy ład, w którym na awans nie było szans.

Ale i na to miała swój sposób.

Dość spotkań autorskich, w których doświadczyła niemożliwego. Była wszędzie. Jedną osobą w wielu postaciach i co najdziwniejsze – dawała radę. Bycie w jednym czasie gospodarzem, prowadzącą, kawiarką, bibliotekarką, fotografką i dziennikarką okazało się nawet możliwe. Nie wspomnę o innych funkcjach.

To cud jakiś? I cicho sza. Nie mówcie nikomu, że tak się da.

Miała dość projektów, które dostały kasę. Więcej pracy w tym samym czasie – to nie było fair. Dość pytań co, gdzie i kiedy? Dość gruchających w kanale wentylacyjnym ptaszków i rozładowanej baterii w laptopie. Czarno-białych kserówek i skrzypiących drzwi. DOŚĆ PRACY!

Tyle tylko, że to wszystko to jedna wielka bajka. Bo czym byłaby bez tego prawdziwa bibliotekarka.

A „dość" już po chwili nabrało nowego znaczenia.

Anna Kotowska, Małgorzata Maciejewska, Przemysław Nowaczek
Książnica Pomorska

Małgorzata Zychowicz
Koszalińska Biblioteka Publiczna

KRONIKA
(lipiec – grudzień)

lipiec

Mimo wakacyjnego okresu w bibliotece w Polanowie wznowiono warsztaty komputerowe dla dorosłych. Tym razem zajęcia odbywały się w ramach ogólnokrajowego projektu *Latarnicy2020.pl*, finansowanego w ramach *Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020*.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała cztery spotkania dla najmłodszych z cyklu *Bajkowe Poranki*. Lekturami były utwory: Katarzyna Kozłowska *O kruku, który chciał zostać papugą*, Julia Volmert *Prezent dla ciebie*, Tomi Ungerer *Księżycolud*, Roksana Jędrzejewska-Wróbel *Gębolud*.

Ponadto w placówce tej odbywały się cotygodniowe czwartkowe spotkania Klubu Gier Planszowych O'Gry.

Lipiec – sierpień

W każdy czwartek przy Informacji Turystycznej w Międzynarodowym Domu Kultury w Międzyzdrojach miały miejsce zorganizowane między innymi przez Miejską Bibliotekę Publiczną *Czwartki artystyczne, czyli rodzinne warsztaty w plenerze*.

Czwartki artystyczne, czyli rodzinne warsztaty w plenerze organizowane między innymi przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Międzyzdrojach (07–08)

1 lipca

Wielokrotnie nagradzana, między innymi Nagrodą Historyczną „Polityki", publikacja *Komunista na peryferiach władzy. Historia Leonarda Borkowicza 1912–1989* była tematem spotkania z autorką, dr Katarzyną Rembacką, które w Książnicy Pomorskiej poprowadziła Cecylia Judek.

1 lipca – 26 sierpnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu zorganizowała dla dzieci cotygodniowe plenerowe wydarzenia pod hasłem *Kolorowe wakacje*, w ramach których odbywały się spektakle, warsztaty i kolorowe różnorodne zajęcia animacyjne. Goszczono: Teatr Gwitajcie, Agencję Artystyczną WILK ART, Teatr Promyk, Pomysłową Fabrykę, Klaunów Kulki, Klub gier planszowych O'Gry, Pawła Wakułę, Klub Kyokushin Karate Kołobrzeg BUNTAI, policjantów z Komendy Policji w Kołobrzegu.

2 lipca

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie rozpoczęły się wakacje. W trakcie ich trwania filia nr 3 dla dzieci organizowała zajęcia pod hasłem *Wakacyjne podróże*, filia nr 4 zaproponowała cykl zajęć czytelniczo-plastycznych dotyczących szeroko rozumianej profilaktyki zdrowotnej *Samo zdrowie*, filia nr 5 bawiła dzieci pod hasłem *Wakacje na Pomorzu*, filia nr 7 zaprosiła najmłodszych na zajęcia informatyczne, filia nr 54 ProMedia między innymi prowadziła warsztaty tworzenia kukiełek z przedmiotów codziennego użytku oraz organizowała przedstawienia teatrzyku kamishibai.

3 lipca

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Myśliborzu czynnie obchodziła Dzień Gotyku Ceglanego. Uczestnicy przygotowanych z tej okazji zajęć zdobywali wiedzę na temat architektury gotyckiej oraz malując, projektowali witraże.

5 – 30 lipca

W Filii nr 9 Koszalińskiej Biblioteki Publicznej oraz w siedzibie głównej instytucji, w ramach akcji *Bezpieczne wakacje 2021*, prowadzono zajęcia dla dzieci, które spędzały wakacje w mieście. W programie znalazły się takie atrakcje jak: nauka udzielania pierwszej pomocy, warsztaty dotyczące roli drzew w ekosystemie, warsztaty ogrodnicze, zajęcia literacko-teatralne *Róg obfitości*, zajęcia psychologiczne *Na tropie emocji – uczymy się rozpoznawać, nazywać i akceptować emocje*, spotkania z autorami książek dla dzieci – Barbarą Kosmowską i Pawłem Wakułą.

6 lipca

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie zorganizowała kryminalny spacer po mieście. Wraz z Markiem Łuczakiem zwiedzono zabytkowy gmach Komendy Wojewódzkiej Policji i ruszono na spacer śladami szczecińskich opowieści kryminalnych. Gościem specjalnym wydarzenia był pisarz Marek Stelar, a przewodniczką Małgorzata Duda.

7 lipca

Johann von Kitscher, autor pierwszego pomorskiego utworu dramatycznego, był bohaterem zainicjowanego cyklu wystawowego *Pomorzanki i Pomorzanie*, realizowanego przez Dział Regionalny Książnicy Pomorskiej.

8 lipca

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała czwarty odcinek cyklu *Kołobrzeskie historie*. Wystąpiła w nim Monika Buśko-Kuś, projektantka wnętrz, która od 1 kwietnia 2021 roku jest ogrodnikiem miejskim.

Na Tarasie pod Bookiem Koszalińskiej Biblioteki Publicznej regionalny poeta, prozaik i marynista Bogusław Janiczak promował cykl swoich powieści grozy *Głosy Wiatru*.

9 lipca

W Książnicy Pomorskiej Anna Nosalska poprowadziła spotkanie autorskie z Bartoszem Kurkiem, którego tematem była jego powieść kryminalna *Brud*.

W Dziale Tradycji Muzeum Ziemi Pyrzyckiej otwarto wystawę zorganizowaną przez bibliotekę publiczną *Prawdziwych Cyganów już nie ma?*.

Zajęcia w ramach akcji *Bezpieczne wakacje 2021* w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (5–30.07)
Fot. K. Ogulewicz

Zajęcia w ramach akcji *Bezpieczne wakacje 2021* w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (5–30.07)
Fot. K. Ogulewicz

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała czwarty odcinek w ramach tzw. *BibliotecznegoOffu*. Jest to cykl krótkich filmików, mający na celu spopularyzowanie filozofii. Bohaterem tej odsłony był Karol Marks.

13 lipca

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie Agata Rokicka poprowadziła spotkanie z Piotrem Oleksym, autorem książki *Wyspy odzyskane. Wolin i nieznany archipelag*.

13 lipca – 24 sierpnia

W Miejskiej Bibliotece w Człopie odbywały się cykliczne spotkania *Czytanie pod chmurką* przeznaczone dla dzieci.

15 lipca

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie Krzysztof Lichtblau poprowadził spotkanie z Sylwią Winnik poświęcone jej najnowszym książkom – *Dzieci z Pawiaka* i *Moc truchleje*.

16 lipca

Gościem Książnicy Pomorskiej był ks. prałat Aleksander Ziejewski, który zaprezentował publikację *Z Ziemi Sandomierskiej nad Odrę i Bałtyk. Księga pamiątkowa na 70-lecie ks. Aleksandra Ziejewskiego*.

17 lipca

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu Piotr Grobliński poprowadził spotkanie autorskie ze szczecińskim pisarzem Dariuszem Patkowskim o jego najnowszym tomiku *Noktruny*.

18 lipca

W Kołobrzegu odbył się *Festiwal Życzliwej Uważności* zorganizowany przez pełnomocnik prezy-

Czytanie pod chmurką w Miejskiej Bibliotece w Człopie (13.07–24.08)

denta ds. równego traktowania Małgorzatę Maj oraz Miejską Bibliotekę Publiczną. Rozmawiano między innymi z Wojciechem Czaplewskim o uwadze na słowa i przesłanianiu palcem słońca, Izabelą Woźniak-Nasiadką o jedzeniu i sercach z keczupu, Izabelą Zielińską o sile wobec przemocy i mocy wsparcia, Emilią Świątek o dobrym myśleniu i złym komendancie. Warsztaty z malowania intuicyjnego przeprowadziła Marzena Lubszczyk, a z pracy z emocjami Grażyna Myczkowska.

19 lipca – 6 sierpnia

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach zorganizowano *Kolorowe Lato*, w programie którego znalazły się takie atrakcje jak: zabawy integracyjne i sportowe w plenerze, gry stolikowe i planszowe, zajęcia czytelnicze i plastyczne, odwiedziny Teatru Edukacji i Profilaktyki Maska z Krakowa ze spektaklem *Prastara książnica – skarb i tajemnica... bo mądrość tkwi nie tylko w WiFi*, wycieczka do Doliny Fantazji, noc gier i zabaw w Dargini.

23 lipca

Na placu przed budynkiem głównym Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbył się wernisaż wystawy *TU rodziła się opozycja* przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej z okazji 45 rocznicy strajków robotniczych mających miejsce w 1976 roku. Ekspozycję można było oglądać do połowy sierpnia.

23 lipca – 20 sierpnia

Książnica Pomorska prezentowała wystawę *Listy z prowincji. Akwarele* prof. Andrzeja Tomczaka – cenionego malarza, grafika, scenografa, autora ekslibrisów i tekstów poetyckich, współzałożyciela Akademii Sztuki w Szczecinie. Artysta pokazał prace będące specyficznym połączeniem tekstu i ilustracji, które tworzy od ponad 30 lat.

26 lipca

W Książnicy Pomorskiej rozpoczął działalność DigitalKids – plac zabaw w przestrzeniach cyfrowych. Projekt Instytutu Goethego w Warszawie polega na tworzeniu w wybranych polskich bibliotekach mobilnych sal zabaw z grami i zabawkami interaktywnymi. W ramach realizacji przedsięwzięcia instytucja została wyposażona w sprzęt z odpowiednimi aplikacjami, ciekawą ofertę gamingową i oprogramowanie na konsole i urządzenia przenośne. W ofercie znalazły się również cyfrowe zabawki sensoryczne, na przykład roboty Ozobot Bit. Sala zabaw dla dzieci i rodziców w wydzielonej części czytelni czasopism była otwarta od poniedziałku do piątku do 27 sierpnia.

27 lipca

Na Tarasie pod Bookiem Koszalińskiej Biblioteki Publicznej promowano kolejny tomik poezji Krystyny Pileckiej *Uskrzydlić marzenia*. Autorka jest członkinią Krajowego Bractwa Literackiego w Koszalinie.

30 lipca

Biblioteka w Reczu wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu przeprowadziły grę terenową Śladami zabytków Recza.

Krystyna Pilecka na Tarsie pod Bookiem Koszalińskiej Biblioteki Publicznej (27.07)

Fot. K. Ogulewicz

Sonia Bohosiewicz w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (31.07)

31 lipca

Z zaproszenia goleniowskiej biblioteki skorzystała Sonia Bohosiewicz. W Rampie Kultura i Twierdzy Design wystąpiła w spektaklu *Chodź ze mną do łóżka*, który na podstawie tekstu Andrzeja M. Żaka wyreżyserował Adam Sajnuk.

Na Bulwarze nad Parsętą Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kołobrzegu, podczas koncertu *Jazz na ulicach* zorganizowanego przez Regionalne Centrum Kultury w ramach PRO JAZZ FESTIWAL, wystąpiło trio Maciej Sikała, Jakub Olejnik oraz Mateusz Maniak.

Sierpień

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie zaprosiła dzieci na zajęcia przygotowane w kolejnym wakacyjnym miesiącu. Filia nr 7 zorganizowała *Tydzień z Harrym Potterem* i *Tydzień plastyczny*, w filii nr 12 pojawił się kosmiczny gość, a ponadto można było robić cuda z kartonu lub wziąć udział w zajęciach z kodowania, filia nr 48 zorganizowała zajęcia w ramach Klubu Małego Podróżnika, filia nr 54 ProMedia prowadziła warsztaty tworzenia origami oraz zaprosiła najmłodszych do świata filmu.

2 – 26 sierpnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu, po raz drugi w tym roku, zorganizowała pod hasłem *Rozsiewaj dobroć* zbiórkę publiczną na rzecz Schroniska dla Zwierząt REKS. Akcję przygotowano z okazji Międzynarodowego Dnia Psa.

3 sierpnia

Książnica Pomorska transmitowała na Facebooku spotkanie autorskie z Ewą Nabiałczyk na temat jej poetyckiej książki *Powstanie Warszawskie*.

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie Tomasz Wieczorek poprowadził spotkanie autorskie z Katarzyną Nakielską-Pawluk, autorką książki *Wakacje z Gryfami*.

Jakub Żulczyk w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie (5.08)

4 sierpnia

Na Tarasie pod „Bookiem" Koszalińskiej Biblioteki Publicznej Tomasz Wilk promował swoją książkę *Cavernous angioma. Rehabilitacja, operacja i powrót do zdrowia*.

4, 11 sierpnia

Zbigniew Długosz, piłkarz grający w Śląsku Wrocław i Pogoni Szczecin, a następnie trener, prezentował w Książnicy Pomorskiej swoją książkę *27 kroków*, zawierającą ciekawostki i anegdoty z życia autora i historii klubów.

5 sierpnia

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie, w ramach działalności Dyskusyjnego Klubu Książki, odbyło się spotkanie autorskie z Jakubem Żulczykiem.

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie zorganizowała drugi spacer kryminalny po Szczecinie.

9 sierpnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała piąty odcinek w ramach *Bibliotecznego Offu*. Jego bohaterem był australijski eko-filozof Peter Singer.

10 sierpnia

W Filii nr 54 ProMedia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie miał miejsce wernisaż wystawy pasteli Laury Żabkiewicz, uczennicy Liceum Plastycznego w Szczecinie. Ekspozycję zatytułowano *Opuszczone domy*.

11 sierpnia

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie Krzysztof Lichtblau poprowadził spotkanie z Dianą Brzezińską i Andrzejem Gawlińskim, autorami popularnonaukowej książki kryminalistycznej *Zbrodnia bez ciał*.

Miejsko-Gminną Bibliotekę Publiczną w Bobolicach odwiedził Wieruszowski Koziołek Klemens, który od 1 marca tego roku gości w książnicach w całym kraju.

16 sierpnia

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie z czytelnikami spotkała się Danuta Rogalska, autorka książki *Oni i ja*.

Spacer kryminalny po mieście zorganizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Szczecinie (5.08)

17 – 20 sierpnia

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Szczecinie trwał Tydzień Inicjatyw Senioralnych, organizowany przez Centrum Seniora we współpracy z Wydziałem Spraw Społecznych Urzędu Miasta Szczecin. Do realizacji przedsięwzięcia przyłączyły się między innymi takie podmioty jak Kluby Seniora, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Filharmonia Szczecińska czy Centrum Inicjatyw Rodzinnych. Biblioteka zorganizowała następujące wydarzenia: *Arteterapia z wykorzystaniem techniki decoupage* (filia nr 7), *Kawiarenka literacka – spotkanie z literaturą* (filii nr 48), *Pierwsza pomoc* (filia nr 54), *Podstawy obsługi smartfona* (filia nr 38), prelekcja na temat zachowań prozdrowotnych i form profilaktyki stosowanych w Azji – masażu japońskiego shiatsu, jogi i tai-chi (filia nr 54).

18 sierpnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach zorganizowała w formie spaceru promocję przewodnika *Wesołe wędrówki, czyli szlakiem przez Międzyzdroje i okolice*.

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie Marek Stelar poprowadził spotkanie z Anną Rozenberg, autorką kryminału *Maski pośmiertne*.

21 sierpnia

Do Galerii Jednego Wiersza, znajdującej się przy wejściu do Książnicy Pomorskiej, trafił wiersz *TRYPTYK PAT\RIO...* Leszka Dembka – poety, animatora kultury i autora szkiców o poezji, pełniącego aktualnie funkcję prezesa szczecińskiego oddziału Związku Literatów Polskich.

W Międzyzdrojach rozpoczęła się druga edycja gry miejskiej *Czytelnik na tropie książki* zorganizowana przez gminę Międzyzdroje, Miejską Bibliotekę Publiczną oraz X Szczep Gniazdo Związku Harcerstwa Polskiego.

27 sierpnia

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie Jacek Fedorowicz opowiadał o swoich dwóch ostatnich książkach – *Chamo Sapiens* oraz *Mistrz Offu*.

Danuta Rogalska (w środku) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie (16.08)

Promocja przewodnika *Wesołe wędrówki, czyli szlakiem przez Międzyzdroje i okolice* w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach (18.08)

Uczestnicy gry miejskiej współorganizowanej przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Międzyzdrojach (21.08)

28 sierpnia

W ramach projektu *Poezja miasta* w Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbył się koncert zespołu Pan Górski i SPółka.

31 sierpnia

Grupa nieformalna z Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobolicach podpisała umowę na realizację projektu *Biblioteka w plenerze*.

1 września

Rozpoczęła się dwumiesięczna prezentacja pracy Sławomira „Nowika" Nowickiego *DZISIAJ jest uczniem WCZORAJ* (akryl, sierpień 2021) w Galerii Jednego Obrazu Książnicy Pomorskiej.

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie, w dniu premiery książki *Głębia*, odbyło się spotkanie z jej autorem Markiem Stelarem.

1 – 22 września

W goleniowskiej bibliotece prezentowano wystawę zdjęć *Uliczkami Goleniowa* zorganizowaną przez nieformalną grupę z Facebooka o tej samej nazwie.

1 – 31 września

W Sali pod Piramidą, w Książnicy Pomorskiej prezentowano wystawę plakatów *LexICON A–Z* autorstwa prof. dr. hab. Lexa Drewinskiego.

2 września

W ramach szczecińskiego bloku *Rzeźnik z Niebuszewa* w projekcie *Kryminał czai się wszędzie* Filia nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie zorganizowała projekcję filmu *Wilsona 7* oraz spotkanie z jego reżyserem Jakubem Mateuszem Boruniem.

4 września

W Alei Gwiazd w Międzyzdrojach odbyło się *Narodowe Czytanie* dramatu *Moralność Pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej.

Książnica Pomorska włączyła się do 10 edycji akcji *Narodowe Czytanie*, zapraszając wszystkich chętnych do udziału w lekturze *Moralności pani Dulskiej*. Nagrane przez uczestników przedsię-

Jacek Fedorowicz w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie (27.08)

Koncert zespołu Pan Górski i SPółka w Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie (28.08)

Narodowe Czytanie z Miejską Biblioteką Publiczną w Międzyzdrojach (4.09)

wzięcia autorskie interpretacje utworu, po montażu, opublikowano na Facebooku.

W Filii nr 54 ProMedia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie *Narodowe Czytanie* rozpoczęto inscenizacją fragmentów *Moralności pani Dulskiej* w wykonaniu aktorek Teatru Współczesnego w Szczecinie, czytelników i przyjaciół biblioteki. Następnie odbyło się spotkanie z Anną Januszewską, odtwórczynią roli Dulskiej w słynnej inscenizacji z 2000 roku.

W Pyrzycach natomiast *Narodowe Czytanie* miało miejsce na placu Ratuszowym. Przygotowała je Pyrzycka Biblioteka Publiczna wraz z Sekcją Literatury, Historii i Sztuki Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Pyrzycach.

Narodowe Czytanie odbyło się także w Trzcińsku-Zdroju, gdzie w sztuce *Moralność pani Dulskiej* wystąpili czytelnicy i pracownicy Biblioteki i Centrum Kultury. Scenerią był „salonik pani Dulskiej" przygotowany przez pracowników instytucji. W przerwach między aktami zaprezentowała się Renata Deka, grając na flecie poprzecznym.

W Stargardzie *Narodowe Czytanie* zorganizowano na Różance w Parku Jagiellońskim. Oprawę muzyczną przygotowała na tę okazję Szkoła Muzyczna Casio. Fragmenty dramatu *Moralność pani Dulskiej* czytano na zaimprowizowanej scenie w stylowych strojach z epoki.

W Nowogardzie tegoroczne *Narodowe Czytanie* zbiegło się z 75-leciem Miejskiej Biblioteki Publicznej. Głośna lekturę utworu Gabrieli Zapolskiej rozpoczął Stanisław Heropolitański. Wydarzenie uświetnili grą na gitarze i akordeonie Maja Turek oraz Oleksander Matiashuk. Na publiczność czekały również atrakcje przygotowane przez pracowników biblioteki: gra interaktywna *Zagraj z Żeromskim*, wystawa fotograficzna *75 lat Waszej Biblioteki*, ekspozycja *Technika na przestrzeni wieków*.

7 września

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie z Adamem ŁONĄ Zielińskim rozmawiano o jego fascynacjach poetyckich, tworzeniu tekstów i źródłach inspiracji.

Narodowe Czytanie z Pyrzycką Biblioteką Publiczną (4.09)

Narodowe Czytanie z Książnicą Stargardzką (4.09)

Goleniowskie bibliotekarki z wizytą w Akademii Malucha (7.09)

W Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Polanowie, z okazji *Narodowego Czytania*, fragmenty sztuki *Moralność pani Dulskiej* zaprezentował Teatr przy Stoliku VERBUM.

W ramach kampanii *Cała Polska czyta dzieciom* bibliotekarki z Goleniowa przebrane za Królewnę Śnieżkę, Annę z Krainy Lodu oraz Piratkę odwiedziły Akademię Malucha i zachęcały małych czytelników do wizyty w bibliotece.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie, w ramach 18 Europejskiego Festiwalu Filmowego *Integracja Ty i Ja* wyświetlono siedem filmów o tematyce związanej z osobami niepełnosprawnymi.

7 – 8 września

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach, jej filii w Dargini, świetlicy wiejskiej w Dargini oraz Środowiskowym Domu Społecznym Odnowa trwał 18 Mały Europejski Festiwal Filmowy *Integracja Ty i Ja*.

7–10 września

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej trwał 18 Europejski Festiwal Filmowy *Integracja Ty i Ja*. O statuetki Motyla 2021 rywalizowały 33 filmy fabularne, dokumentalne i amatorskie, o problemach osób z niepełnosprawnościami.

Festiwal *Integracja Ty i Ja* w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie (7.09)

8 września

Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach wraz z Międzynarodowym Domem Kultury zorganizowała spotkanie z Andrzejem Ryfczyńskim, autorem wystawy fotografii *Kobiety z PRL-u. Piękno i praca*, które odbyło się w Parku Zdrojowym im. Fryderyka Chopina.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu zorganizowała dla uczniów szkół podstawowych

Spotkanie z Andrzejem Ryfczyńskim współorganizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Międzyzdrojach (8.09)

spotkanie autorskie z Łukaszem Wierzbickim, pisarzem i podróżnikiem.

9 września

W Książnicy Pomorskiej promowano album prezentujący życie i twórczość jednego z najwybitniejszych artystów plastyków powojennego Szczecina – Tadeusza Eysymonta (1924–1991). O artyście opowiadali zaproszeni goście: redaktorka tomu, historyk sztuki Maria Łopuch, wydawca Andrzej Łazowski i artysta Jarosław Eysymont, który podzielił się osobistymi wspomnieniami o ojcu. Fragmenty publikacji czytał Stanisław Heropolitański.

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbył się panel dyskusyjny z udziałem dwóch wybitnych znawców twórczości Tadeusza Różewicza – prof. Andrzeja Skrendo i prof. Piotra Śliwińskiego. Była to kolejna odsłona projektu *Poezja miasta* dofinansowanego ze środków ministra kultury, dziedzictwa narodowego i sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała szósty odcinek w ramach *BibliotecznegoOffu*. Jego bohaterem był sir Francis Bacon.

10 września

W Filii nr 54 ProMedia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie miał miejsce wernisaż wystawy malarza i żeglarza Pawła Przybyłowskiego. Ekspozycję zatytułowano *Impresje zachodniopomorskie*.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu, w ramach Światowego Dnia Zapobiegania Samobójstwom, zorganizowała na Zoomie oraz wyemitowała na Facebooku rozmowę z pełnomocnikiem prezydenta miasta do spraw równego traktowania Małgorzatą Maj, pedagogiem szkolnym Aliną Hajdamowicz, psychologiem Jackiem Pawłowskim oraz pracownikiem biblioteki Olą Stemplewską.

13 września

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie Anna Zarzycka poprowadziła spo-

Dzieci z pakietami plastycznymi rozdawanymi przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Międzyzdrojach (13–17.09)

Hanka Grupińska w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (14.09) Fot. B. Wysmyk

Inauguracja Digital Kids w Książnicy Pomorskiej (15.09) Fot. M. Maciejewska

tkanie z Małgorzatą Witko, autorką książki *Wyrka. Utracony wołyński raj*.

13 – 17 września

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach dzieci wraz z opiekunami mogły odebrać pakiety plastyczne w ramach *Kreatywnych warsztatów w Twoim domu*, które sfinansowano z *Programu Społecznik 2019–2021*.

14 września

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie panelowe zatytułowane *Rzeźnik z Niebuszewa. Prawda i fikcja*. Gośćmi byli autorzy, którzy w swojej twórczości inspirowali się postacią słynnego szczecińskiego zbrodniarza – Jarosław Błahy, Jarosław Molenda i Tomasz Panek.

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej pisarka, dziennikarka, reportażystka Hanka Grupińska promowała swoją najnowszą książkę *Dalekowysoko. Tybetańczycy bez ziemi*.

W Filii w Dargini Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobolicach zainicjowano poranki-czytanki przeznaczone dla przedszkolaków.

14 – 17 września

W Filii nr 6 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie zorganizowano kiermasz książek za złotówkę.

15 września

W Książnicy Pomorskiej oficjalnie zainaugurowano kolejną edycję Digital Kids – cyfrowy plac zabaw dla dzieci. W okresie wakacyjnym cieszył się on ogromnym zainteresowaniem, dlatego postanowiono wznowić jego działalność w specjalnie przystosowanym pomieszczeniu. Można z niego korzystać w środy godzinach popołudniowych. Grupom zorganizowanym oferowane są warsztaty kodowania oraz programowania z wykorzystaniem robotów Photon oraz mikrokontrolerów Calliope.

W Filii nr 38 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie rozpoczął się kurs podstaw obsługi

Spotkanie z Andrzejem Stasiukiem w Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie (Festiwal OKOlice Literatury, 15–25.09)

Warsztaty *Czytanie rzeczy* w Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie (Festiwal OKOlice Literatury, 15–25.09)

smartfona dla seniorów. Kolejne szkolenia odbyły się 22 i 29 września.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Lipianach uroczyście obchodziła zakończenie remontu swojej siedziby. Wydarzenie było też okazją do podziękowania za wieloletni wkład w pracę na rzecz biblioteki dla byłej dyrektorki Marioli Dębeckiej. W części artystycznej wystąpił Wojtek Wereśniak, absolwent lipiańskiej szkoły, obecnie student trzeciego roku Akademii Teatralnej w Warszawie, oraz zaprezentował się zespół młodzieżowy Demolka.

15 – 25 września

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie zorganizowała trzecią edycję Festiwalu OKOlice Literatury. Zgromadził on 21 wybitnych osobowości uczestniczących w dyskusjach panelowych, spotkaniach autorskich, warsztatach dla dzieci i młodzieży, wystawach. Wydarzenia podzielono na sześć bloków tematycznych związanych z różnym spojrzeniem na rzeczy i ich relacje z ludźmi. Odbywały się one w filii nr 7, a wystawa towarzysząca w filii nr 54 ProMedia. Program objął takie atrakcje jak: spotkanie z gościem specjalnym Andrzejem Stasiukiem, *Czytanie rzeczy* – warsztaty dla młodzieży i dorosłych poświęcone fotografii prowadzone przez Weronikę Fibich, *Rzeczy niczyje* – panel dyskusyjny, w którym wzięli udział Paweł Piotr Reszka i Mirosław Tryczyk, *Pamięć rzeczy* – panel dyskusyjny, w którym uczestniczyły prof. Ewa Domańska i Monika Stobiecka, Ładne rzeczy – warsztaty dla dzieci wokół książki *Wszystko widzę jako sztukę* prowadzone przez Ewę Solarz, panel o designie książki, w którym wzięli udział prof. Lex Drewiński i Przemek Dębowski, panel dyskusyjny o designie rzeczy, w którym wzięły udział Małgorzata Czyńska i Ewa Solarz, *Nadmiar rzeczy* – warsztaty *Slow fashion* dla nastolatków prowadzone przez Marię Stafyniak, panel dyskusyjny dla dorosłych dotyczący nadmiaru śmieci z udziałem Stanisława Łubieńskiego i Urszuli Zajączkowskiej, panel poświęcony nadmiarowi i marnowaniu jedzenia z Katarzyną Wągrowską, *Rzeczy osobiste* – panel dyskusyjny o smart obiektach z udziałem Agaty Pankiewicz i Marcina Przybyłki (wydarzeniem towarzyszącym była wystawa), panel dyskusyjny o rzeczach w powojennej Polsce z udziałem Agaty Zborowskiej i Marcina Wichy, spotkanie autorskie z Wojciechem Nowickim wokół książki *Dno oka. Eseje o fotografii*, spotkanie z udziałem Olgi Drendy i prof. Rocha Sulimy.

16 września

Odbył się pierwszy z cyklu sześciu wykładów online pod nazwą *Nieznane, ciekawe, cenne – stargardiana!*. Dr hab. Agnieszka Borysowska z Książnicy Pomorskiej wygłosiła prelekcję *Pociechę bowiem swoją mamy w księgach świętych... (1 Mch 12,9). Biblia Wulgata – pergaminowy kodeks rękopiśmienny z kościoła Mariackiego w Stargardzie*. Współorganizatorem cyklu jest Zarząd Oddziału Szczecińskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach zaprosiła mieszkańców miasta i turystów na *Plenerową biesiadę z humorem*, która ze względu na warunki atmosferyczne odbyła się w sali teatralnej Międzynarodowego Domu Kultury. Przewodnim tematem wieczoru były gwary występujące w Polsce, te znane i już zapomniane. Wydarzenie uświetnił występ zespołu śpiewaczego Bryza.

Szkolenie dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie zachodniopomorskim na temat dostępnej na polskim rynku wydawniczym literatury hiszpańskiej i włoskiej poprowadziła w Książnicy Pomorskiej księgarka i tłumaczka języka hiszpańskiego Kinga Kowalska.

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie, w ramach projektu *Kryminał czai się wszędzie*, zaprosiła na spacer po Niebuszewie, dzielnicy w której mieszkał tzw. Rzeźnik. Rozpoczął się on w filii nr 4 prezentacją literatury tematycznej. Następnie ruszono śladami zbrodniarza. Wydarzenie tłumaczono na język migowy.

17 września

W Książnicy Pomorskiej prezes Stowarzyszenia Katyń w Szczecinie Jolanta Turlińska-Kępys oraz dr Agnieszka Zaremba otworzyły wystawę *W 80. rocznicę zbrodni katyńskiej. Katyń w literaturze*. Znalazły się na niej między innymi wiersze i fragmenty pamiętników świadków wydarzeń i ich

Plenerowa biesiada z humorem współorganizowana przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Międzyzdrojach (16.09)

Otwarcie wystawy *W 80. rocznicę zbrodni katyńskiej. Katyń w literaturze* w Książnicy Pomorskiej (17.09)
Fot. D. Odrowąż

Marcin Świetlicki i Mariusz Czubaj (z saksofonem) w Książnicy Pomorskiej (20–23.09) Fot. M. Kulis

rodzin, pamiątkowe artefakty, a także urzędowy materiał o zbrodni.

W Galerii Region Koszalińskiej Biblioteki Publicznej miał miejsce wernisaż wystawy obrazów kilkunastu twórców z całej Polski, zatytułowanej *W REALU*. Eksponowano ją do 29 października.

Tego samego dnia w bibliotece wojewódzkiej miał miejsce wernisaż wystawy *W rzeczy samej*, na której swoje prace malarskie zaprezentowali członkowie Zachodniopomorskiego Stowarzyszenia Twórców Kultury.

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie zaprosiła szczecinian na kolejny wykład historyczny i dyskusję z cyklu *Pomerania incognita. Spotkania z pomorską przeszłością*. Temat *O cholera! Azjatycka Hydra w Szczecinie w 1866 i 1892 roku* przedstawił profesor w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Szczecińskiego Dariusz Kazimierz Chojecki.

18 września

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie, w ramach projektu *Poezja miasta*, zorganizowała spacer poetycki po Szczecinie z przewodnikiem Przemkiem Głową i poetą Marcinem Pierzchlińskim.

20 września

Książnica Pomorska, Instytut Słowacki w Warszawie oraz Międzynarodowy Dom Sztuki dla Dzieci BIBIANA, w ramach obchodów Miesiąca Kultury Słowackiej w Polsce, zaprosiły na wernisaż wystawy *27. Biennale Ilustracji Bratysława 2019*. BIB to międzynarodowy prestiżowy przegląd współczesnych ilustracji książek dla dzieci i młodzieży, organizowany od 1967 roku w latach nieparzystych.

20 – 23 września

W ramach działalności Dyskusyjnych Klubów Książki czytelnicy Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kamieniu Pomorskim, Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kołobrzegu, Książnicy Pomorskiej i Białogardzkiej Biblioteki Publicznej mieli okazję spotkać się z duetem autorów – Marcinem Świetlickim, poetą, prozaikiem, tekściarzem, wokalistą, członkiem grupy Świetliki, oraz Mariuszem Czubajem, pisarzem, autorem kilkunastu książek, antropologiem kultury i saksofonistą.

Spotkanie Konsorcjum Bibliotek Powiatu Sławieńskiego w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie (21.09)

20 – 24 września

W Książnicy Pomorskiej, w ramach Zachodniopomorskiego Festiwalu Nauki, Stanisław Heropolitański prowadził warsztaty dla młodzieży *Jak mówić do rzeczy i do ludzi?* oraz *Nagraj sobie audiobooka, czyli jak zostać lektorem*, natomiast dr hab. Agnieszka Borysowska wygłosiła prelekcje o historii Szczecina połączone z wycieczką po okolicach biblioteki.

21 września

W Książnicy Pomorskiej Józef Gawłowicz, kapitan żeglugi wielkiej, pisarz marynista, członek szczecińskiego koła Związku Literatów Polskich, opowiadał o swojej najnowszej książce *Policjantka z Singapuru*.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie odbyło się spotkanie Konsorcjum Bibliotek Powiatu Sławieńskiego. Rozmawiano o przyszłości korzystania przez czytelników z audiobooków, ebooków i synchrobooków. Gośćmi specjalnymi byli Andrzej Protasewicz – wicestarosta sławieński oraz Monika Kwaśniak – kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego Książnicy Pomorskiej.

22 – 23 września

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach zorganizowano akcję *Bookcrossing, czyli uwolnij książkę! Weź, przeczytaj i podaj dalej!*, w trakcie której promowano projekt *Biblioteka w plenerze*. Jego głównym celem jest wyrównanie szans seniorów w dostępie do kultury i literatury, a także poprawa jakości czytania. Przedsięwzięcie sfinansował Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków *Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich*.

23 września

Zachodniopomorskie Dni Dziedzictwa 2021, przebiegające pod hasłem *Skarbiec pamięci*, za-

Wojciech Przylipiak w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie (23.09)

inaugurowano w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie spotkaniem autorskim, które stało się sentymentalną podróżą w czasie. Przewodnikiem był Wojciech Przylipiak, autor książki *Czas wolny w PRL*, dziennikarz, kolekcjoner starych zabawek i elektroniki z minionych czasów.

24 września

Biblioteka Miejska w Człopie wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz działającym przy nim Klubem Seniora, w ramach projektu *Z pasją żyć i aktywnym być w Klubie Seniora*, po raz pierwszy zorganizowała *Narodowe Czytanie*.

Gościem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kołobrzegu był Grzegorz Kasdepke, jeden z najchętniej czytanych polskich autorów książek dla dzieci i młodzieży.

Tego samego dnia, w placówce tej, autorka Dorota Combrzyńska-Nogala opowiadała uczniom szkół podstawowych o stanie wojennym.

25 – 26 września

Klub Gier Planszowych O'Gry wraz z Miejską Biblioteką Publiczną w Kołobrzegu zorganizował weekend z grami bitewnymi. Grano w *Bolt Action*, *Reign in hell* i *1:48 Tactics*. Wydarzenie wsparła Sekcja Gier Wszelakich Bastion funkcjonująca przy Świebodzińskim Domu Kultury.

26 września – 2 października

Miejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie zorganizowała Tydzień Zakazanych Książek pod hasłem *Książki nas łączą. Cenzura nas dzieli*. Z tej okazji w filiach przygotowano wystawy tematyczne, ekspozycje książkowe i ciekawostki związane z tematem akcji.

27 września

Gościem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sławnie był Cezary Łazarewicz, autor, którego książka-reportaż Żeby nie było śladów. Sprawa Grzegorza Przemyka wzbudziła wśród czytelników wiele emocji.

Narodowe Czytanie z Biblioteką Miejską w Człopie (24.09)

Cezary Łazarewicz w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Sławnie (27.09)

28 września

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach z czytelnikami spotkał się Piotr Rozmus, autor powieści „z dreszczykiem: *Bestia*, *Przebudzenie*, *Kompleks Boga*, *Piętno mafii*.

29 września

W Książnicy Pomorskiej dr Anna Marchewka z Uniwersytetu Jagiellońskiego poprowadziła szkolenie *Koniec niewinności, czyli o zaangażowaniu we współczesnej literaturze* przeznaczone dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie zachodniopomorskim.

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie, w dniu premiery książki *Zabójcze aplikacje*, Anna Godzińska poprowadziła spotkanie z jej autorem Michałem R. Wiśniewskim.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie, w ramach działalności Dyskusyjnego Klubu Książki, historyk z Uniwersytetu Szczecińskiego prof. dr hab. Jan Maria Piskorski zaprezentował swoją najnowszą książkę *Pomeranika*.

W Bibliotece Głównej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego miało miejsce spotkanie jej dyrektorów połączone z prezentacją pracowni do digitalizacji. Omówiono problemy związane z funkcjonowaniem bibliotek w okresie pandemii.

30 września

W Książnicy Pomorskiej Jolanta Liskowacka rozmawiała z Maciejem Henem o jego najnowszej książce *Beatlesi w Polsce*.

Drugi wykład online w cyklu *Nieznane, ciekawe, cenne – stargardiana!*, poświęcony inkunabułom z dawnych bibliotek Stargardu przechowywanych w Książnicy Pomorskiej, wygłosiła Agata Michalska z biblioteki wojewódzkiej.

Piotr Rozmus w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach (28.09)

Prof. dr hab. Jan Maria Piskorski na spotkaniu Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie (pałac w Kulicach, 29.09)

Zajęcia w Bibliotece w Złocieńcu dla uczniów Zespołu Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych (30.09)

Kaligrafia Pierwsza Klasa w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (październik)

Marcin Meller w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (1.10)

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie, podczas spotkania pod hasłem *W Szczecinie zawsze napotkasz sztukę*, o mozaikach opowiadały Joanna Olszowska i Sabina Wacławczyk.

W Bibliotece w Złocieńcu przeprowadzono zajęcia przeznaczone dla uczniów z Zespołu Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych związane z programowaniem robotów edukacyjnych Photon.

październik

W Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie realizowano projekt *Kaligrafia Pierwsza Klasa*. Zaproszone pierwszaki mogły ćwiczyć prawidłowe kreślenie liter przy użyciu wielofunkcyjnego pisaka do monitorów interaktywnych.

1 października

W Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie z czytelnikami spotkał się Marcin Meller, dziennikarz, prezenter telewizyjny i autor książek: *Gaumardżos! Opowieści z Gruzji* (współautorka Anna Dziewit-Meller), *Między wariatami – opowieści terenowo-przygodowe*, *Sprzedawca arbuzów*, *Nietoperz i suszone cytryny*.

2 października

Książnica Pomorska, jej historia i zbiory były tematem spotkania połączonego z oprowadzaniem po bibliotece w ramach ogólnopolskiej akcji *Weekend seniora z kulturą*.

4 października

Na zaproszenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sławnie, w auli Zespołu Szkół, aktorzy Teatru Polskiego Radia Rzeszów – Adrianna Kieś oraz Przemysław Tejkowski – wystąpili w spektaklu *A ponad ziemią z kulami latały brylanty*. Scenariusz przedstawienia powstał na kanwie poezji i prozy Krzysztofa Kamila Baczyńskiego – patrona 2021 roku.

Z Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Goleniowie nadawano #codeweekowy webinar

Spektakl *A ponad ziemią z kulami* zorganizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Sławnie (4.10)

#codeweekowy webinar w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (4.10)

Kiermasz na rzecz Schroniska dla Zwierząt w Sosnowicach w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie (4.10)

Poznaj podstawy kodowania z Codey Rocky!. Poprowadzili go Jolanta Miękus i Sylwester Zasoński. Wydarzenie zorganizowano w ramach inicjatywy *Meet and Code*.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie zorganizowano rozpoczął się trwający do 5 grudnia kiermasz dobroczynny na rzecz Schroniska dla Zwierząt w Sosnowicach. Za symboliczne kilka złotych można było skosztować pysznych ciast, bułeczek, jabłek oraz pełnych witamin soków i dżemów. Nie zabrakło także ekokosmetyków oraz profesjonalnych porad.

4 – 9 października

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach dzieci wraz z rodzicami, dziadkami, opiekunami mogły po raz kolejny odebrać pakiety plastyczne w ramach *Kreatywnych warsztatów w Twoim domu*.

6 października

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej Danuta Rogalska opowiadała o swojej książce *Oni i ja. Najwybitniejsi w moim życiu*, która jest zbiorem opowieści z życia koszalinianki.

7 października

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu otwarto wystawę fotografii Andrzeja Wiśniewskiego *Cały ten jazz*. Wernisażowi towarzyszył minirecital standardów jazzowych *Swing, swing, swing* w wykonaniu autora zdjęć.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Bobolicach, na podstawie porozumienia podpisanego ze Stowarzyszeniem Larix, otrzymała ponad 130 cyfrowych książek mówionych. Uzgodniono, że zbiór ten będzie systematycznie uzupełniany w ramach działalności stowarzyszenia, a książki będą wypożyczane wraz z Czytakiem.

Dzieci z pakietami plastycznymi otrzymanymi od Miejskiej Biblioteki Publicznej w Międzyzdrojach (4–9.10)

Danuta Rogalska w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (6.10) Fot. K. Ogulewicz

Andrzej Wiśniewski w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu (7.10)

7 – 8 października

W Książnicy Pomorskiej zorganizowano czwartą ogólnopolską konferencję naukową *Zbiory specjalne w bibliotekach polskich – między ochroną a popularyzacją*. Głos zabrali prelegenci z ponad 20 bibliotek naukowych z całego kraju.

8 października

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbyła się doroczna konferencja dyrektorów bibliotek powiatowych oraz dużych bibliotek miejskich województwa zachodniopomorskiego zorganizowana przez Książnicę Pomorską. W programie wydarzenia poruszono zagadnienia dotyczące *Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025* i konsekwencji jego realizacji dla bibliotek. Ponadto zwrócono uwagę na pandemię COVID-19 i jej skutki dla działalności bibliotek. Na zakończenie wysłuchano propozycji wypożyczalni książek elektronicznych *Ebookpoint BIBLIO* Wydawnictwa Helion.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyły się dwa spotkania z autorką książek dla dzieci i młodzieży Katarzyną Wasilkowską.

9 października

Po raz kolejny Książnica Pomorska przygotowała moc atrakcji dla uczestników *Nocy Bibliotek*. Zwiedzający bibliotekę „od kuchni" poznali drogę książki od zakupu do półki bibliotecznej, dowiedzieli się, co bibliotekarz musi zrobić, by czytelnik mógł ją znaleźć wśród ponad miliona zgromadzonych książek. Dział Regionalny pokazał unikatowy zabytek techniki – ukrytą dotąd za regałami maszynę do złocenia. Można też było obejrzeć zabytkowe mapy Rzeczypospolitej, a także listy Stanisława Lema i Marii Dąbrowskiej. Miłośnicy literatury mieli okazję wybrać coś dla siebie do czytania za symboliczną złotówkę. Dla najmłodszych były warsztaty czerpania papieru, mobilny plac zabaw interaktywnych Digital Kids. Sporym zainteresowaniem cieszyła się *Nocna Rozgryfka* – niezależnie od wieku można było zagrać w planszówki, których bogaty zbiór zapewnił *Feniks Gry Planszowe – Gry Bez Prądu!*, oraz w GO z Porfirionem, Szczecińskim Klubem Go, a także w warcaby z klubem Admirał PCBEST Szczecin.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała piąty odcinek *BibliotecznegoOffu*, poświęcony Pitagorasowi.

Konferencja dyrektorów bibliotek publicznych województwa zachodniopomorskiego w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (8.10) Fot. M. Zychowicz

Katarzyna Wasilkowska (na środoku w głębi) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (8.10)

Warsztaty czerpania papieru w Książnicy Pomorskiej (9.10) Fot. D. Odrowąż

Nocna RozGryfka w Książnicy Pomorskiej (9.10) Fot. M. Maciejewska

10 października

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu miało miejsce spotkanie autorskie z Joanną Jax.

11 października

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu gościła Izabella Klebańska, autorka książek, scenariuszy radiowych i telewizyjnych dla dzieci i młodzieży, dobranocek, bajek i piosenek.

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach ilustratorka Agnieszka Jeżewska poprowadziła warsztaty plastyczne *Domek czarownicy Irenki*.

11 – 15 października

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach , w ramach akcji *Tydzień pisania listów*, w placówce umieszczono skrzynkę pocztową, do której można było wrzucać listy pisane do kolegów, nauczycieli. Korespondencja trafiała do adresatów dzięki wolontariuszkom.

12 października

W Książnicy Pomorskiej promowano książkę Iwony Gacparskiej *Irena Brodzińska. Gen legendy*. W spotkaniu uczestniczyły bohaterka książki, jej wnuczka Natalia Brodzińska, aktorka i solistka, oraz autorka opracowania.

13 października

Temat przeprowadzonego w Książnicy Pomorskiej szkolenia dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie zachodniopomorskim brzmiał *Jak przy użyciu popularnych platform – ClickMeeting, LiveWebinar, Zoom, Teams – zorganizować spotkanie DKK*.

Izabella Klebańska w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (11.10)

Irena Brodzińska (w środku) w Książnicy Pomorskiej (12.10) Fot. B. Tokarska

Austin Miller w Mediatece Koszalińskiej Biblioteki Publicznej (13.10) Fot. K. Ogulewicz

Grażyna Plebanek w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (14.10)

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej wystąpił Austin Miller. Artysta zaprezentował utwory z albumów *More Than One Way* i *Engine*.

14 października

Autorem trzeciego wykładu online z cyklu *Nieznane, ciekawe, cenne – stargardiana!* był dr Michał Gierke. Historyk i rękopiśmiennik z Książnicy Pomorskiej omówił kolekcję stargardzkich druków z XVI wieku, ufundowanych przez cechy rzemieślnicze miasta nad Iną.

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej, w ramach działalności Dyskusyjnych Klubów Książki, z czytelnikami spotkała się Grażyna Plebanek – pisarka, felietonistka, autorka bestsellerowych powieści, między innymi *Dziewczyn z Portofino*, *Pudełka ze szpilkami* czy *Nielegalnych związków*.

Rozstrzygnięcie konkursu *Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania* w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (15.10)
Fot. M. Zychowicz

15 października

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej rozstrzygnięto powiatowy konkurs *Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania 2021*. Na podstawie nadesłanych 52 filmów z głośnym czytaniem przygód Kubusia Puchatka Alana Aleksandra Milne'a jury wyłoniło dwie mistrzynie pięknego czytania i 6 wicemistrzów. Nagrania laureatów zamieszczono na YouTube.

W Książnicy Pomorskiej, w ramach aktywności Dyskusyjnych Klubów Książki, Inga Iwasiów rozmawiała z Grażyną Plebanek.

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej podsumowano XIX Ogólnopolskie Integracyjne Warsztaty Artystyczne, których głównym współorganizatorem było Koło w Koszalinie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu z czytelnikami spotkał się Michał Gołkowski, autor książek fantastycznych i powieści historycznych.

18 października

Cykl debat zatytułowany *Otwarta społeczność*, prowadzony przez Tomasza Dostatniego OP, zainaugurowało spotkanie *Uchodźcy – inna niż polska perspektywa*. Trzej byli polscy ambasadorowie – Michał Klinger, Andrzej Jaroszyński oraz Marek Prawda – rozmawiali na temat problemów uchodźców w krajach, w których pełnili służbę dyplomatyczną.

Tego samego dnia wykładu na temat zabytkowych rękopisów i starych druków w zbiorach Książnicy Pomorskiej wysłuchała grupa studentów z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Szczecińskiego.

20 października

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach Bronisław Malinowski opowiadał o swojej najnowszej książce *Od uprzedzeń i nienawiści do zagłady. Dwa wieki historii bobolickich Żydów*.

21 października

W Książnicy Pomorskiej miała miejsce międzynarodowa konferencja na temat Dantego z udziałem specjalistów z Włoch.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu odbyło się spotkanie autorskie z Jarosławem Sokołem – pisarzem, scenarzystą i tłumaczem.

Grażyna Plebanek w Książnicy Pomorskiej (15.10) Fot. M. Maciejewska

Debata *Uchodźcy – inna niż polska perspektywa* w Książnicy Pomorskiej (18.10) Fot. B. Tokarska

Jarosław Sokół (z prawej) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu (21.10)

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu zorganizowała dwa spotkania z Aleksandrą Florkowską, znaną na TikToku 18-latką, która od przeszło 3 lat zmaga się z anoreksją. Nastolatka postanowiła wykorzystać swoją aktywność w sieci, aby uświadamiać młode osoby, jak wielkie zagrożenie niosą ze sobą zaburzenia odżywiania.

22 października

W Książnicy Pomorskiej, dla studentów muzealnictwa na Uniwersytecie Szczecińskim, przygotowano wykład na temat kultury książki w dawnym Szczecinie, połączony z prezentacją wyboru starych druków dokumentujących historię regionu.

Tego samego dnia w instytucji tej odbył się wernisaż wystawy Weroniki Łyczywek *Fotografia z podróży*. Połączony był z prezentacją książki Włodzimierza Łyczywka *Podróże od A do Z*. Ekspozycje można było podziwiać do 20 listopada.

Jeszcze wieczorem w tym dniu, w bibliotece wojewódzkiej, pochodzący z Drezna ale od ponad 30 lat mieszkający w Polsce, fotografik i pisarz Timm Stütz opowiedział o swoim stryju Adalbercie Stützu (1878–1957) – pisarzu, podróżniku, poliglocie, a także redaktorze tekstów Karola Maya, któremu poświęcił książki *Der Winnetou kannte* i *Die Kinder Manitus*.

Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach, wspólnie z Międzynarodowym Domem Kultury i gminą Międzyzdroje, zorganizowała *Wieczór z kulturą*, którego gościem specjalnym była Magdalena Kuszewska, dziennikarka oraz autorka książek *Dobre nawyki. Zakochaj się w życiu na nowo*, *Poradnik skutecznego działania* i *Europa na zakupach*.

W auli Zespołu Szkół nr 1 w Stargardzie odbył się 11 Powiatowy Konkurs Ortograficzny o tytuł mistrza ortografii szkół ponadpodstawowych. Jego głównym organizatorem była tradycyjnie Książnica Stargardzka, a autorką dyktanda dr Bożena Stramek.

25 października

W Książnicy Pomorskiej Mirosław Wacewicz i prof. dr hab. Dariusz Wybranowski promowa-

Aleksandra Florkowska (z lewej) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (21.10)

Wieczór z kulturą współorganizowany przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Międzyzdrojach (22.10)

Magdalena Kuszewska (w środku) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Międzyzdrojach (22.10)

li swoją książkę *Domena Kołbacka, czyli o czym szeptano w refektarzu*, wydaną w ramach serii *Legendy Pomorza Zachodniego* (część piąta). Publikację zilustrował Marcin Przydatek, również obecny na spotkaniu.

26 października

W Książnicy Pomorskiej Rafał Jesswein, dziennikarz i publicysta, zaprezentował swoją książkę *Enklawa*. Spotkanie poprowadził historyk prof. Kazimierz Kozłowski.

Tego samego dnia w bibliotece wojewódzkiej Agnieszka Borysowska wygłosiła wykład *Kultura książki w dawnym Szczecinie (XVI–XVIII w.)* Słuchaczami byli studenci Uniwersytetu Szczecińskiego. Wydarzenie wzbogaciły prezentacja starych druków dokumentujących historię regionu oraz multimedialny pokaz *Skarby Książnicy Pomorskiej*.

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej mali czytelnicy spotkali się z Joanną Jagiełło – autorką poezji oraz książek dla dzieci i młodzieży, takich jak między innymi *Kawa z kardamonem*, *Czekolada z chili* czy *Pamiętnik Czachy*.

27 października

W Filii w Dargini Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobolicach miało miejsce spotkanie autorskie z Joanną Jagiełło.

28 października

Dr hab. Marcin Majewski, profesor Uniwersytetu Szczecińskiego, dyrektor Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie, w czwartym wykładzie online z cyklu *Nieznane, ciekawe, cenne – stargardiana!*, opowiadał o introligatorach ze Stargardu i innych miast zachodniopomorskich, autorach kunsztownych opraw zabytkowych ksiąg znajdujących się w zbiorach Książnicy Pomorskiej.

W bibliotece wojewódzkiej studenci Uniwersytetu Szczecińskiego mogli wysłuchać prelekcji *Książnica Pomorska jako instytucja kultury propagująca czytelnictwo i wspierająca lokalne środowisko kulturalne i naukowe*.

Tego samego dnia, w instytucji tej, *O problemach współczesnego protestantyzmu* z Tomaszem Dostatnim OP rozmawiał dyrektor Morskiego Centrum Nauki Witold Jabłoński.

Joanna Jagiełło w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (26.10) Fot. K. Ogulewicz

Joanna Jagiełło (w głębi) w Filii w Dargini Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobolicach (27.10)

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej z czytelnikami spotkała się Izabela Rutkowska – podróżniczka i autorka książki dla dzieci *Niezwykłe podróże Natalki*.

W Filii nr 7 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie odbyło się spotkanie dyrektorów bibliotek tworzących Zachodniopomorskie Porozumienie Bibliotek. Dyrektor Krzysztof Marcinowski oprowadził uczestników spotkania po nowej wyremontowanej placówce potocznie zwanej *Kalkutą*.

29 października

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej promowano książkę *Nieznane twarze Koszalina. Miejsca, których już nie ma* Doroty Cywińskiej, Zbigniewa Wojtkiewicza i Krzysztofa Urbanowicza.

30 – 31 października

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyły się VI Mistrzostwa Kołobrzegu w grze w scrabble.

Promocja książki *Nieznane twarze Koszalina. Miejsca, których już nie ma* w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (29.10) Fot. M. Zychowicz

2 – 30 listopada

W Książnicy Pomorskiej prezentowano wystawę plakatów *Isfahan – miasto polskich dzieci* upamiętniającą przyjęcie pod opiekę podczas drugiej wojny światowej przez Iran 18 tys. dzieci, które przywędrowały ze Związku Radzieckiego z Armią Andersa.

3 – 5 listopada

W ramach aktywności Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie zachodniopomorskim odbyły się spotkania autorskie z Wojciechem Chmielarzem. Autor gościł w bibliotekach w Sławnie, Sianowie, Gryfinie, Szczecinie, Dębnie i Choszcznie.

4 listopada

W Książnicy Pomorskiej prezentowano publikację *Prace pomorskie. Cz. I. Etnograficzna* stanowiącą zbiór uzupełnionych i rozszerzonych artykułów Renaty Teresy Korek, które ukazały się w latach 2004–2012. Autorka jest dyrektorką Trzebiatowskiego Ośrodka Kultury, pedagogiem, działaczką społeczną, malarką, poetką, menedżerką kultury, badaczką historii i tradycji regionalnej; należy do Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

Szkoła Podstawowa w Dargini włączyła się w akcję *Przerwa na czytanie*. Między lekcjami oddawano się lekturze na korytarzu placówki i w bibliotece.

5 listopada

Filia dla Dzieci i Młodzieży Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinku świętowała wspólnie z czytelnikami Dzień Postaci z Bajek. Program objął: wernisaż wystawy prac nadesłanych na konkurs plastyczny *Mój bajkowy bohater*, wręczenie nagród laureatom, seans bajkowy.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu z czytelnikami spotkała się Dorota Milli, kołobrzeżanka, autorka powieści obyczajowych.

Dzień Postaci z Bajek w Filii dla Dzieci i Młodzieży Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinku (5.11)

Dorota Milli (pierwsza z lewej) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (5.11)

Violetta Ozminkowski-Daukszewicz i Krzysztof Daukszewicz w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu (8.11) Fot. A. Wróblewska

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach obchodzono Dzień Postaci z Bajek. Po korytarzu szkolnym oraz między regałami z książkami przewijał się korowód bohaterów z książek, a w zakątku bajek można było posłuchać jak czytają dorośli i dzieci.

6 listopada

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu miała miejsce pierwsza edycja rozgrywek ligowych *Unmatched* wydawnictwa Ogry Games.

8 listopada

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu odbyło się spotkanie z Violettą Ozminkowski-Daukszewicz i Krzysztofem Daukszewiczem. Autorka zaprezentowała swoją najnowszą książkę *W coś trzeba nie wierzyć* poświęconą Marii Czubaszek, natomiast autor – *Nareszcie w Dudapeszcie* i *Meneliki nowe*.

9 listopada

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Goleniowie uczestniczyła w poetyckim spektaklu fabularnym wyreżyserowanym przez Przemysława Tejkowskiego *A ponad ziemią z kulami latały brylanty*, opartym na motywach poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała szósty odcinek *BibliotecznegoOffu*, poświęcony Fryderykowi Nietzsche.

Czytelnicy Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Goleniowie mieli przyjemność uczestniczyć w wyjątkowym spektaklu, opartym na motywach poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Sztuka *A ponad ziemią z kulami latały brylanty* w reżyserii Przemysława Tejkowskiego opowiada historię fikcyjnego spotkania Barbary, żony poety, z jego profesorem z czasów gimnazjalnych. Zagrała ją Adrianna Kieś, natomiast Przemysław Tejkowski wcielił się w postać nauczyciela.

10 listopada

Alicja Łojko, opiekunka kolekcji starych druków w Książnicy Pomorskiej, swój wykład online z cyklu *Nieznane, ciekawe, cenne – stargardiana!* poświęciła działalności stargardzkich oficyn wydawniczych.

Spektakl *A ponad ziemią z kulami latały brylanty* w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (9.11)

Dorota Kotas w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (17.11) Fot. B. Wysmyk

Michał Mytnik (w głębi) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (17.11)

15 listopada

W Miejskiej Bibliotece Publicznej Stanisław Heropolitański, lektor radiowy i telewizyjny, dziennikarz, pracownik Książnicy Pomorskiej, poprowadził warsztaty *Książka ma głos*, których celem było kształtowanie umiejętności głośnego czytania ze zrozumieniem oraz właściwej interpretacji tekstu i dykcji.

15 – 19 listopada

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach obchodzono Tydzień Biblioterapii. Eksponowano wystawę książek, prowadzono zajęcia plastyczne oraz zorganizowano pogadankę dla rodziców *Wpływ książek na rozwój dzieci i młodzieży*.

16 listopada

Książnica Pomorska, we współpracy z Zachodniopomorskim Kuratorium, zorganizowała lekturę utworów Gabrieli Zapolskiej w ramach akcji *Młodzieży Czytanie*.

17 listopada

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej Piotr Pawłowski poprowadził spotkanie autorskie z Dorotą Kotas, autorką książek *Pustostany* i *Cukry*, laureatką Nagrody Literackiej Gdynia oraz Nagrody Conrada.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu odbyło się spotkanie autorskie z Michałem Mytnikiem, laureatem projektu *Pierwsza książka wierszem* realizowanego przez Biuro Literackie.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Goleniowie gościła Waldemara Wierzbę, specjalistę w zakresie gwary poznańskiej, autora słowników oraz licznych publikacji.

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach, w ramach realizacji projektu *Bliskie spotkania z literaturą* dofinansowanego ze środków ministra kultury, dziedzictwa narodowego i sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, zorganizowano Gminne Dyktando

Paulina Hendel w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (18.11) Fot. K. Ogulewicz

Ortograficzne. Uczestnicy zmierzyli się z tekstami pochodzącymi ze zbioru Stanisława Lema *Dyktanda czyli... w jaki sposób wujek Staszek wówczas Michasia – dziś Michała – uczył pisać bez błędów*.

18 listopada

W ramach akcji *Nastolatki w Bibliotece* koszalińską książnicę odwiedziła Paulina Hendel – autorka postapokaliptycznej serii dla młodzieży *Zapomniana Księga*.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu z czytelnikami spotkała się Dorota Kotas, autorka książek *Pustostany* i *Cukry*, laureatka Nagrody Literackiej Gdynia oraz Nagrody Conrada.

23 listopada

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu zorganizowała spotkanie z Joanną Bator, pisarką, publicystką, podróżniczką, antropolożką kultury, autorką bestsellerowych powieści.

Na platformie Zoom zorganizowano zebranie wyborcze członków Zachodniopomorskiego Porozumienia Bibliotek . Nowym koordynatorem jednomyślnie wybrano Urszulę Ganakowską – dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego.

23 listopada – 3 grudnia

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej odbył się IV Przegląd Kina Ukraińskiego.

24 listopada

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej z czytelnikami spotkała się Joanna Bator, laureatka Literackiej Nagrody Nike, autorka trylogii wałbrzyskiej, składającej się z powieści *Piaskowa góra*, *Chmurdalia* i *Ciemno, prawie noc*.

25 listopada

W trakcie ostatniego wykładu z cyklu *Nieznane, ciekawe, cenne – stargardiana!* Agata Michalska

Dorota Kotas (z lewej) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (18.11)

Joanna Bator (z prawej) w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (23.11)

Joanna Bator w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (24.11) Fot. B. Wysmyk

z Książnicy Pomorskiej omówiła działalność kolekcjonerów i bibliofilów-donatorów stargardzkiego Collegium Groeningianum.

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej koszalinianin Krzysztof Urbanowicz promował swoją najnowszą książkę *Koszalin – opowieści o przeszłości*.

Miejska Biblioteka Publiczna w Międzyzdrojach zaprosiła mieszkańców miasta i turystów do Międzynarodowego Domu Kultury na inscenizację *Pamiętnika z powstania warszawskiego* Mirona Białoszewskiego w interpretacji Dominiki Ostałowskiej, z oprawą muzyczną Dominika Rosłona i Anny Szczygieł.

26 listopada

Na antresoli siedziby głównej Koszalińskiej Biblioteki Publicznej odbył się miniturniej gry planszowej Blokus, pod hasłem *Ograj bibliotekarkę i zostań Mistrzem Blokusa!*. Bibliotekarki z Mediateki stanęły w szranki z czytelnikami.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu oficjalne otwarto wystawę fotograficzną Miłosza Kowalewskiego zatytułowaną *Kadry kreślone piórem*.

W Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie można było wysłuchać koncertu poezji śpiewanej w wykonaniu zespołu AKLAR.

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach, w ramach realizacji projektu Biblioteka w plenerze, uroczyście wręczono nagrody w konkursie na najaktywniejszego seniora gminy.

27 – 28 listopada

W Książnicy Pomorskiej, w kolejnej edycji Festiwalu Czytania Odkrywcy Wyobraźni uczestniczyli tacy autorzy jak: Michał Ogórek, Grażyna Szapołowska, Wojciech Orliński, Małgorzata Kalicińska, Leszek Talko, Monika Piątkowska, Zuzanna Borawska, Mirosław Wlekły, Alex Barszczewski, Artur Nowak. Mistrzowskie interpretacje wybranych książek przestawili między innymi Krystyna Czubówna, Dominika Ostałowska, Olga Adamska, Krzysztof Wakuliński, Sławomir Kołakowski, Andrzej Konopka. Z okazji Roku Lema przygotowano czytanie performatywne *Bajek robotów* i spotkanie z Wojcie-

Spektakl *Pamiętnik z powstania warszawskiego* w Międzynarodowym Domu Kultury w Międzyzdrojach zorganizowany przez bibliotekę miejską (25.11)

Miniturniej gry planszowej Blokus w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (26.11) Fot. K. Bielecka

Wernisaż wystawy Miłosza Kowalewskiego w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (26.11)

Koncert zespołu AKLAR w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (26.11)

Wręczenie nagród w konkursie na najaktywniejszego seniora gminy w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach (26.11)

chem Orlińskim, autorem książki *Lem. Życie nie z tej ziemi*. Miłośnicy pięknego słowa mieli także okazję usłyszeć wiersze poetów: Tadeusza Różewicza, Cypriana Kamila Norwida, Krzysztofa Baczyńskiego, patronów literackich 2021 roku. Wspominano też zmarłego Wojciecha Pszoniaka, wielokrotnego uczestnika festiwalu i jego dyrektora artystycznego.

27 listopada

W Książnicy Pomorskiej, podczas Festiwalu Czytania Odkrywcy Wyobraźni, odbył się finał konkursu o Nagrodę Literacką Jantar, przyznawaną co roku przez marszałka województwa zachodniopomorskiego. Otrzymał ją Artur Daniel Liskowacki za *Hotel polski*.

29 listopada

Magiczny wieczór, pełen wróżb, potraktowanych oczywiście z przymrużeniem oka, zorganizowano w Filii dla Dzieci i Młodzieży Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinku.

30 listopada

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej miał miejsce wernisaż wystawy prezentującej twórczość Grzegorza Otulakowskiego, zatytułowanej *Otu 2*.

Tego samego dnia w instytucji tej odbyło się seminarium *Co z czym i ile pomieszać czego, żeby kwiaty w domu dobrze rosły* poprowadzone przez Pawła Kaźmierskiego, dyrektora Ogrodu Botanicznego w Niegoszczy.

1 grudnia

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej z czytelnikami spotkała się Angelika Kuźniak, biografka, reporterka, autorka opowieści biograficzno-reporterskich *Marlene*, *Papusza*, *Stryjeńska. Diabli nadali*, a także współautorka (z Eweliną Karpacz-Oboładze) *Czarnego Anioła. O Ewie Demarczyk*.

W Bibliotece Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego otwarto Gabinet Kartograficzno-Ikonograficzny.

Grażyna Szapołowska w Książnicy Pomorskiej (27.11) Fot. M. Kulis

Angelika Kuźniak w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (1.12) Fot. M. Zychowicz

Spektakl *Goście Świętego Mikołaja* w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu (3.12)

Na wniosek dyrektor Urszuli Ganakowskiej, rektor uczelni prof. dr hab. Waldemar Tarczyński powołał prof. Radosława Skryckiego na honorowego kustosza w bibliotece.

2 grudnia

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej miała premierę płyta *Z archiwum koszalińskiego rapu vol. 1*. Na spotkaniu pojawili się najważniejsi reprezentanci miejscowej sceny hip-hopowej.

Działający przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie Dyskusyjny Klub Książki obchodził pięciolecie istnienia (5 grudnia 2021). Z tej okazji na spotkanie zaproszono psycholog Beatę Brodzką, która radziła między innymi jak poskromić Królową Śniegu, czy jak nie dać się zdominować Potulnej lub Męczennicy.

3 grudnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Świnoujściu zaprosiła dzieci na mikołajkowy spektakl *Goście Świętego Mikołaja* przygotowany przez aktorów Teatru Polskiego w Szczecinie.

4 grudnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu zaprosiła mieszkańców miasta na spotkanie inicjujące cykl *Z Wandą nie tylko wśród zwierząt*. Celem przedsięwzięcia, realizowanego z Moniką Wandą Władzińską, jest aktywizacja społeczna mieszkańców oraz edukacja ekologiczno-przyrodnicza. Pierwszy poruszony temat dotyczył wolontariatu.

6 grudnia

Ukazał się doroczny Ranking Bibliotek dziennika „Rzeczpospolita" i Instytutu Książki. Duży sukces osiągnęły biblioteki z powiatu koszalińskiego. W 2021 roku trzecie miejsce w Polsce zdobyła Biblioteka Publiczna Gminy Biesiekierz, a piąte – Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Sianów. Jednocześnie ta pierwsza okazała się najlepsza w województwie zachodniopomorskim.

Z Wandą nie tylko wśród zwierząt w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu (4.12)

Mikołajkowe warsztaty kaktusowe w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (8.12) Fot. B. Wysmyk

7 grudnia

W Książnicy Pomorskiej zaprezentowano drugi numer rocznika „Pryzmat Literacki". O wydawnictwie opowiadali prezes szczecińskiego oddziału Związku Literatów Polskich i jego redaktor naczelny Leszek Dembek oraz dziennikarka Danuta Sepuco. Szerzej o swoim artykule Szczecin w dorzeczu Tadeusza Różewicza opowiedział Robert Florczyk.

Tego samego dnia w bibliotece wojewódzkiej miał miejsce wernisaż wystawy obrazów olejnych Barbary Tylewskiej *Granice metafory*.

W ramach obchodów Roku Koszalińskiej Kultury, w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej zaprezentowano krótkometrażowe filmy dokumentalne wykonane przez absolwentów Szkoły Wajdy. Podczas projekcji można było zobaczyć sześć obrazów, a wśród nich dzieło koszalinianki Mai Markowskiej zatytułowane *Papierosy*, które zdobyło nagrodę główną na festiwalu Imagenations we Wrocławiu. Po projekcji reżyserka opowiedziała o kulisach jego powstania.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu zorganizowała dla uczniów szkół podstawowych spotkanie autorskie z dr. Jackiem Jekielem, historykiem i publicystą, dyrektorem szczecińskiej Opery na Zamku, autorem książki *Józef Gabriel Jęczkowiak – zapomniany bohater listopada 1918 roku*.

8 grudnia

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej *Meksyk w Mikołajki, czyli warsztaty kaktusowe* poprowadził dyrektor Ogrodu Botanicznego w Niegoszczy Paweł Kaźmierski.

9 grudnia

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu wyemitowała siódmy odcinek w ramach *BibliotecznegoOffu*, poświęcony Jeanowi Jacquesowi Rousseau.

Tego samego dnia kołobrzeska książnica zorganizowała spotkanie autorskie z Miłką Raulin, himalaistką, podróżniczką, miłośniczką wspinaczki wysokogórskiej oraz szybownictwa, autorką projektu Siła Marzeń, w ramach którego w 2018 roku została najmłodszą Polką, która zdobyła Koronę Ziemi.

Darowizna Fundacji Orlen dla Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Bobolicach (9.12)

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Bobolicach otrzymała darowiznę w wysokości 10 tys. zł od Fundacji Orlen w ramach realizacji programu *Moje miejsce na Ziemi*.

10 grudnia

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej zorganizowano *Mikołajkową Noc w Bibliotece!*. Wśród atrakcji znalazły się: pokazy filmów animowanych dla dzieci, warsztaty ceramiczne, bałwankowe, tworzenia zegarów ze starych płyt winylowych oraz ozdób choinkowych z papieru, koncert świątecznych przebojów w wykonaniu Bartosza Czai. W tym roku warsztaty dla miłośników świątecznego nastroju w każdym wieku zaoferowano bibliotekom gminnym powiatu koszalińskiego w Sianowie, Wyszewie, Tymieniu, Będzinie, Świeszynie,

Mikołajkowa Noc w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (10.12) Fot. P. Świerczyński

Polanowie, Rosnowie, Manowie i Bobolicach. Dodatkowo w części z nich odbył się pokaz filmowy z Żubrem Pompikiem i Wikingiem Tappim, a mieszkańcy Bobolic mogli posłuchać świątecznego koncertu Bartosza Czai.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie zaprezentowano śpiewnik, którego wydanie było możliwe dzięki dotacji otrzymanej w ramach realizowanego przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Nowogardzkiej zadania publicznego pod nazwą *Ocalenie historii regionu od zapomnienia*. Ryszard Zagórski, pomysłodawca przedsięwzięcia, zainteresował publikacją zgromadzonych gości do tego stopnia, że wspólnie wykonali niektóre z zawartych w nim utworów.

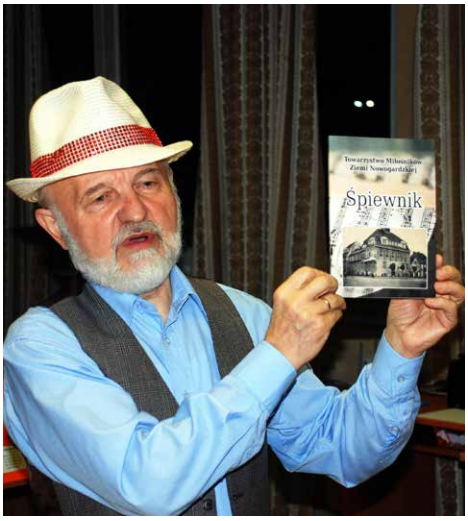
W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kołobrzegu, w ramach *Lekcji języka poetyckiego*, cyklu organizowanego przez Biuro Literackie, odbyło się spotkanie autorskie z Elżbietą Łapczyńską, autorką debiutanckiej książki *Bestiariusz nowohucki*, za którą otrzymała Nagrodę Conrada oraz nominacje do Nagrody Nike, Nagrody Literackiej Gdynia i Paszportów Polityki.

13 grudnia

W Książnicy Pomorskiej miało miejsce spotkanie podsumowującego projekt Skarby Jidisz w naszej bibliotece zrealizowany przez szczeciński oddział Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce. Oprócz wysłuchania wykładu dr Doroty Kowalewskiej idei przedsięwzięcia, można było obejrzeć spektakl *Wisła szemrze po żydowsku – jidisz w prozie, poezji i piosence* w wykonaniu aktorów Teatru Żydowskiego w Warszawie: Aliny Świdowskiej, Karoliny Szymaniak, Henryka Rajfera. Narrację i akompaniament zapewniła Teresa Wrońska.

W Galerii Region Koszalińskiej Biblioteki Publicznej otwarto wystawę *13 grudnia 1981 – 22 lipca 1983. Stan wojenny w Polsce*. Zaprezentowano na niej materiały archiwalne i zbiory biblioteczne z zasobów Archiwum Państwowego w Koszalinie i jego oddziału w Szczecinku.

W Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie Teatr Rozmaitości Gwitajcie wystawił spektakl dla dzieci zatytułowany *Zimowa Opowieść Choinkowa*.

Ryszard Zagórski w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nowogardzie (10.12)

Tego samego dnia w instytucji tej wystawiono *Czerwonego Kapturka* w formie teatrzyku kamishibai. Przedszkolaki z Polski mogły obejrzeć przedstawienie na żywo, natomiast dzieci z Greifswaldu – online w języku niemieckim.

Podczas gali finałowej *Inspiratora Aktywności 2021* w Szczecinie, realizowanego w ramach projektu *MIKRODOTACJE, LOKALNE PRZEDSIĘWZIĘCIA FIO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM 2021–2023*, przedstawicielki grupy nieformalnej działającej przy bobolickiej książnicy zajmującej się przedsięwzięciem *Biblioteka w plenerze* otrzymały nagrodę Projekt Roku w kategorii *subregion koszaliński*.

14 grudnia

W Książnicy Pomorskiej prof. dr hab. Małgorzata Mikołajczak wygłosiła siódmy wykład z cyklu *Przekroje i zbliżenia. Wykłady Markiewiczowskie*. Jego tematem były powinności pracowników bibliotek naukowych jako opiekunów spuścizn wybitnych przedstawicieli polskiej nauki i kultury.

Teatr Rozmaitości Gwitajcie w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (13.12)

Teatrzyk kamishibai w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Goleniowie (13.12)

Przedstawicielki grupy nieformalnej zajmującej się projektem *Biblioteka w plenerze* realizowanym przez bobolicką książnicę na gali finałowej Inspiratora Aktywności 2021 w Szczecinie (13.12)

Dr Józef Pluciński w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu (14.12)

Tego samego dnia w bibliotece wojewódzkiej Mirosław Wacewicz, znany jako Legendziarz, zaprezentował swoją najnowszą książkę *Młyn Prochowy oraz historie Drogi Chojnowskiej*.

W ramach Roku Kultury Koszalińskiej, w Mediatece Koszalińskiej Biblioteki Publicznej zorganizowano wernisaż wystawy fotografii Izabeli Rogowskiej, jednej z najbardziej rozpoznawalnych i cenionych koszalińskich fotograficzek. Wydarzenie połączono ze świętem Mediateki – 60-leciem wpisania pierwszej analogowej płyty do jej zbiorów.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świnoujściu odbyło się spotkanie z lokalnym historykiem i pisarzem dr. Józefem Plucińskim. Autor zaprezentował swoją najnowszą książkę *Historie i historyjki znad Świny* z cyklu *Gawędy o Moim Mieście*, okraszając wydarzenie licznymi fotografiami i opowieściami o dawnym Świnoujściu.

16 grudnia

W Książnicy Pomorskiej zaprezentowano książkę ks. Andrzeja Draguły zatytułowaną *Posty*, w której zebrane zostały wpisy autora zamieszczane w 2020 roku na Facebooku.

Koszalińska Biblioteka Publiczna promowała swoje wydawnictwo *Rocznik Koszaliński 2020*.

Miejska Biblioteka Publiczna w Kołobrzegu promowała nową książkę dr. Łukasza Gładysiaka, zatytułowaną *Wokół Kołobrzegu. Powiat kołobrzeski poprzez wieki*.

Promocja *Rocznika Koszalińskiego 2020* w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej (16.12) Fot. K. Ogulewicz

Wręczenie nagród laureatom konkursu *List do św. Mikołaja* w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach (16.12)

W Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Bobolicach odbyło się uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu literackiego *List do św. Mikołaja*.

21 grudnia

W Koszalińskiej Bibliotece Publicznej miała miejsce premiera filmu *Pseudonim LUFA* wyreżyserowanego przez Arkadiusza Patera i Marcina Maślankę – prezesa Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej GRYF Koszalin. Obraz przedstawia historię ppor. Henryka Wieliczki „Lufy", żołnierza 5 a następnie 6 Wileńskiej Brygady Armii Krajowej, dowódcy lotnego szwadronu partyzanckiego działającego na terenie Pomorza, Warmii i Mazur oraz Podlasia.

21 grudnia – 30 stycznia 2022

W 70 rocznicę urodzin o. Jana Góry, w holu Urzędu Miasta Poznania, otwarto wystawę fotografii *Jan Góra OP – Gratias Agit* dokumentującą różne etapy życia zmarłego dwa lata wcześniej dominikanina. Spośród tysiąca zdjęć różnych fotografów, którzy mieli okazję spotkać na swej drodze duchownego, 12 zdjęć zaprezentowano w Książnicy Pomorskiej.

BIBLIOTEKARZ ZACHODNIOPOMORSKI

KWARTALNIK PL ISSN 0406-1578 INDEKS 35236

WYDAWCA: Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica
ul. Podgórna 15/16, 70-205 Szczecin
tel. 91 481 91 00, fax: 91 481 91 15
e-mail: bzp@ksiaznica.szczecin.pl
www.ksiaznica.szczecin.pl

KOLEGIUM REDAKCYJNE: Lucjan Bąbolewski (przewodniczący), Radosław Delida (sekretarz redakcji), Urszula Ganakowska, Cecylia Judek, Lilia Marcinkiewicz, Przemysław Nowaczek

KOREKTA: Radosław Delida

REDAKCJA TECHNICZNA: Jolanta Doroszkiewicz

SKŁAD I ŁAMANIE: Andrzej Zajda

ZDJĘCIA: Katarzyna Bielecka, Radosław Delida, Anna Hibner-Cierpicka, Maciej Kulis, Małgorzata Maciejewska, Dominika Odrowąż, Klaudia Ogulewicz, Piotr Świerczyński, Bogna Tokarska, Alina Wróblewska, Barbara Wysmyk, Maciej Zychowicz

OKŁADKA: Stadtbibliothek Ludwigslust

PROJEKT OKŁADKI: Radosław Delida

Redakcja przyjmuje materiały na płytach CD, innych nośnikach lub przesłane pocztą elektroniczną i zastrzega sobie prawo do wyboru, zmiany i skracania tekstów.

Czasopismo udostępniane na licencji CC BY-NC-ND 4.0 (uznanie autorstwa – użycie niekomercyjne – bez utworów zależnych)

Artykuły i materiały publikowane na łamach „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego" ukazują się w formie papierowej oraz elektronicznej w internecie – w Zachodniopomorskiej Bibliotece Cyfrowej.

Książnica Pomorska
im. Stanisława Staszica
w Szczecinie

INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Pomorze Zachodnie

ONLEIHE